

LÍFEYRISSJÓÐUR STARFSMANNA RÍKISINS
LÍFEYRISSJÓÐUR HJÚKRUNARFRÆÐINGA

Ársskýrsla

Starfsemi LSR og LH

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins starfar í fimm deildum, A-deild, B-deild, alþingismannadeild, ráðherra-deild og séreignardeild. Deildirnar lúta sömu stjórn en eru fjárhagslega sjálfstæðar.

Lífeyrissjóðir Bankastræti 7 er sameiginlegt rekstrarfélag LSR og LH og voru starfsmenn þess 31 í árslok 2002. Stöðugildi hjá sjóðunum voru 30,2 á síðasta ári og fjölgaði um tæplega eitt stöðugildi á milli ára.

Starfsemi Lífeyrissjóða Bankastræti 7 má skipta í sjö meginþætti; eignastýringu, iðgjaldadeild, lífeyrisdeild ásamt framkvæmd eftirmannsreglu, lánadeild, séreignar og kynningarmál, fjárreiðudeild og yfirstjórn.

Nafn

(Aftasta röð frá vinstri)

Sigrún Bragadóttir
Páll Ólafsson
Róbert Aron Róbertsson
Leifur Magnússon
Esther Sigurðardóttir
Þorkell Sigurgeirsson
Svanhvít Rósa Þráinsdóttir
Haukur Hafsteinsson
Albert Jónsson
Barði Þórhallsson

Deild/svið

Eignastýring
Eftirmannsregludeild, deildarstjóri
Eignastýring
Forstöðumaður upplýsingatækni
Eftirmannsregludeild
Skrifstofu- og fjármálastjóri
Fjárreiðudeild
Framkvæmdastjóri
Forstöðumaður eignastýringar
Lögfræðingur

(Mið röð frá vinstri)

Ágústa Hrönn Gísladóttir
Regína Bettý Hansdóttir
Þórunn Berndsen
Helga Guðmundsdóttir
Erla Hannesdóttir
Þorbjörg Guðnadóttir
Jóhanna Á. Einarsdóttir
Ásta Sigrún Karlsdóttir
Málfríður Ögmundsdóttir
S. Valdís Jóhannesdóttir
Ingibjörg Thorarensen
Þórey Þórðardóttir
Arnfríður Einarsdóttir

Séreign og kynningarmál, deildarstjóri
Iðgjaldadeild
Mötuneyti
Lífeyrisdeild, deildarstjóri
Sínavarsla og móttaka
Lánadeild og bakvinnsla, deildarstjóri
Iðgjaldadeild
Lánadeild og bakvinnsla
Lánadeild
Fjárreiðudeild
Iðgjaldadeild
Forstöðumaður réttindamála
Iðgjaldadeild, deildarstjóri

(Fremsta röð frá vinstri)

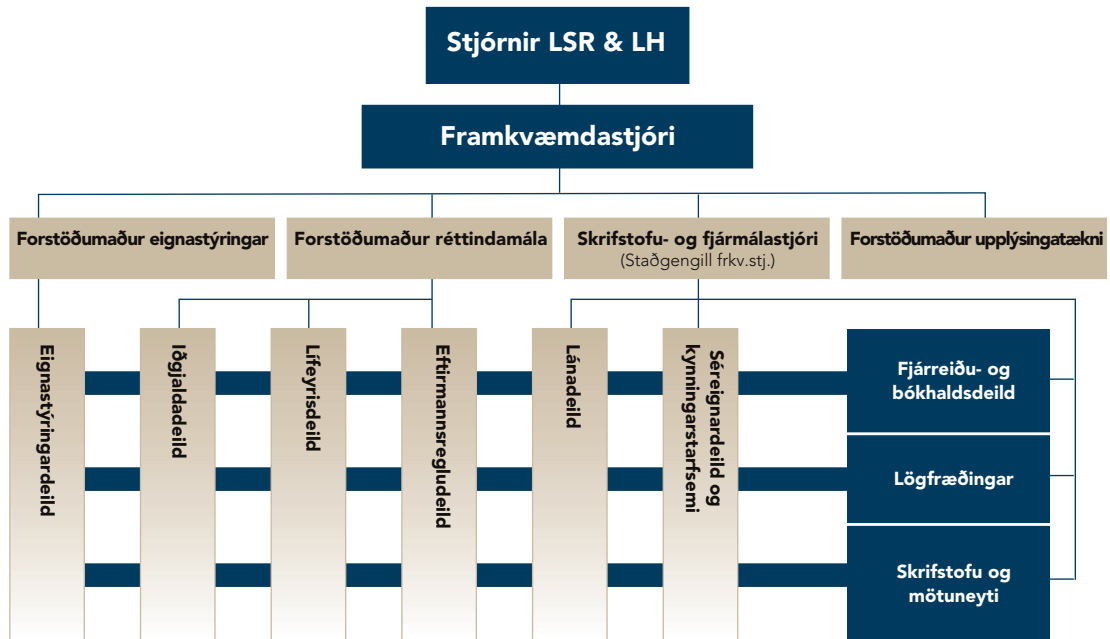
Erna Guðmundsdóttir
Vigdís Hauksdóttir
Þóra Björg Þorsteinsdóttir
Kristín Nielsen
Kristín M. Kristjánsdóttir
Anna S. Gunnarsdóttir
Ólóf Sigurjónsdóttir

Lánadeild (í barnseignarfrí)
Lánadeild
Iðgjaldadeild
Lífeyrisdeild
Iðgjaldadeild
Fjárreiðudeild
Iðgjaldadeild

(Á myndina vantar)

Önnu G. Jóhannsdóttur
G. Vigdís Guðnadóttur
Gísli Sigurkarlsson

Iðgjaldadeild
Lánadeild
Lögfræðingur

Ný tölvukerfi

LSR og LH gerðu á árinu 2002 samning við hugbúnaðarfyritækið Fugla ehf. og Íslandsbanka hf. um þróun og innleiðingu á tölvukerfinu Kríu sem er iðgjalda- og lífeyrisgreiðslukerfi. Kerfið var upphaflega smíðað fyrir lífeyrissjóði sem Íslandsbanki er með í rekstri, bæði séreignarsjóði og samtryggingarsjóði. Kerfið hefur verið í notkun hjá Íslandsbanka hf. frá árinu 1997. Áætlanir gera ráð fyrir að kerfið verði aðlagð að þörfum LSR og LH og tekið upp í áföngum næstu tvö ár. Viðbætur við kerfið munu að miklu leyti snúa að réttindakerfi B-deildar LSR og LH. Ávinningur af innleiðingu þessa nýja kerfis felst meðal annars í aukinni sjálfvirkni og betra aðgengi að upplýsingum sem mun koma bæði starfsfólki og sjóðfélögum til góða í framtíðinni. Í tengslum við innleiðinguna munu verða gerðar tengingar við heimasíðu sjóðanna, www.lsr.is, sem gera sjóðfélögum kleift að fylgjast með réttindum sínum og iðgjaldaskilum launagreiðenda. Jafnframt munu launagreiðendur hafa aðgang að greiðslustöðu sinni og öðrum tengdum upplýsingum.

Þá hefur einnig verið gerður samningur við Íslandsbanka hf. um rekstrarleigu á eignastýringarkerfi bankans sem mun leysa af hólmi núverandi skuldabréfakerfi LSR og LH. Í kerfinu eru framkvæmd öll kaup og sala verðbréfa auk þess sem kerfið heldur utan um verðbréfaeign

sjóðanna. Úr kerfinu er jafnframt hægt að vinna greiningarupplýsingar sem munu nýttast eignastýringarsviði sjóðanna við ákvarðanir um fjárfestingar og stýringu eigna. Kerfið er nú þegar komið í notkun að hluta til og er áætlað að innleiðingu þess verði lokið innan árs.

www.lsr.is

Ný og endurbætt heimasíða sjóðanna hefur verið opnuð á slóðinni www.lsr.is. Hinu nýja vefsvæði er ætlað að vera gagnvirkara, skýrara í framsetningu á upplýsingum og meira lifandi en fyrri heimasíða sjóðanna.

Á vefsíðu LSR og LH geta sjóðfélagar og launagreiðendur nálgast lög og samþykktir sjóðanna og fengið upplýsingar um útreikning á lífeyri og iðgjaldi. Reglulega verða birtar fréttir um það sem efst er á baugi í starfsemi sjóðanna eða í lífeyrismálum almennt. Á síðunni eru ýmsar reiknivélar þar sem hver og einn getur, miðað við eigin forsendur, áætlað útgreiðslu vegna séreignarsparnaðar, lífeyris úr A-deild eða greiðslubyrði lána.

Þá er að finna á vefsíðunni upplýsingar um Séreign LSR og er hægt að prenta út umsóknareyðublöð og velja um fjárfestingarleiðir. Upplýsingar um lánareglur og umsóknareyðublöð vegna lána og veðflutnings er einnig að finna á vefnum.

Stjórn LSR

Eiríkur Jónsson

Birna Lárusdóttir

Gunnar Björnsson

Marianna Jónasdóttir

Páll Halldórsson

Sigrún V. Ásgeirsdóttir

Trausti Hermannsson

Ögmundur Jónasson

Stjórn LSR er skipuð átta mönnum. Fjármála-ráðherra skipar fjóra stjórnarmenn, stjórn Bandalags starfsmanna ríkis og bæja skipar tvo stjórnarmenn, stjórn Bandalags háskólamanna skipar einn stjórnarmann og stjórn Kennarasambands Íslands skipar einn stjórnarmann. Alls kom stjórnin tuttugu sinnum

saman til fundar á liðnu ári og frá stofnun sjóðsins hafa verið haldnir 727 stjórnarfundir. Stjórnin er kjörin til þriggja ára í senn og fer hún með yfirstjórn sjóðsins. Á árinu 2002 var Marianna Jónasdóttir formaður stjórnar sjóðsins, en í ársbyrjun 2003 tók Eiríkur Jónsson við formennskunni.

Ávarp stjórnarformanns LSR

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins starfar í fimm deildum, A-deild, B-deild, alþingismannadeild, ráðherradeild og séreignardeild. Deildirnar eru með sömu stjórn og sameiginlegt starfsmannahald. Þær eru fjárhagslega sjálfstæðar og mismunandi reglur gilda um hverja þeirra. Saman mynda þær hins vegar sterka heild sem stendur traustan vörð um réttindi sjóðfélaga.

Það er meginhlutverk LSR að taka við iðgjöldum, ávaxta þau og greiða sjóðfélögum eftirlaun til æviloka ásamt því að koma til móts við þá og fjölskyldur þeirra vegna tekjutaps af völdum skertrar starfsgetu eða andláts. Skýrsla þessi ber vott um umfangsmikla starfsemi sjóðsins.

Um síðustu áramót voru samanlagðar eignir allra deilda LSR rúmlega 116 milljarðar króna. Hér er miðað við eignir í vörslu sjóðsins án krafna á launagreiðendur um greiðslu á hluta af skuldbindingum í framtíðinni. Eignir LSR hafa aukist mikið á undanförunum árum. Mikil eignaaukning stafar aðallega af innborgunum ríkissjóðs og einstakra launagreiðenda inn á skuldbindingar sínar og af uppgjöri einstakra launagreiðenda á skuldbindingum. Þá hafa

samanlagðar eignir aukist mikið með tilkomu A-deildar sjóðsins þar sem iðgjaldaprósentan er hærri en hjá B-deild og iðgjöld eru greidd af öllum launum.

Á undanförunum árum hefur ríkissjóður greitt verulegar fjárhæðir inn á skuldbindingar sínar við B-deild LSR umfram lagaskyldu. Innborganir ríkissjóðs hafa styrkt fjárhagslega stöðu deildarinnar og gera henni betur kleift að mæta skuldbindingum vegna sjóðfélaga með eignum sínum. Markmið ríkissjóðs með þessu er að dreifa greiðslum á skuldbindingum sínum við sjóðinn til langs tíma. Í stað þess að safna upp skuldbindingum og bíða með greiðslu þeirra þar til þær falla með fullum þunga á ríkissjóð, er hafist handa við að safna í sjóð til að mæta framtíðarskuldbindingum.

Mikilvægi aukinna innborgana ríkisins verður ekki hvað síst ljóst þegar horft er á mikla aukningu lífeyrisskuldbindinga á síðustu árum í kjölfar breyttra kjarasamninga opinberra starfsmanna. Samkvæmt útreikningi tryggingafræðings sjóðsins var áfallin skuldbinding B-deildar LSR 286,4 milljarðar kr. um síðustu áramót. Samanlögð áfallin skuldbinding B-deildar, A-deildar, alþingis-

mannadeildar og ráðherradeildar er metin vera 313,1 milljarður kr.

Miklar lækkanir á erlendum hlutabréfamörkuðum setja svip sinn á ávöxtun lífeyrissjóðsins á síðasta ári. Þá hafði mikil styrking íslensku krónunnar neikvæð áhrif á ávöxtunina, en þegar krónan styrkist gagnvart erlendum gjaldmiðlum lækkar verðgildi erlendra hlutabréfa sjóðsins í krónum talið. Vegið meðaltal nafnávöxtunar hjá öllum deildum LSR var 0,7% á árinu 2002, sem svarar til að hrein raunávöxtun hafi verið neikvæð um 1,4%.

Við mótun fjárfestingarstefnu fyrir sjóðinn er leitast við að ná sem bestri ávöxtun til lengri tíma litið með sem minnstri áhættu. Í hvívetna hefur varfærni verið höfð að leiðarljósi. Stærstur hluti eigna sjóðsins eða 74,3% er í traustum innlendum skuldabréfum, einkum fasteignatryggðum sjóðfélagalánum og ríkistryggðum skuldabréfum.

Þrátt fyrir lækkun á erlendum hlutabréfum lífeyrissjóðsins á síðasta ári má ætla að þau skili góðri ávöxtun til lengri tíma litið. Með því að blanda saman skuldabréfum og hlutabréfum í eignasafni sjóðsins er stefnt að góðri langtímaávöxtun, þó svo að með vaxandi hlutfalli hlutabréfa verði vart meiri sveiflna í ávöxtun milli ára. Þá er einnig mikilvægt að hafa í huga að lækkun á verðgildi erlendra hlutabréfa á síðasta ári er lækkun en ekki tap. LSR þarf ekki að selja þessi bréf og færa eignina heim til Íslands fyrr en eftir mörg ár eða áratugi. Sjóðurinn hefur því alla möguleika á að selja bréfin þegar betur árar á erlendum fjármálamörkuðum.

Mikil aukning hefur orðið í lánveitingum til sjóðfélaga á undanförunum árum, en heldur dró þó úr þeim á síðasta ári. Á árinu 2002 ráðstafaði sjóðurinn 4,0 milljörðum kr. í slík lán. Þessi lán hafa á margan hátt verið hagstæð fyrir sjóðfélaga. Á sama tíma hafa þau verið traustur fjárfestingarkostur sem gefið hefur góða ávöxtun.

Á síðasta ári greiddu allar deildir LSR samtals 9,1 milljarð króna í lífeyri. Stærstur hluti þeirrar fjárhæðar eða 8,8 milljarðar króna voru úr B-deildinni. Hjá B-deild LSR fara breytingar á lífeyrisgreiðslum eftir tveimur mismunandi reglum, eftirmannsreglu, þar sem lífeyrisgreiðslur breytast í takt við breytingar sem verða á hverjum tíma fyrir starf það er sjóðfélagi gegndi, eða meðaltalsreglu, þar sem lífeyrisgreiðslur breytast til samræmis við meðalbreytingar á dagvinnulaunum opinberra starfsmanna. Um síðustu áramót

fengu 54% lífeyrisþega hjá B-deild greiðslur samkvæmt eftirmannsreglu en 46% samkvæmt meðaltalsreglu.

Séreignardeild LSR hélt áfram að stækka á árinu og voru heildareignir hennar 1.463 milljónir kr. í árslok en voru 955 milljónir kr. árið áður. Til að koma til móts við mismunandi óskir sjóðfélaga hefur frá miðju síðasta ári verið boðið upp á þrjár mismunandi fjárfestingarleiðir hjá séreignardeildinni. Sjóðfélagar geta þá sjálfir valið milli fjárfestingarleiða þar sem hlutfall milli hlutabréfa og skuldabréfa er mismunandi, eða að setja inneignina á verðtryggðan innlánsreikning. Í leið I var eignasamsetning þannig um síðustu áramót að skuldabréf voru 60% af heildareignum, en innlend og erlend hlutabréf 40%. Raunávöxtun þessarar leiðar var neikvæð um 10,3% á síðasta ári. Í leið II er fjárfestingarstefnan þannig að 85% eigna er í skuldabréfum en 15% í hlutabréfum. Þar var raunávöxtunin 8,2% á síðasta ári. Samkvæmt þriðju leiðinni er öll inneign sjóðfélaga sett á verðtryggðan innlánsreikning. Þessi leið skilaði sjóðfélögum 6,7% raunávöxtun á síðasta ári.

Við stofnun séreignardeildar LSR í ársbyrjun 1999 var rekstur hennar boðinn út meðal banka og verðbréfafyrirtækja sem voru með rekstur séreignarsjóðs á sínum snærum. Í kjölfar slíks útboðs var samið við Kaupþing um umsjón og rekstur deildarinnar. Á síðasta ári ákvað stjórn LSR að sjóðurinn mundi yfirtaka rekstur deildarinnar og að honum yrði að fullu sinnt frá skrifstofu sjóðsins ásamt rekstri annarra deilda hans. Ákvörðun þessi var meðal annars tekin í kjölfar breytinga á tölvukerfum sjóðsins og í ljósi þess að þeim starfsmönnum sem vinna við verðbréfavíðskipti fyrir sjóðinn hefur verið fjölgað.

Árið 2002 var sjötta starfsár A-deildar sjóðsins. Eignir deildarinnar voru 24,4 milljarðar króna um síðustu áramót. Samkvæmt lögum um A-deildina er iðgjald launagreiðenda breytilegt og ræðst af stöðu deildarinnar á hverjum tíma. Iðgjald sjóðfélaga er 4% af heildarlaunum og mótframlag launagreiðanda er 11,5% af sömu launum. Niðurstöður tryggingafræðilegrar athugunar gefa ekki tilefni til að breyta þessum hlutföllum.

Fyrir hönd stjórnar LSR þakka ég starfsmönnum sjóðsins, sjóðfélögum og launagreiðendum samstarfið á árinu.

Eiríkur Jónsson
stjórnarformaður

Stjórn LH

Marianna Jónasdóttir

Jóhannes Pálmason

Herdís Sveinsdóttir

Ásta Möller

Stjórn Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga er skipuð fjórum mönnum. Fjármálaráðherra skipar tvo stjórnarmenn og Félag íslenskra hjúkrunarfræðinga tvo. Alls kom stjórnin tólf sinnum saman til fundar á liðnu ári og frá stofnun sjóðsins hafa verið haldnir

211 stjórnarfundir. Stjórnin er kjörin til þriggja ára í senn og fer hún með yfirstjórn sjóðsins. Á árinu 2002 var Herdís Sveinsdóttir formaður stjórnar sjóðsins en í ársbyrjun 2003 tók Marianna Jónasdóttir við formennskunni.

Ávarp stjórnarformanns LH

Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga hóf starfsemi á árinu 1944 og eins og nafn hans gefur til kynna hefur aðild að honum einskorðast við þá sem sinna hjúkrunarstörfum. Í ársbyrjun 1997, með tilkomu nýrra laga um LH, var sjóðnum lokað fyrir nýjum sjóðfélögum. Í því felst að nýráðnir hjúkrunarfræðingar, sem ella hefðu greitt í LH, greiða nú í A-deild LSR. LH starfar þó áfram og tekur við iðgjöldum frá þeim sem kusu að vera áfram í sjóðnum. Þó svo LH hafi verið lokað fyrir nýjum sjóðfélögum er hann öflugur lífeyrissjóður með fjölda virkra og óvirkra félaga, miklar eignir og traust réttindakerfi.

Frá ársbyrjun 1997 til loka síðasta árs hafa eignir í vörslu sjóðsins aukist úr 3,9 milljörðum kr. í 10,5 milljarða kr. eða um 6,6 milljarða kr. Meginhluti þeirrar aukningar, eða 4,5 milljarðar kr., stafar af verulegum greiðslum ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar við lífeyrissjóðinn umfram lagaskyldu. Markmiðið er að styrkja fjárhagsstöðu LH til framtíðar, jafnframt því að jafna greiðslustreymi ríkisins til sjóðsins. Í stað þess að bíða þar til á greiðslu skuldbindinga reyni í framtíðinni hefur ríkissjóður hafist handa við að byggja upp sjóð til að mæta þeim.

Skuldbindingar LH hafa að sama skapi aukist mikið á síðustu árum, einkum vegna áhrifa breyttra kjarasamninga þar sem vægi dagvinnulauna í heildarlaunum hefur verið aukið. Lífeyrisréttindi hjá sjóðnum miðast við dagvinnulaun sjóðfélaga og þegar dagvinnulaunin hækka, hækka skuldbindingarnar. Í árslok 2002 voru áfallnar skuldbindingar LH tæplega 30 milljarðar kr.

Í árslok 2002 var fjöldi sjóðfélaga sem ekki voru komnir á lífeyri samtals 2.654, þar af voru 816 virkir sjóðfélagar. Á árinu 2002 fengu 482 lífeyrisþegar greiddar samtals 574 milljónir króna úr sjóðnum. Lífeyrisþegum fjölgaði um 4,3% á árinu og lífeyrisgreiðslur hækkuðu um 18,3%. Meðalaldur sjóðfélaga er 50 ár og eru lífeyrisþegar þá taldir með.

Nafnávöxtun eigna LH var neikvæð um 0,4% á árinu, sem svarar til að hrein raunávöxtun hafi verið neikvæð um 2,5%. Skýring þessarar neikvæðu þróunar er mikil lækkun á erlendri hlutabréfaeign sjóðsins á síðasta ári, eða um 36% reiknað í íslenskum krónum. Á sama tíma var raunávöxtun innlendra skuldabréfa hjá sjóðnum 6,2% og 15,5% af innlendum hlutabréfum.

Við mótun fjárfestingarstefnu fyrir LH hefur verið leitast við að lágmarka áhættu samhliða því að ná góðri ávöxtun þegar til lengri tíma er litið. Um síðustu áramót voru tæp 70% af eignum LH í innlendum skuldabréfum, einkum fasteignatryggðum lánum til sjóðfélaga og skuldabréfum með ábyrgð ríkissjóðs. Hlutfall innlendra og erlendra hlutabréfa var um 30% sem skiptist nokkurn veginn jafnt milli þessara flokka. Með blönduðu verðbréfasafni skuldabréfa og hlutabréfa er stefnt að góðri ávöxtun yfir langt árabíll, en ljóst er að með auknu hlutfalli hlutabréfa í verðbréfasafni sjóðsins verða sveiflur í ávöxtun milli einstakra ára meiri. Lífeyrissjóðir eru langtímafjárfestar og við mat á ávöxtun þeirra er eðlilegt að skoða þróunina yfir nokkurra ára tímabil fremur en ávöxtun eins árs. Sé horft til síðustu tíu ára hefur raunávöxtun sjóðsins verið 4,3% að meðaltali á ári samanborið við 2,5% fyrir síðastliðin fimm ár.

Mikið samstarf hefur alla tíð verið með LH og LSR. Sjóðirnir eru með sameiginlega skrifstofu og starfsmannahald er sameiginlegt. Ársskýrsla fyrir árið 2002 er gefin út sameiginlega fyrir báða sjóðina eins og þrjú undanfarin ár, enda hjúkrunarfræðingar ýmist í LH eða A-deild LSR og launagreiðendur í mörgum tilfellum þeir sömu. Samstarfið hefur þannig reynst báðum hagkvæmt á ýmsum sviðum þó þessir sjóðir starfi að öðru leyti sem sjálfstæðar einingar.

Fyrir hönd stjórnar LH þakka ég starfsmönnum sjóðsins, sjóðfélögum og launagreiðendum ánægjuleg samskipti á árinu.

Marianna Jónasdóttir
stjórnarformaður

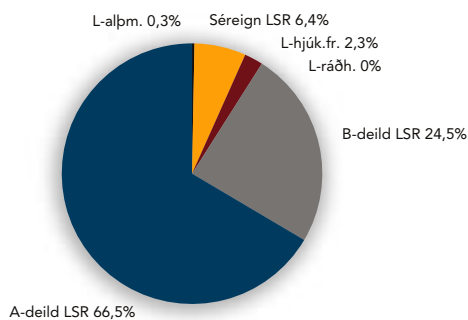

Iðgjöld

Á árinu 2002 námu iðgjöld ásamt endurgreiðslum og réttindaflutningum til allra deilda Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins og til Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga 9.584 millj. kr. og hækkuðu þau um rúm 19% frá árinu á undan. Þessi hækkun er fyrst og fremst vegna fjölgunar sjóðfélaga sem greiða til A-deildar LSR, þar sem greitt er hlutfallslega hærra iðgjald en til B-deildar LSR auk þess sem greitt er af hærri iðgjaldastofni. Rúmlega 66% af iðgjaldagreiðslum ársins fóru til A-deildar LSR, en iðgjöld hennar hækkuðu um rúm 23% milli ára. Iðgjald til séreignardeildar LSR hækkaði hlutfallslega mest milli ára eða um rúmlega 27%. Iðgjöld á hvern virkan sjóðfélaga Séreignar LSR hækkuðu um rúm 29% milli ára sem má að stærstum hluta rekja til herra mótframlags frá launagreiðanda. Iðgjöld til B-deildar LSR og LH hækkuðu milli ára þrjú fyrir að greiðandi sjóðfélögum fækkaði. Iðgjöld á hvern virkan sjóðfélaga hækkuðu t.d. um rúm 16% hjá B-deild LSR sem skýrist af almennum hækkunum á dagvinnulaunum milli árána 2001 og 2002.

Launavísitala opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu, sem reiknuð er út af Hagstofu Íslands, hækkaði um 7,6% á árinu. Hækkun milli meðaltals árána 2001 og 2002 var hins vegar 12,3% og fer það nær því að endurspegla hækkun iðgjalds á hvern virkan sjóðfélaga milli ára hjá B-deild LSR og LH.

Skipting iðgjalda 2002

Iðgjald til B-deildar LSR, alþingismannadeildar, ráðherra-deildar og LH er 10% af dagvinnulaunum, vaktalaði, desemberuppbót og orlofsuppbót. Hjá A-deild LSR er iðgjald aftur á móti 15,5% af heildarlaunum. Sjóðfélaginn borgar í öllum tilfellum 4% iðgjald af þeim launum sem skylt er að greiða af. Iðgjald til séreignardeildar LSR er háð ákvörðun sjóðfélagans en mótframlag launagreiðanda getur numið allt að 2,4% af iðgjaldastofni.

Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga, sem er sá fjöldi sem greiðir iðgjald að meðaltali í hverjum mánuði, var 29.859 á árinu og jókst samtals um 3% milli ára. Þar af var fjölgun virkra sjóðfélaga hlutfallslega mest hjá A-deild LSR eða um tæplega 11%. Þróun á fjölda greiðandi sjóðfélaga er afar ólík eftir deildum, sem skýrist af því að B-deild LSR og LH hafa verið lokuð fyrir nýjum sjóðfélögum síðastliðin 5 ár. A-deild LSR tekur við öllum nýjum sjóðfélögum sem hefðu annars greitt í þá sjóði. Gera má ráð fyrir að flestir sjóðfélagar í Séreign LSR greiði einnig í aðra sjóði LSR eða LH. Auk þess er sjóðfélögum í B-deild LSR og LH í ákveðnum tilvikum heimilt að greiða af aukastörfum til A-deildar LSR. Samanlagður fjöldi sjóðfélaga sem greiddi iðgjald einhvern tímann á árinu 2002 var 34.732 og jókst um tæp 2% milli ára. Í töflu á næstu síðu má sjá virka og greiðandi sjóðfélaga á árunum 2002 og 2001 ásamt fjölda þeirra sem áttu réttindi hjá sjóðunum í árslok 2002.

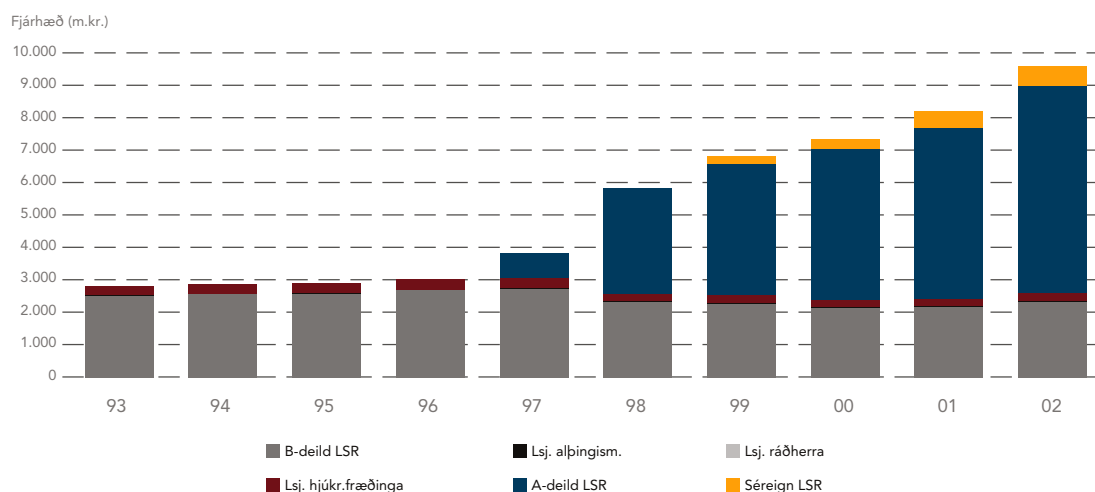
8

Iðgjöld

	2002 m.kr.	2001 m.kr.	Breyting	Breyting pr. virkan sjóðfélaga
A-deild LSR	6.370,6	5.162,8	23,4%	11,5%
B-deild LSR	2.345,1	2.141,0	9,5%	16,5%
Lífsj. alþingismanna	26,9	25,9	4,0%	4,0%
Lífsj. ráðherra	4,2	3,8	8,7%	8,7%
Séreign LSR	614,7	482,7	27,3%	29,4%
Lífsj. hjúkr.fræðinga	222,4	205,4	8,3%	13,9%
Samtals	9.584,0	8.021,7	19,5%	

Lögbundin iðgjöld - LSR og LH

(á verðlagi ársins 2002)

Greiðandi sjóðfélagar í desember 2002

	Karlar	Konur	Meðalaldur
A-deild LSR	28%	72%	38
B-deild LSR	41%	59%	54
Lífsj. alþingismanna	63%	37%	53
Lífsj. ráðherra	75%	25%	54
Séreign LSR	36%	64%	51
Lífsj. hjúkr.fræðinga	1%	99%	52

Meðalaldur sjóðfélaga er mjög ólíkur milli sjóða og deilda. Í árslok 2002 var meðalaldur þeirra sem greiddu iðgjöld til B-deildar LSR 54 ár og voru 59% þeirra konur en 41% karlar. Meðalaldur greiðandi sjóðfélaga í A-deild LSR var hins vegar 38 ár og voru 72% þeirra konur en 28% karlar. Þetta má sjá nánar í töflunni hér að ofan.

Viðbótariðgjöld

Til viðbótar við lögbundin iðgjöld til sjóðanna hafa ýmsir launagreiðendur greitt viðbótariðgjöld sem innborgun upp í skuldbindingar sínar við B-deild LSR, lífeyrissjóði alþingismanna, ráðherra og hjúkrunarfræðinga. Ríkissjóður hélt áfram að greiða aukaiðgjöld inn á skuldbindingar sínar við B-deild LSR og LH á árinu. Nokkrir launagreiðendur gerðu jafnframt upp skuldbindingar sínar gagnvart B-deild LSR. Nánar er fjallað um þessi atriði í köflum um uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum og tryggingafræðilega úttekt á sjóðunum.

Sjóðfélagar

	Meðalfj. virkra sjóðfélaga			Greiðandi sjóðfélagar			Með réttindi 31.12.2002
	2002	2001	Breyting	2002	2001	Breyting	
A-deild LSR	16.196	14.631	10,7%	20.063	18.767	6,9%	28.729
B-deild LSR	9.225	9.812	-6,0%	9.605	0.334	-7,1%	40.574
Lífsj. alþingismanna	67	67	0,0%	87	87	0,0%	491
Lífsj. ráðherra	13	13	0,0%	13	13	0,0%	61
Séreign LSR	3.500	3.558	-1,6%	4.062	4.062	0,0%	4.547
Lífsj. hjúkr.fræðinga	858	902	-4,9%	904	959	-5,7%	3.105
Samtals	29.859	28.983	3,0%	34.732	34.222	1,5%	77.507

Lífeyrisþegar og lífeyrisgreiðslur

Samanlagður fjöldi lífeyrisþega úr öllum deildum LSR og LH á árinu 2002 var 9.982. Heildarfjárhæð lífeyrisgreiðslna nam 9.715 millj. kr. en þar af voru greiðslur úr B-deild LSR tæp, 91% af greiðslum sjóðanna eða 8.821 millj. kr. Lífeyrisþegum fjölgaði í heild um 6,4% á árinu og lífeyrisgreiðslurnar hækkuðu um 19,9%. Meðalfjárhæð lífeyris hækkaði í heild um 12,7%. Til samanburðar hækkaði Launavísitala opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu um 12,3% milli meðaltals áranna 2001 og 2002 en 99% af lífeyrisgreiðslum sjóðanna þróast í takt við dagvinnulaun.

Af greiðslum til lífeyrisþega á árinu fengu 488 greiddar fleiri en eina tegund lífeyris. Þá fengu 215 lífeyrisþegar hjá LSR greiðslur úr tveimur deildum og 18 úr þremur. Af lífeyrisþegum hjá LH fengu 69 einnig lífeyrisgreiðslur frá LSR. Loks fengu 68 greiddan lífeyri vegna séreignarsparnaðar en þar var í öllum tilvikum um eingreiðslu að ræða.

Lífeyrisréttindi og lífeyrisviðmið

Í B-deild LSR og LH miðast réttindi sjóðfélaga við þann tíma sem viðkomandi hefur greitt í sjóðinn, ásamt starfshlutfalli. Lífeyrir reiknast sem hlutfall af launum við starfslok eða í ákveðnum tilvikum af launum vegna 10 ára í herra launuðu starfi. Eftir það taka lífeyrisgreiðslur mið af dagvinnulaunum eftirmanns í starfi eða breytingum sem verða að meðaltali á föstum launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu, svokölluð meðaltalsregla. Hækkunar á dagvinnulaunum opinberra starfsmanna koma því

beint fram í lífeyrisréttindum sjóðfélaga, hvort sem um er að ræða greiðslur til núverandi lífeyrisþega eða réttindi annarra sjóðfélaga sem eiga eftir að hefja töku lífeyris. Sú vísitala sem mælir hækkunar á dagvinnulaunum opinberra starfsmanna hækkaði um 7,6% á árinu 2002. Ef horft er framhjá Séreign LSR hækka lífeyrisgreiðslur á hvern einstakling mest hjá B-deild LSR og LH sem skýrist af hækkun dagvinnulauna milli ára.

A-deild LSR er stigastjóður þar sem sjóðfélagar fá réttindi í hlutfalli við þau iðgjöld sem greidd eru vegna þeirra til sjóðsins og er því frábrugðinn öðrum sjóðum LSR og LH. Réttindin eru verðtryggð með vísitölu neysliverðs. Við stofnun sjóðsins var reiknað að lögbundið iðgjald til hans þyrfti að vera 15,5% af heildarlaunum til að standa undir veittum lífeyrisréttindum. Iðgjaldaprósentan hefur haldist óbreytt frá stofnun sjóðsins.

Eftirmanns- og meðaltalsregla

Með lagabreytingum sem tóku gildi í byrjun árs 1997 gátu lífeyrisþegar í B-deild LSR og LH valið hvort breytingar á lífeyrisgreiðslum þeirra fylgdu launum eftirmanns í starfi eða meðalbreytingum sem verða á launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu. Eingöngu þeir sjóðfélagar sem fara á lífeyri í beinu framhaldi af starfi hafa raunverulegt val milli meðaltals- og eftirmannsreglu. Lífeyrisgreiðslur annarra taka breytingum samkvæmt meðaltalsreglu og sama gildir um þá sem eiga áframhaldandi aðild að B-deild LSR og LH eftir að staða þeirra hjá

LSR og LH

	Lífeyrisgreiðslur í m.kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárh. lífeyris í þús. kr.		
	2002	2001	Breyt.	2002	2001	Breyt.	2002	2001	Breyt.
A-deild LSR	77	39	98,3%	234	124	88,7%	329	313	5,1%
B-deild LSR	8.821	7.358	19,9%	8.987	8.553	5,1%	982	860	14,1%
Lífsj. alþingismanna	196	187	4,8%	183	182	0,5%	1.069	1.025	4,2%
Lífsj. ráðherra	30	29	5,5%	28	28	0,0%	1.085	1.029	5,5%
Séreign LSR	17	6	209,2%	68	36	88,9%	254	155	63,7%
Lífsj. hjúkr.fræðinga	574	486	18,3%	482	462	4,3%	1.192	1.051	13,4%
Samtals	9.715	8.103	19,9%	9.982	9.385	6,4%	973	863	12,7%

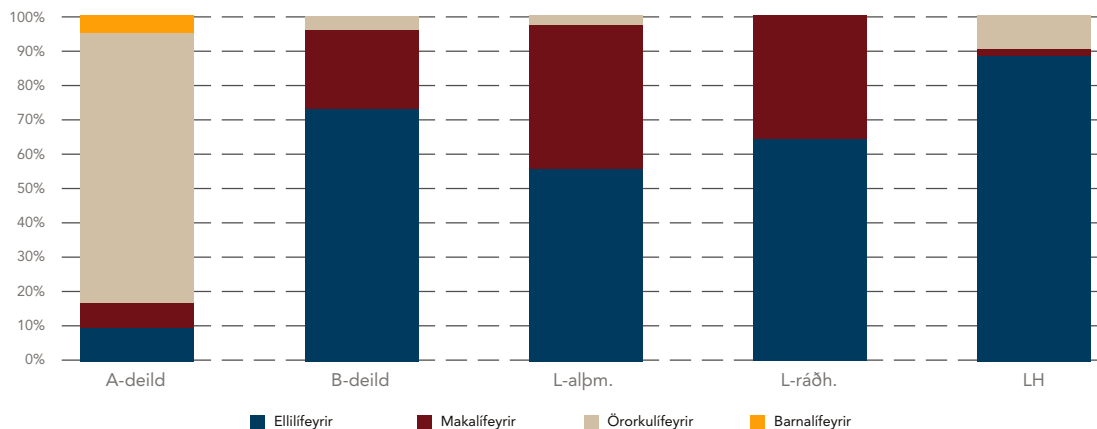
opinberum launagreiðanda hefur verið lögð niður. Þeir sem fluttu sig yfir í A-deild eiga geymdan rétt í B-deild LSR eða LH. Lífeyrir vegna geymdra réttinda er greiddur samkvæmt meðaltalsreglu.

Miðað við lífeyrisgreiðslur í desember 2002 fengu tæp 46% lífeyrisþega greiddan lífeyri frá B-deild LSR samkvæmt meðaltalsreglu en tæp 12% lífeyrisþega hjá LH. Hér til hliðar má sjá þróun á hlutfalli milli meðaltals- og eftirmannsreglu hjá lífeyrisþegum B-deildar LSR og LH frá því að meðaltalsreglan var tekin upp. Hlutfallslega færri sjóðfélagar fá greiddan lífeyri samkvæmt meðaltalsreglu hjá LH og skýrist það m.a. af því að þar eru hlutfallslega færri komnir á lífeyri af geymdum rétti auk þess sem það virðist vera ríkara í hjúkrunarfræðingum að miða sig við starfsstétt sína frekar en opinbera starfsmenn almennt.

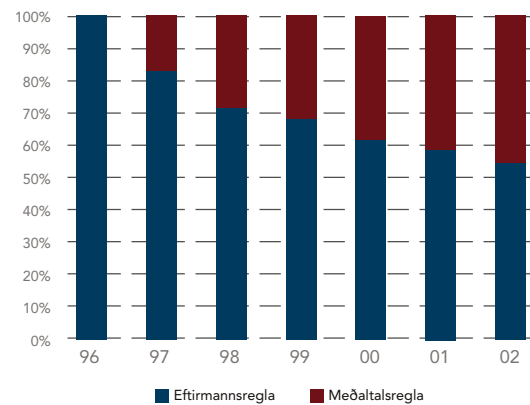
Skipting lífeyrisgreiðslna eftir tegundum lífeyris

Samsetning lífeyrisgreiðslna eftir lífeyristegundum er nokkuð ólík milli deilda sjóðanna. Skiptingin er meðal annars háð reglum sjóðanna hvað varðar einstakar tegundir lífeyris og því hve langan tíma sjóðirnir hafa tekið á móti iðgjöldum. Þá er mismunandi vægi lífeyristegunda einnig háð kyni og aldri sjóðfélaganna. Almenn tæla má segja að hlutfall örorku sé hærri í sjóðum þar sem sjóðfélagar eru ungir að árum og sérstaklega ef áunninn réttur telur einungis nokkur ár, eins og hjá A-deild LSR.

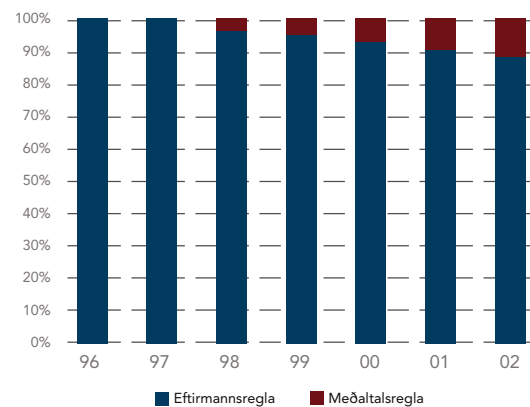
Skipting lífeyrisgreiðslna eftir lífeyristegundum 2002

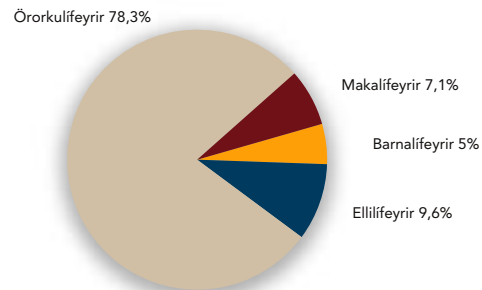
Lífeyrisgreiðslur úr B-deild LSR í desember, flokkað eftir útgreiðslureglu

Lífeyrisgreiðslur úr LH í desember, flokkaðar eftir útgreiðslureglu

Skipting lífeyrisgreiðslna A-deildar LSR 2002

A-deild LSR

Á árinu 2002 fengu 234 lífeyrisþegar greiðslur úr A-deild LSR samtals að fjárhæð 77 millj. kr. Sé miðað við fjölda greiðandi sjóðfélaga er um lága fjárhæð að ræða enda hefur sjóðurinn einungis starfað í skamman tíma. Við útreikning ellilífeyris er miðað við áunnin réttindi, en við örorku njóta sjóðfélagar framreiknings eins og þeir hefðu áunnið sér réttindi til ellilífeyrisaldurs. Þetta skýrir hátt hlutfall örorkulífeyris hjá sjóðnum. Auk þess eru sjóðfélagar ungir að árum, en meðalaldur þeirra sem áttu réttindi í árslok 2002 var 38 ár. Réttindi þeirra sem fluttu sig úr B-deild LSR og LH yfir í A-deild urðu eftir í þeim sjóðum og eru verðtryggð með launavísitölu dagvinnulauna opinberra starfsmanna. Meðalaldur lífeyrisþega sjóðsins í árslok 2002 var 53 ár og voru 68% af þeim konur en 32% karlar.

Af lífeyrisgreiðslum ársins fóru 78,3% til greiðslu örorkulífeyris, 9,6% í ellilífeyri, 7,1% í makalífeyri og 5,0% í barnalífeyri. Lífeyrisþegum fjölgaði í heildina um 90% á árinu 2002, en lífeyrisgreiðslurnar hækkuðu um 98%. Skiptingu lífeyrisþega og lífeyrisgreiðslna hjá sjóðnum má sjá í meðfylgjandi töflu og skífuriti.

Réttur til töku ellilífeyris í A-deild er ekki háður starfslokum heldur er þar almenn heimild til að hefja töku lífeyris milli 60 og 70 ára aldurs. Sá sem hefur töku lífeyris við 65 ára aldur fær lífeyrisgreiðslur í samræmi við áunnin stig. Ef töku lífeyris er frestað eftir að 65 ára aldri er náð hækkar upphæð ellilífeyris vegna réttinda sem áunnin voru fram til 65 ára aldurs um 0,75% fyrir hvern mánuð sem lífeyristöku er frestað eða um 9% fyrir hvert ár. Ef taka lífeyris hefst hins vegar fyrir 65 ára aldurinn lækkar áunninn lífeyrisréttur um 0,5% fyrir hvern mánuð sem vantar á að 65 ára aldri sé náð eða um 6% fyrir hvert ár.

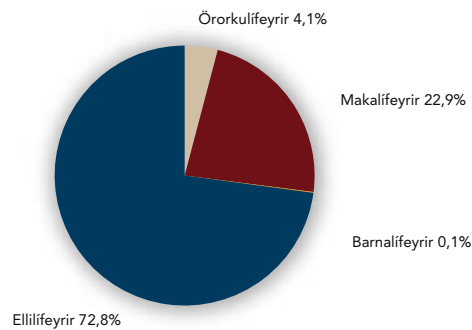
A-deild LSR

	Lífeyrisgreiðslur í m.kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárh. lífeyris í þús. kr.		
	2002	2001	Breyt.	2002	2001	Breyt.	2002	2001	Breyt.
Ellilífeyrir	7,4	3,1	137,4%	80	41	95,1%	92,7	76,2	21,7%
Örorkulífeyrir	60,3	32,2	87,0%	110	66	66,7%	548,0	488,4	12,2%
Makalífeyrir	5,4	2,0	169,9%	19	6	216,7%	286,8	336,4	-14,8%
Barnalífeyrir	3,9	1,5	164,6%	25	11	127,3%	154,1	132,4	16,4%
Samtals	77,0	38,8	98,3%	234	124	88,7%	329,1	313,2	5,1%

B-deild LSR

Á árinu 2002 fengu 8.987 lífeyrisþegar greiðslur úr B-deild LSR, samtals að fjárhæð 8.821 millj. kr. Meðalaldur lífeyrisþega sjóðsins var 72 ár í árslok 2002 og voru 61% af þeim konur en 39% karlar. Af lífeyrisgreiðslum ársins fóru 72,8% til greiðslu ellilífeyris, 22,9% í makalífeyri, 4,1% í örorkulífeyri og 0,1% í barnalífeyri. Skiptingu lífeyrisþega og lífeyrisgreiðslna hjá sjóðnum má sjá í meðfylgjandi töflu og skífuriti.

Skipting lífeyrisgreiðslna B-deildar LSR 2002

Lífeyrisþegum fjölgaði í heildina um 5% á árinu 2002, en lífeyrisgreiðslurnar hækkuðu um 20%. Fjárhæð lífeyrisgreiðslna eykst hlutfallslega meira en fjöldi lífeyrisþega og stafar það fyrst og fremst af hækkun dagvinnulauna milli ára. Meðalfjárhæð lífeyris á árinu 2002 var 982 þúsund kr. en var 860 þúsund kr. árið áður og hækkaði um 14% milli ára.

má því segja að fylgni sé á milli hækkandi réttindaprósentu og hækkandi viðmiðunarlauna. Vakin er athygli á því að ofangreindar tölur eru meðaltöl og lækka því lífeyrisþegar sem eiga lítil réttindi hjá sjóðnum meðalréttindaprósentuna. Sjóðfélagi sem greitt hefur meirihluta starfsævi sinnar til sjóðsins ætti að vera kominn með að lágmarki 70% lífeyrisréttindi. Ef miðað er við vegin meðalviðmiðunarlaun sjóðsins í desember 2002 næmu ellilífeyrisgreiðslur til slíks sjóðfélaga tæplega 152 þúsundum kr. á mánuði.

Meðalréttindaprósenta lífeyrisþega í B-deild LSR var 38,5% í desember 2002. Fyrir fullt starf ávinnur sjóðfélagi sér 2% á ári og að meðaltali er þannig um rúmlega 19 ára vinnu í fullu starfi að ræða. Meðalfjárhæð greidd til lífeyrisþega í mánuðinum var 83 þúsund kr. en meðalviðmiðunarlaun til greiðslu lífeyris voru 195 þúsund kr.

Af þeirri 8.821 millj. kr. sem greidd var í lífeyri úr B-deild LSR á síðasta ári fékk sjóðurinn 3.914 millj. kr. endurgreiddar frá launagreiðendum vegna ábyrgðar þeirra á greiðslu lífeyrishækkana. Samkvæmt lögum sjóðsins endurgreiða launagreiðendur þann hluta lífeyris sem er hækkun á áður úrskurðum lífeyri vegna fyrrum starfsmanna sinna. Hlutfall sjóðsins í lífeyrisgreiðslum á árinu 2002 var 55,6%, en var 56,6% árið áður.

Ef meðalviðmiðunarlaunin eru vegin miðað við réttindi lífeyrisþega er meðalfjárhæð bak við hvert réttindaprósent 2.165 kr. eða sem svarar til tæplega 217 þúsunda kr. meðalviðmiðunarlauna. Meðalviðmiðunarlaun til greiðslu lífeyris voru hins vegar lægri eða 195 þúsund kr. Almennt

B-deild LSR

	Lífeyrisgreiðslur í m.kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárh. lífeyris í þús. kr.		
	2002	2001	Breyt.	2002	2001	Breyt.	2002	2001	Breyt.
Ellilífeyrir	6.421,9	5.329,6	20,5%	5.826	5.505	5,8%	1.102,3	968,1	13,9%
Örorkulífeyrir	365,2	296,7	23,1%	913	849	7,5%	400,0	349,5	14,5%
Makalífeyrir	2.023,9	1.721,5	17,6%	2.059	1.983	3,8%	983,0	868,1	13,2%
Barnalífeyrir	9,7	9,9	-1,5%	189	216	-12,5%	51,6	45,8	12,6%
Samtals	8.820,8	7.357,6	19,9%	8.987	8.553	5,1%	981,5	860,2	14,1%

Meðalífeyrir og meðalréttindi í desember 2002 hjá B-deild LSR

	Meðalréttinda%	Meðalfjárhæð	Meðalviðmiðunarlaun	Meðalfjárhæð bak við hvert réttinda%
Ellilífeyrir	42,59%	93.482	195.826	2.195
Makalífeyrir	36,80%	81.618	208.341	2.218
Örorkulífeyrir	17,71%	26.516	163.622	1.497
Meðaltal	38,54%	83.423	195.165	2.165

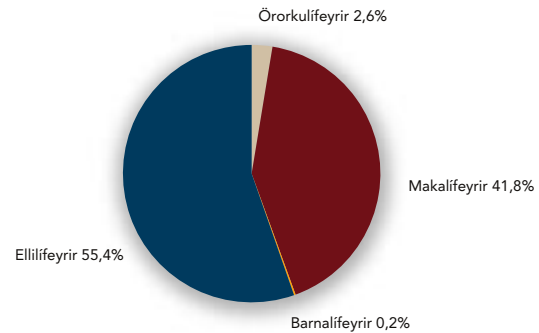
Við útreikninginn voru notaðar fjárhæðir vegna ellilí-, maka- og örorkulífeyrisgreiðslna fyrir dagvinnu í desember 2002 án persónuuppbótar.

Lækkun á hlutfalli sjóðsins skýrist af hækkun dagvinnulauna á árinu. Því lengur sem lífeyrisþegi hefur verið á lífeyri, því lægra er hlutfall sjóðsins, en uppsafnaðar launahækkningar eru greiddar af viðkomandi launagreiðanda. Hluttur sjóðsins hækkar hins vegar ef úrskurðaðir lífeyrisþegar eru fleiri en brottfallnir, miðað við óbreytt laun og jöfn réttindi. Nýir lífeyrisúrskurðir voru rúmlega helmingi fleiri en brottfallnir lífeyrisúrskurðir.

Lífeyrissjóður alþingismanna

Á árinu 2002 fengu 183 lífeyrisþegar greiðslur úr Lífeyrissjóði alþingismanna, samtals að fjárhæð 196 millj. kr. Meðalaldur lífeyrisþega sjóðsins var 76 ár í árslok 2002 og var 51% af þeim konur en 49% karlar. Af lífeyrisgreiðslum ársins fóru 55,4% til greiðslu ellilífeyris, 41,9% í makalífeyri, 2,6% í örorkulífeyri og 0,2% í barnalífeyri. Skiptingu lífeyrisþega og lífeyrisgreiðslna hjá sjóðnum má sjá í meðfylgjandi töflu og skífuriti.

Skipting lífeyrisgreiðslna Lsj. alþm. 2002

Lífeyrissjóður alþingismanna

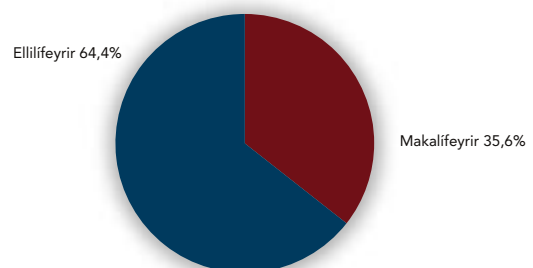
	Lífeyrisgreiðslur í m.kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárh. lífeyris í þús. kr.		
	2002	2001	Breyt.	2002	2001	Breyt.	2002	2001	Breyt.
Ellilífeyrir	108,3	96,7	12,0%	100	98	2,0%	1.083,3	986,8	9,8%
Örorkulífeyrir	5,0	4,7	6,5%	5	5	0,0%	999,2	938,6	6,5%
Makalífeyrir	81,9	85,1	-3,7%	75	77	-2,6%	1.092,3	1.105,1	-1,2%
Barnalífeyrir	0,3	0,1	221,0%	3	2	50,0%	99,7	46,6	114,0%
Samtals	195,5	186,6	4,8%	183	182	0,5%	1.068,5	1.025,2	4,2%

14

Lífeyrissjóður ráðherra

Á árinu 2002 fengu 28 lífeyrisþegar greiðslur úr Lífeyrissjóði ráðherra, samtals að fjárhæð 30 millj. kr. Meðalaldur lífeyrisþega sjóðsins var 76 ár í árslok 2002 og voru 67% af þeim karlar en 33% konur. Af lífeyrisgreiðslum ársins fóru 64,4% til greiðslu ellilífeyris og 35,6% í makalífeyri. Skiptingu lífeyrisþega og lífeyrisgreiðslna hjá sjóðnum má sjá í meðfylgjandi töflu og skífuriti.

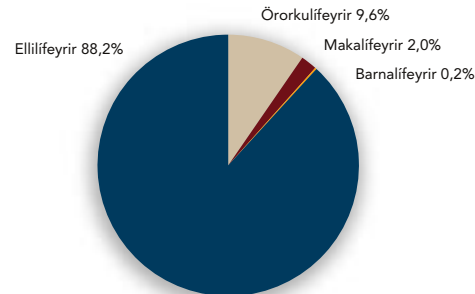
Skipting lífeyrisgreiðslna Lsj. ráðh. 2002

Lífeyrissjóður ráðherra

	Lífeyrisgreiðslur í m.kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárh. lífeyris í þús. kr.		
	2002	2001	Breyt.	2002	2001	Breyt.	2002	2001	Breyt.
Ellilífeyrir	19,6	18,2	7,3%	19	19	0,0%	1.029,2	959,2	7,3%
Makalífeyrir	10,8	10,6	2,3%	9	9	0,0%	1.203,4	1.176,6	2,3%
Samtals	30,4	28,8	5,5%	28	28	0,0%	1.085,2	1.029,0	5,5%

Skipting lífeyrisgreiðslna LH 2002

Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga

Á árinu 2002 fengu 482 lífeyrisþegar greiðslur frá Lífeyrissjóði hjúkrunarfræðinga, samtals að fjárhæð 574 millj. kr. Meðalaldur lífeyrisþega sjóðsins var 69 ár í árslok 2002 og voru 96% af þeim konur en 4% karlar. Af lífeyrisgreiðslum úr sjóðnum á árinu 2002 fóru 88,2% til greiðslu ellilífeyris, 9,6% í örorkulífeyri, 2,0% í makalífeyri og 0,2% í barnalífeyri. Skiptingu lífeyrisþega og lífeyrisgreiðslna hjá sjóðnum má sjá í meðfylgjandi töflu og skifuriti.

Lífeyrisþegum fjölgaði í heildina um 4,3% á árinu 2002, en lífeyrisgreiðslurnar hækkuðu um 18,3%. Fjárhæð lífeyrisgreiðslna eykst hlutfallslega meira en fjöldi lífeyrisþega og stafar það fyrst og fremst af hækknun dagvinnulauna milli ára. Meðalfjárhæð lífeyris á árinu 2002 var 1.192 þús. kr. en var 1.051 þús. kr. árið áður og hækkaði um 13,4% milli ára.

Meðalréttindaprósenta lífeyrisþega hjá LH var 47,2% í desember 2002. Fyrir fullt starf ávinnur sjóðfélagi sér 2% á ári og að meðaltali er þannig um tæplega 24 ára vinnu í fullu starfi að ræða. Meðalfjárhæð greidd til lífeyrisþega í mánuðinum var 101 þúsund kr., en meðalviðmiðunarlaun til greiðslu lífeyris voru rúmlega 205 þúsund kr.

Ef meðalviðmiðunarlaunin eru vegin miðað við réttindi lífeyrisþega er meðalfjárhæð bak við hvert réttindaprósent 2.144 kr., eða sem svarar 214 þúsund kr. meðallaunum. Meðalviðmiðunarlaun til greiðslu lífeyris voru hins vegar aðeins lægri eða 205 þúsund kr. Almennt má segja að því

hærrí sem réttindaprósenta sjóðfélagsins er, því líklegra sé að viðmiðunarlaun hans til greiðslu lífeyris séu hærrí en að meðaltali hjá sjóðnum. Vakin er athygli á því að ofangreindar tölur eru meðaltöl og lækka því lífeyrisþegar sem eiga lítil réttindi hjá sjóðnum meðalréttindaprósentuna. Sjóðfélagi sem greitt hefur meirihluta starfsævi sinnar til sjóðsins ætti að vera kominn með að lágmarki 70% lífeyrisréttindi. Ef miðað er við vegin meðalviðmiðunarlaun sjóðsins í desember 2002 næmu ellilífeyrisgreiðslur til slíks sjóðfélaga rúmum 150 þúsund kr. á mánuði.

Af þeim 574 millj. kr. sem greiddar voru í lífeyri úr LH á síðasta ári fékk sjóðurinn 270 millj. kr. endurgreiddar frá launagreiðendum vegna ábyrgðar þeirra á greiðslu lífeyrishækkana. Hlutfall sjóðsins í lífeyrisgreiðslum ársins var því 53,1%, en það var 53,4% árið áður. Nýir lífeyrisúrskurðir voru helmingi fleiri en brottfallnir lífeyrisúrskurðir. Sjóðurinn greiðir að öllu leyti fjárhæð lífeyris vegna nýrra lífeyrisþega en launagreiðendur greiða allar hækkningar sem verða á áður úrskurðuðum lífeyri vegna fyrrum starfsmanna sinna.

LH

	Lífeyrisgreiðslur í m.kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárh. lífeyris í þús. kr.		
	2002	2001	Breyt.	2002	2001	Breyt.	2002	2001	Breyt.
Ellilífeyrir	506,6	425,7	19,0%	365	347	5,2%	1.388,1	1.226,7	13,2%
Örorkulífeyrir	55,0	50,1	9,7%	79	75	5,3%	696,5	668,5	4,2%
Makalífeyrir	11,7	8,7	33,6%	14	13	7,7%	832,8	671,5	24,0%
Barnalífeyrir	1,1	1,1	-4,2%	24	27	-11,1%	44,8	41,6	7,8%
Samtals	574,4	485,7	18,3%	482	462	4,3%	1.191,7	1.051,2	13,4%

Meðallífeyrir og meðalréttindi í desember 2002 hjá LH

	Meðalréttinda%			Meðalfjárhæð bak við hvert réttinda%		
	Meðalréttinda%	Meðalfjárhæð	Meðalviðmiðunarlaun	Meðalfjárhæð	Meðalviðmiðunarlaun	Meðalfjárhæð
Ellilífeyrir	51,02%	113.953	217.932	2.234		
Makalífeyrir	35,04%	77.069	211.773	2.199		
Örorkulífeyrir	31,46%	46.879	149.167	1.490		
Meðaltal	47,03%	100.849	205.474	2.144		

Við útreikninginn voru notaðar fjárhæðir vegna ellí-, maka- og örorkulífeyrisgreiðslna fyrir dagvinnu í desember 2002 án persónuuppbótar.

Breytingar á fjölda lífeyrisþega eftir deildum 2001-2002

Lífeyrisþegar	Fjöldi	Nýir	Út af	Fjöldi	Breyting
A-deild LSR	2001	úrskurðir	lífeyri	2002	
Ellilífeyrir	41	39	0	80	39
Örorkulífeyrir	66	52	8	110	44
Makalífeyrir	6	13	0	19	13
Barnalífeyrir	11	14	0	25	14
Samtals	124	118	8	234	110

Lífeyrisþegar	Fjöldi	Nýir	Út af	Fjöldi	Breyting
B-deild LSR	2001	úrskurðir	lífeyri	2002	
Ellilífeyrir	5.505	541	220	5.826	321
Örorkulífeyrir	849	130	66	913	64
Makalífeyrir	1.983	150	74	2.059	76
Barnalífeyrir	216	6	33	189	-27
Samtals	8.553	827	393	8.987	434

Lífeyrisþegar	Fjöldi	Nýir	Út af	Fjöldi	Breyting
Lsj. alþingism.	2001	úrskurðir	lífeyri	2002	
Ellilífeyrir	98	3	1	100	2
Örorkulífeyrir	5	0	0	5	0
Makalífeyrir	77	2	4	75	-2
Barnalífeyrir	2	1	0	3	1
Samtals	182	6	5	183	1

Lífeyrisþegar	Fjöldi	Nýir	Út af	Fjöldi	Breyting
Lsj. ráðherra	2001	úrskurðir	lífeyri	2002	
Ellilífeyrir	19	0	0	19	0
Örorkulífeyrir	0	0	0	0	0
Makalífeyrir	9	0	0	9	0
Barnalífeyrir	0	0	0	0	0
Samtals	28	0	0	28	0

Lífeyrisþegar	Fjöldi	Nýir	Út af	Fjöldi	Breyting
Lsj. hjúkr.fræð.	2001	úrskurðir	lífeyri	2002	
Ellilífeyrir	347	27	9	365	18
Örorkulífeyrir	75	10	6	79	4
Makalífeyrir	13	2	1	14	1
Barnalífeyrir	27	1	4	24	-3
Samtals	462	40	20	482	20

Fjárfestingarstefna

Stjórnir Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins og Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga hafa samþykkt sameiginlega fjárfestingarstefnu fyrir allar deildir sjóðanna. Meginmarkmið sjóðanna er að ávaxta fjármuni sjóðfélaga og launagreiðenda með hliðsjón af þeim kjörum sem best eru boðin á hverjum tíma með tilliti til ávöxtunar og áhættu og er það sjónarmið lagt til grundvallar við fjárfestingar og eignastýringu. Markmiði þessu verði náð með því að ákveða eignasamsetningu samkvæmt fyrirfram mótaðri fjárfestingarstefnu, tryggja eignir sem best og að vanda til allra ákvarðana um fjárfestingar og vörslu á eignum sjóðanna. Stjórnir LSR og LH endurskoða fjárfestingarstefnu sjóðanna eigi sjaldnar en einu sinni á ári. Við endurskoðun fjárfestingarstefnunnar er tekið tillit til þeirra breytinga sem orðið hafa á innlendum og erlendum verðbréfamörkuðum. Jafnframt er tekið tillit til breytinga sem orðið hafa á umhverfi lífeyrissjóðanna og annarra ytri skilyrða sem áhrif hafa á rekstur og starfsumhverfi sjóðanna. Í fjárfestingarstefnunni eru sett markmið um eignasamsetningu sjóðanna og áætlað að þeim skuli náð í árslok 2012.

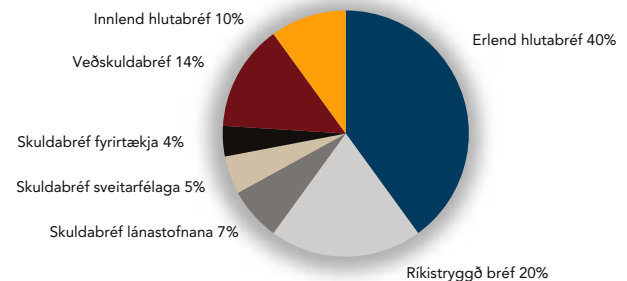
Séreign LSR er skipt í þrjár fjárfestingarleiðir. Leið I fjárfestir 30-45% í hlutabréfum og 55-70% í skuldabréfum, Leið II fjárfestir 15% í hlutabréfum og 85% í skuldabréfum og Leið III er bundinn verðtryggður innlánsreikningur. Jafnframt er hægt að velja svokallaða Sér-leið þar sem inneign flyst sjálfkrafa milli Leiða I-III eftir aldri rétthafa.

Áætluð eignasamsetning í árslok 2012

Við ráðstöfun fjármagns og eignastýringu á verðbréfasöfnum sjóðanna eru eftirfarandi viðmið höfð um skiptingu eigna þannig að eignarhluti í einstökum verðbréfaflokkum geti verið á bilinu:

	Stefna	Frávik	
Skuldabréf	50%	50%	65%
Ríkistryggð bréf	20%	15%	30%
Skuldabréf lánastofnana	7%	2%	10%
Skuldabréf sveitarfélaga	5%	2%	10%
Skuldabréf fyrirtækja	4%	2%	8%
Veðskuldabréf	14%	10%	30%
Hlutabréf	50%	35%	50%
Innlend hlutabréf	10%	5%	15%
Erlend hlutabréf	40%	30%	45%

Áætlun eignasamsetning í árslok 2012

Skuldabréf 50-65%

Ríkistryggð bréf 15-30%: Skuldabréf útgefin af ríkissjóði eða með ábyrgð ríkissjóðs, s.s. spariskírteini ríkissjóðs, ríkisbréf, húsnæðisbréf og húsbref. *Skuldabréf lánastofnana 2-10%:* Skuldabréf útgefin af bönkum og sparissjóðum, eignarleigufyrirtækjum, fjárfestingalánasjóðum og stofnlánasjóðum atvinnuveganna enda starfi þeir samkvæmt lögum og undir eftirliti Fjármálaeftirlitsins. *Skuldabréf sveitarfélaga 2-10%:* Skuldabréf útgefin af sveitarfélögum með trausta rekstrar- og fjárhagsstöðu eða með ábyrgð þeirra. *Skuldabréf fyrirtækja 2-8%:* Skuldabréf stærri fyrirtækja með trausta eiginfjárstöðu og góða rekstrarafkomu, aðallega skuldabréf fyrirtækja sem skráð eru í Kauphöll Íslands. *Veðskuldabréf 10-30%:* Skuldabréf tryggð með veði í fasteignum, bundin þeim takmörkunum að veðhlutfall fari ekki yfir 55% af markaðsvirði viðkomandi eignar eða 65% af fasteignamat. Strangari reglur gilda um sérhæft atvinnuhúsnæði.

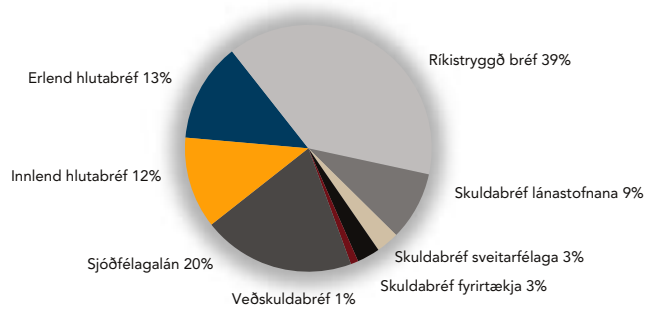
Hlutabréf 35-50%

Innlend hlutabréf 5-15%: Innlend hlutabréf í fyrirtækjum sem skráð eru í Kauphöll Íslands. Miðað er við að vægi óskráðra fyrirtækja verði ekki hærra en 10% af innlendri hlutabréfaeign sjóðanna á hverjum tíma. *Erlend hlutabréf 30-45%:* Hlutabréfasjóðir eða sérgreind hlutabréfasöfn í hlutafélögum sem skráð eru á skipulegum verðbréfamarkaði. Til samstarfs um ávöxtun og fjárstýringu er miðað við að velja fjóra eða fleiri ótengda og óháða aðila.

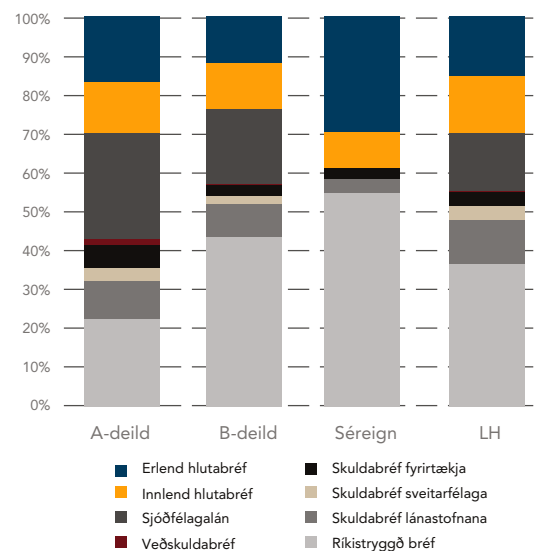
Verðbréfaeign

Skiptingu verðbréfaeignar A-, B- og S-deilda LSR og LH í árslok 2002 má sjá í meðfylgjandi skífu- og súluritum. Samsetning eigna hefur breyst nokkuð frá fyrra ári. Vægi erlendra hlutabréfa hefur minnkað úr 18,7% í 13,4% vegna mikilla lækkana á erlendum mörkuðum, styrkingar íslensku krónunnar og þess að dregið var úr erlendum fjárfestingum á liðnu ári. Mikil aukning var í fjárfestingum á innlendum hlutabréfum á árinu og hefur vægi innlendra hlutabréfa aukist úr 7,5% í 12,3%.

Verðbréfaeign LSR og LH 2002

Verðbréfaeign LSR og LH 2002

Verðbréfaeign LSR og LH 2002

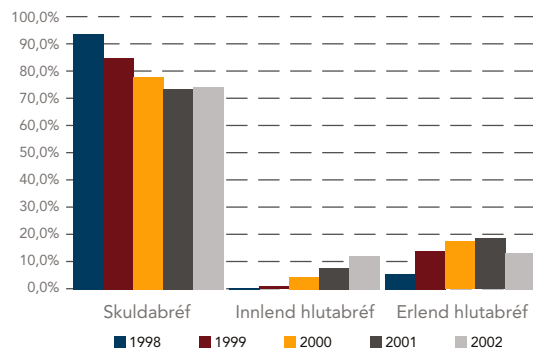
(m.kr)

	Samtals						Hlutföll					
				LSR	LH	Samtals				LSR	LH	Samtals
	A-deild	B-deild	Séreign				A-deild	B-deild	Séreign			
Ríkistryggð bréf	5.304	38.796	733	44.833	3.791	48.624	22,5%	43,5%	54,8%	39,3%	36,7%	39,1%
Skuldabréf lánastofnana	2.294	7.296	45	9.635	1.137	10.772	9,7%	8,2%	3,4%	8,4%	11,0%	8,7%
Skuldabréf sveitarfélaga	820	1.997	0	2.817	383	3.200	3,5%	2,2%	0,0%	2,5%	3,7%	2,6%
Skuldabréf fyrirtækja	1.333	2.369	38	3.740	370	4.110	5,6%	2,7%	2,8%	3,3%	3,6%	3,3%
Veðskuldabréf	395	406	0	801	26	827	1,7%	0,5%	0,0%	0,7%	0,3%	0,7%
Sjóðfélagalán	6.372	17.012	0	23.384	1.511	24.895	27,0%	19,1%	0,0%	20,5%	14,6%	20,0%
Skuldabréf	16.518	67.876	816	85.210	7.218	92.428	70,0%	76,2%	61,0%	74,7%	69,9%	74,3%
Innlend hlutabréf	3.116	10.546	126	13.788	1.532	15.320	13,2%	11,8%	9,4%	12,1%	14,8%	12,3%
Erlend hlutabréf	3.972	10.690	395	15.057	1.577	16.634	16,8%	12,0%	29,5%	13,2%	15,3%	13,4%
Hlutabréf	7.088	21.236	521	28.845	3.109	31.954	30,0%	23,8%	39,0%	25,3%	30,1%	25,7%
Verðbréfaeign alls	23.606	89.112	1.337	114.055	10.327	124.382	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Þróun verðbréfaeignar

Eignasamsetning LSR og LH hefur breyst allnokkuð undanfarin ár. Á meðfylgjandi súluriti má sjá þróun verðbréfaeignar sjóðanna frá árinu 1998 til ársloka 2002. Skuldabréfaeign hefur lækkað úr 93,7% á árinu 1998 í 74,3% á árinu 2002. Innlend hlutabréfaeign hefur aukist í 12,3% en var 0,6% 1998. Vægi erlendra hlutabréfa jókst mikið frá ársbyrjun 1998 til loka árs 2000, en hefur síðan farið lækkandi vegna verðlækkana á erlendum mörkuðum og styrkingar íslensku krónunnar. Erlenda verðbréfaeignin er nú 13,4% af heildarverðbréfaeign sjóðanna.

Þróun verðbréfaeignar LSR og LH 1998-2002

Þróun verðbréfaeignar LSR og LH 1998-2002

(m.kr)	1998	1999	2000	2001	2002	Hlutföll				
						1998	1999	2000	2001	2002
Skuldabréf	40.140	50.232	59.086	73.544	92.428	93,7%	84,9%	77,9%	73,6%	74,3%
Innlend hlutabréf	248	634	3.417	7.788	15.320	0,6%	1,1%	4,5%	7,8%	12,3%
Erlend hlutabréf	2.434	8.296	13.365	18.646	16.634	5,7%	14,0%	17,6%	18,7%	13,4%
Samtals	42.821	59.162	75.868	99.978	124.382	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Ávöxtun

Vegið meðaltal nafnávöxtunar hjá öllum deildum LSR á árinu 2002 var 0,72% sem samsvarar -1,26% raunávöxtun samanborið við 0,15% á árinu 2001. Hrein raunávöxtun, þ.e. raunávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjármunatekjum, var -1,38% á árinu samanborið við 0,01% á árinu 2001. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar LSR síðustu 5 árin er 2,81% og meðaltal síðustu 10 ára er 4,12%.

Nafnávöxtun LH á árinu 2002 var -0,42% sem samsvarar -2,38% raunávöxtun samanborið við -0,59% á árinu 2001. Hrein raunávöxtun LH var -2,51% á árinu 2002 samanborið við -0,71% árið áður. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar LH síðustu 5 ár er 2,52% og meðaltal síðustu 10 ára er 4,31%. Í meðfylgjandi töflu má sjá ávöxtun og eignasamsetningu A-, B- og S-deilda LSR og LH á árunum 2001 og 2002. Mismunandi ávöxtun sjóðanna má rekja til mismunandi eignasamsetningar þar sem B-

deild LSR á hlutfallslega mest í skuldabréfum. Skuldabréfaeign LSR og LH að undanskilinni Séreign LSR er gerð upp á kaupkröfu sem þýðir að breytingar á ávöxtunarkröfu skuldabréfa hafa ekki áhrif á bókfært virði þeirra bréfa sem sjóðirnir áttu í árslok 2002. Meirihluti skuldabréfaeignar Séreignar LSR er hins vegar gerður upp á markaðsvirði sem þýðir að þegar ávöxtunarkrafa á markaði lækkar, þá hækkar virði bréfanna og öfugt, burtséð frá kaupkjörum og kauptíma.

Í meðfylgjandi töflu er sýnd sundurliðun ávöxtunar eftir tegundum verðbréfa. Ávöxtun er reiknuð samkvæmt reglum um ársreikninga lífeyrissjóða. Með hækkandi hlutfalli innlendra og erlendra hlutabréfa í verðbréfasafni sjóðanna mun verða vart meiri sveiflna í ávöxtun á komandi árum. Til lengri tíma litið og með hagkvæmri áhættudreifingu á herra hlutfall hlutabréfa að skila sjóðunum betri raunávöxtun en ef einvörðungu er fjárfest í skuldabréfum.

Skipting ávöxtunar eftir tegundum verðbréfa

	A-deild	B-deild	Séreign		Samtals	
			Leið I	Leið II	LSR	LH
Nafnávöxtun						
Skuldabréf	8,5%	8,6%	8,9%	7,8%	8,6%	8,3%
Innlend hlutabréf	18,9%	17,4%	14,9%	17,5%	17,8%	17,8%
Erlend hlutabréf	-36,4%	-34,3%	-43,0%	-28,0%	-34,9%	-34,7%
Raunávöxtun						
Skuldabréf	6,4%	6,4%	6,8%	5,7%	6,4%	6,2%
Innlend hlutabréf	16,5%	15,1%	12,6%	15,2%	15,4%	15,5%
Erlend hlutabréf	-37,7%	-35,6%	-44,1%	-29,4%	-36,2%	-36,0%

Ávöxtun og eignasamsetning

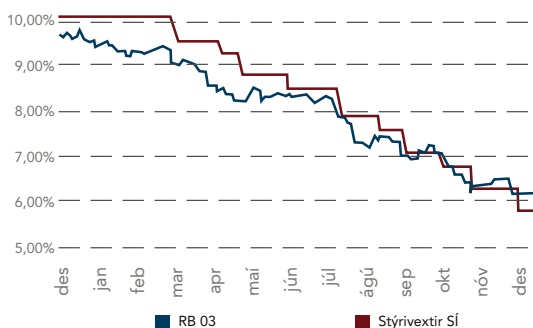
	A-deild		B-deild		Séreign				LH	
	2002	2001	2002	2001	2002		2001	2002	2001	
					Leið I	Leið II	Leið III	Leið I		
Ávöxtun										
Hrein raunávöxtun	-3,5%	-2,9%	-0,8%	0,7%	-10,3%	8,2%	6,7%	-3,2%	-2,5%	-0,7%
Hrein raunávöxtun*	2,5%	4,0%	3,1%	4,3%	-2,6%	8,2%	6,7%	0,2%	2,5%	4,2%
Eignasamsetning										
Skuldabréf	70,0%	65,2%	76,2%	76,0%	57,0%	86,0%		61,5%	69,9%	70,7%
Innlend hlutabréf	13,2%	11,3%	11,8%	6,5%	10,0%	5,2%		6,2%	14,8%	8,8%
Erlend hlutabréf	16,8%	23,5%	12,0%	17,5%	33,0%	8,8%		32,3%	15,3%	20,5%

* 5 ára meðaltal

Skuldabréf

Árið 2002 var ár mikilla vaxtalækkana og lækkandi verðbólgu. Vegna samdráttar innanlands lækkaði Seðlabankinn stýrivexti á árinu alls um 430 punkta eða úr 10,1% í ársbyrjun í 5,8% í árslok. Vísitala neysliverðs til verðtryggingar hækkaði um 2% á árinu 2002 samanborið við 8,6% árið áður. Þessir tveir þættir hafa mikil áhrif á skuldabréfamarkað. Eftirspurn eftir skuldabréfum jókst á árinu og má m.a. rekja þá aukningu til slakrar ávöxtunar á erlendum hlutabréfamörkuðum og aukins áhuga erlendra aðila á íslenskum skuldabréfum. Lánveitingar til sjóðfélaga drógust nokkuð saman frá fyrra ári og er nánar fjallað um þær aftar í skýrslunni. Meðfylgjandi línurit sýna þróun ávöxtunarkröfu annars vegar langra og hins vegar stuttra verðtryggðra skuldabréfa og óverðtryggðra skuldabréfa ásamt samanburði við stýrivexti Seðlabanka Íslands á árinu 2002.

Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra skuldabréfa

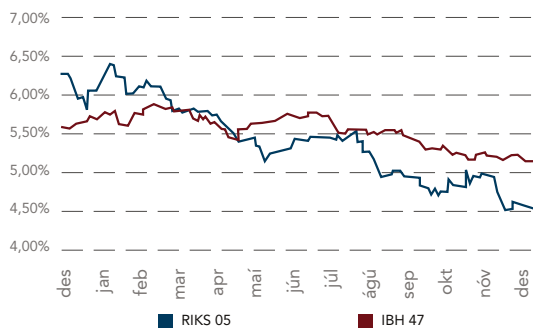

Innlend hlutabréf

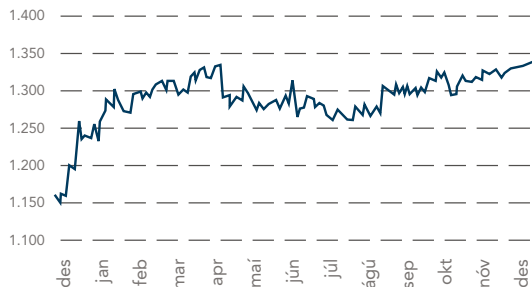
Innlendi hlutabréfamarkaðurinn var með blómlegasta móti á árinu. Úrvalsvísitala aðallista, ICEX-15, hækkaði um 16,7%. Til samanburðar hækkuðu innlend hlutabréf LSR og LH um 17,8%. Árið 2002 einkenndist af verulegri styrkingu íslensku krónunnar, vaxtalækkunum, lágri verðbólgu og minnkandi innflutningi. Ofangreindir þættir höfðu jákvæð áhrif á afkomu flestra fyrirtækja, m.a. vegna lækkandi erlendra skulda og minni fjármagnskostnaðar. Hagnaður fyrirtækja í heild á árinu 2002 var því mun meiri en árið á undan. Á meðfylgjandi línuriti hér til hliðar er sýnd þróun Úrvalsvísitölu aðallista yfir síðasta ár.

Mikil aukning var í fjárfestingum í innlendum hlutabréfum frá árinu áður, en nettófjárfestingar á árinu námu 5,3 milljörðum kr. Meðfylgjandi tafla sýnir tíu stærstu innlendu hlutafélögin í eigu deilda LSR og LH, markaðsvirði eignarhlutarins ásamt hlutfallslegum eignarhlut.

Ávöxtunarkrafa verðtryggðra skuldabréfa

Úrvalsvísitala aðallista Kauphallar Íslands 2002

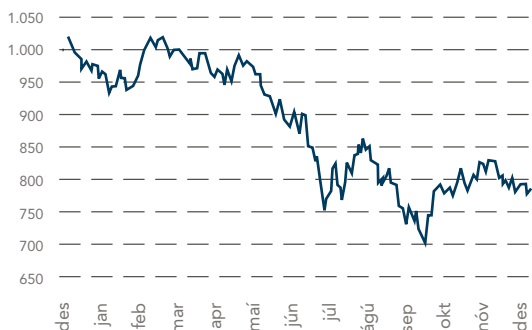

Erlend hlutabréf

Umtalsverðar lækkanir áttu sér stað á öllum helstu hlutabréfavísitölum á árinu. Ef lítið er á breytingar í dollurum talið lækkaði Morgan Stanley heimsvísitala hlutabréfa, sem mælir breytingu á hlutabréfaverði í heiminum, um 21,1%. Gengi íslensku krónunnar styrktist um 21,4% gagnvart Bandaríkjadollar. Umreiknað í íslenskar krónur lækkaði því heimsvísitalan um 38,2%. Styrking íslensku krónunnar hefur haft neikvæð áhrif á ávöxtun erlendu eigna sjóðanna.

Erlendir hlutabréfamarkaðir hafa nú lækkað þrjú ár í röð og þarf að fara allt aftur til upphafs seinni heimsstyrjaldarinnar til að finna því hliðstæðu. Helstu ástæður verðlækkana erlendra hlutabréfa má rekja til minnkandi hagvaxtar í heiminum sem er afleiðing gífurlegrar ofpenslu á árum áður. Einnig urðu nokkur bandarísk stórfyrirtæki uppvis að bókhaldsmisferli við að reyna að fegra afkomutölur. Hryðjuverk og stríðsátök hafa einnig haft mikil áhrif vegna óvissu og ótta fjárfesta. Almennar væntingar og tiltrú á efnahagslíf í heiminum hafa minnkað og hefur orðið samdráttur í neyslu almennings og fjárfestingum fyrirtækja. Meðfylgjandi er yfirlit yfir þróun MSCI heimsvísitölu hlutabréfa á árinu 2002.

Heimsvísitala Morgan Stanley 2002

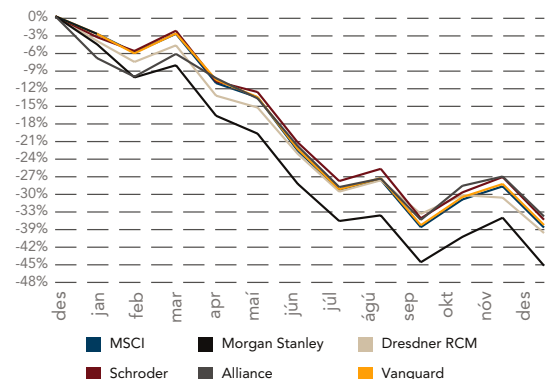

10 stærstu innlendu hlutafélögin í árslok 2002

Félag	Þús. kr.	Eign
Íslandsbanki hf.	2.439.713	5,15%
Pharmaco hf.	1.417.688	3,21%
Landsbanki Íslands hf.	1.389.653	5,56%
Kaupþing banki hf.	1.278.683	4,57%
Hf. Eimskipafélag Íslands	1.075.583	3,67%
Samherji hf.	1.010.222	6,09%
Össur hf.	982.491	5,54%
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	858.309	5,54%
Baugur hf.	631.011	2,42%
Bakkavör hf.	613.476	3,45%

Á árinu 2002 voru nettófjárfestingar í erlendum hlutabréfum 5,3 milljarða kr. Vægi erlendra hlutabréfa í verðbréfasafni sjóðanna minnkaði talsvert frá árinu áður. Í árslok var hlutfallið 13,4% af verðbréfaeign miðað við 18,7% í árslok 2001. Í töflu á næstu síðu má líta sundurliðun eigna LSR og LH í erlendum hlutabréfasjóðum og sérgreindum hlutabréfasöfnum. Línuritið sýnir gengisþróun stærstu hlutabréfasafna í eigu LSR og LH, án tillits til hagnaðar af gjaldmiðlaskiptasamningum, ásamt samanburði við Morgan Stanley heimsvísitölu hlutabréfa (MSCI) í íslenskum krónum. Árangur stærstu sjóðanna var mjög mismunandi á árinu og skýrist hann að mestum hluta af mismunandi eignasamsetningu og fjárfestingarstefnu þeirra. Gengi sérgreinda safnsins hjá Morgan Stanley lækkaði um 45,1% og gengi Dresdner lækkaði um 39,2% umreiknað í íslenskar krónur. Gengi Schroder lækkaði um 36,8% og gengi Vanguard lækkaði um 37,7% á árinu 2002, en Vanguard er vísitölusjóður og markmið hans er að fylgja vísitölunni. Í upphafi 4. ársfjórðungs fjárfestu sjóðirnir í tveimur nýjum sérgreindum söfnum hjá ACM og MFS. Fjárfest er í báðum söfnum eftir vaxtarstefnu og var árangur þeirra örlítið undir vísitölunni á tímabilinu.

Gengisþróun og samanburður 2002

Erlend verðbréf eftir fjárvörsluaðilum:

	Staða í árslok	Hlutfall	Nafnávöxtun	Raunávöxtun
Morgan Stanley	3.408,2	20,5%	-47,5%	-48,5%
ACM Segregated Fund	1.288,3	7,7%	-1,8%	-3,7%
Dresdner RCM Global Investors	2.882,0	17,3%	-39,4%	-40,6%
MFS - Institutional Advisors, Inc.	837,1	5,0%	-6,2%	-8,0%
Schroders - Global Equity Class C	1.942,0	11,7%	-36,5%	-37,7%
Alliance - Global Growth Trends Port, Class S	625,0	3,8%	-52,3%	-53,2%
Alliance - Global Value Portfolio	315,5	1,9%	-21,0%	-22,5%
Alliance - Global Growth Trends Port. Class A	1.180,8	7,1%	-33,2%	-34,5%
Vanguard - Global Stock Index Inst.	2.885,4	17,3%	-39,2%	-40,4%
Fidelity - Euro Blue Chip Fund	115,4	0,7%	-34,9%	-36,2%
Fidelity - European Growth Fund	102,2	0,6%	-24,5%	-26,0%
Templeton - Growth Fund, Inc.	447,6	2,7%	-44,0%	-45,1%
Private Opportunity Ventures	16,6	0,1%	-21,2%	-22,7%
Alþjóða framtakssjóðurinn	147,8	0,9%	-7,8%	-9,6%
GIR - Capital Investments	45,7	0,3%	76,0%	72,5%
Erlent hlutabréfasafn S-deildar	395,1	2,4%	-39,6%	-40,8%
Samtals	16.634,7	100,0%		

Gjaldmiðlaskiptasamningar

Gerðir hafa verið framvirkir gjaldmiðlaskiptasamningar til að draga úr gjaldeyrisáhættu sjóðanna auk þess að draga úr misvægi á gjaldmiðlasamsetningu erlendra verðbréfaeignar sjóðanna gagnvart gengisvog íslensku krónunnar. Heildarfjárhæð samninganna í árslok 2002 nam 6,5 milljörðum kr. sem er 39,1% af erlendra hlutabréfaeign, en var tæpir 3,5 milljarða kr. árið áður eða 17,0%.

Undirliggjandi eignir í gjaldmiðlaskiptasamningunum eru húsbref og húsnæðisbref, en skuldamegin eru lán í erlendra mynt. Með gjaldmiðlaskiptasamningunum eru sjóðirnir að fá tekjur af innlendum vöxtum, en greiða á móti vexti í

erlendum myntum sem eru mun lægri. Á árinu höfðu undirliggjandi eignir hækkað um 9% en skuldir lækkað um 4,5%. Helstu ástæður fyrir þessum viðsnúningi eru hækkun á gengi undirliggjandi eigna og styrking íslensku krónunnar.

Í árslok 2001 var markaðsvirði samninganna neikvætt um 96 millj., kr. en í árslok 2002 var markaðsvirði samninganna 874 milljónir. Að teknu tilliti til innleystra samninga var hagnaður af samningunum 1.179 millj. kr. á árinu 2002. Góður árangur af gjaldmiðlaskiptasamningum dregur úr neikvæðri ávöxtun á erlendra hlutabréfaeign sjóðanna.

Sjóðfélagalán og lánareglur

Útistandandi lán til sjóðfélaga námu 24.745 millj. kr. í árslok 2002 og hækkuðu um rúm 14% milli ára. Hlutfall sjóðfélagalána af verðbréfaeign sjóðanna var 20,1% í árslok 2002 sem er 0,2 prósentustigum hærra en árið áður. Af fjárhæð sjóðfélagalána í árslok voru 68% hjá B-deild LSR, 26% hjá A-deild LSR og 6% hjá LH.

Fjárhæð veittra lána til sjóðfélaga LSR og LH á árinu 2002 nam 4.202 millj. kr. og lækkaði um rúm 19% milli ára. Alls voru veitt 1.913 lán á árinu 2002 í stað 2.323 lána árið áður sem er tæplega 18% fækkun. Meðalfjárhæð veittra lána var 2,2 millj. kr. á árinu 2002 sem er svipað og árið áður. Lán til sjóðfélaga námu 16,8% af ráðstöfunarfé ársins að teknu tilliti til seldra verðbréfa sem er lækkun frá árinu 2001, en þá var hlutfallið 19,8%.

Rúmlega helmingi minna var lánað úr A-deild LSR á árinu 2002 en árið áður. Í árslok 2001 var hlutfall sjóðfélagalána A-deildar LSR af verðbréfaeign komið upp fyrir 30%, sem er skilgreint hámark sjóðsins samkvæmt fjárfestingarstefnu. Því var

gripið til þess ráðs að lána greiðandi sjóðfélögum A-deildar LSR frekar úr B-deild sjóðsins ef þeir áttu þar eldri réttindi.

Vanskil lána til sjóðfélaga námu samtals 139,4 millj. kr. í árslok 2002 og hækkuðu um 11% milli ára. Hlutfall sjóðfélagalána í vanskilum lækkaði hins vegar úr 0,58% í 0,56%. Þetta eru öll vanskil en þess ber að geta að samkvæmt reglum sjóðanna hafa sjóðfélagar 14 daga til þess að greiða án þess að dráttarvextir séu reiknaðir þannig að raunveruleg vanskil eru lægri. Lánnum í meira en 3ja mánaða vanskilum fjölgaði lítillega milli ára. Fjölgunin er mest í hópi lána með vanskil á bilinu þriggja til tólf mánaða gömul, en lánnum með vanskil sem eru eldri en tólf mánaða fækkar milli ára. Fjöldi lána sem fóru til uppboðsmeðferðar voru 167 eða sex fleiri en árið áður. Sú þróun sem sker sig hvað mest úr milli ára er fjöldi skuldbreyttra lána sem voru 159 á árinu 2002 og tæplega þrefaldaðist milli ára. Getur sú þróun að hluta til skýrt litla aukningu í uppboðsmálum og hlutfallslega lækkun vanskila milli ára.

Sjóðfélagalán

(fjárhæðir eru í þús. kr.)

Lán í árslok:	A-deild LSR		B-deild LSR *		LH		Samtals	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001
Heildarfjárhæð	6.371.666	5.523.867	16.871.296	14.777.745	1.502.112	1.329.341	24.745.074	21.630.953
Fjöldi lána	3.045	2.621	14.704	13.968	1.357	1.296	19.106	17.885
Meðalfjárhæð	2.093	2.108	1.147	1.058	1.107	1.026	1.295	1.209
Hlutfall af verðbréfaeign	27,0%	30,7%	18,9%	18,2%	14,5%	14,0%	20,1%	19,9%

Veitt lán á árinu:

Fjárhæð	1.003.765	2.188.885	2.953.383	2.740.528	257.910	283.465	4.215.058	5.212.878
Fjöldi lána	488	1.044	1.303	1.174	122	105	1.913	2.323
Meðalfjárhæð	2.057	2.097	2.267	2.334	2.114	2.700	2.203	2.244
Hlutf. af ráðst.fé nettó	12,7%	36,0%	19,6%	15,1%	13,2%	13,1%	16,9%	19,8%

* Sjóðfélagalán hjá Lífeyrissjóði alþingismanna eru inni í tölum fyrir B-deild LSR en þau námu 56,6 millj. kr. í árslok 2002.

Sjóðfélagalán, LSR og LH

Vanskil:	2002	2001	2000	1999	1998
Fjöldi lána í meira en 3ja mán. vanskilum	429	408	256	305	205
Fjöldi lána í uppboðsmeðferð í árslok	79	88	78	58	100
Fjöldi útsendra uppboðsbeiðna	183	167	171	199	257
Fjöldi skuldbreyttra lána	159	55	52	94	124
Upphæð í vanskilum alls (í þús. kr.)	139.370	125.258	91.845	75.404	84.279
Hlutfall af lánnum til sjóðfélaga	0,56%	0,58%	0,57%	0,60%	0,78%
Hlutfall af heildarskuldbréfaeign	0,15%	0,16%	0,14%	0,14%	0,21%

Mikil umskipti hafa orðið í lánveitingum til sjóðfélaga undanfarin ár, en í upphafi árs 1999 var lánareglum sjóðanna breytt á þann veg að réttur sjóðfélaga til lántöku var rýmkaður auk þess sem hámark lánsupphæðar var hækkað. Utanaðkomandi þættir eins og hækking fasteignaverð og aukin lánsfjárbörf einstaklinga hafa einnig haft áhrif á þessa þróun. Þá hafa margir sjóðfélagar tekið lán hjá sjóðunum til að endurskipuleggja fjármál sín og notað þau til að greiða upp óhagstæð skammtímalán. Þannig borga sjóðfélagar mun lægri vexti árlega auk þess sem greiðslubyrðin lækkar.

Lánsréttur

Hver sá sem greiðir eða hefur einhvern tíma greitt til LSR eða LH á rétt á lífeyrissjóðsláni. Sama gildir um þá sem átt gætu aðild að A-deild LSR þó að þeir hafi aldrei greitt til sjóðsins, t.d. aðilar að stéttarfélögum opinberra starfsmanna. Séreignarsparendur hjá Séreign LSR hafa sama lánsrétt og aðrir sjóðfélagar.

Lánsupphæðir

Hámark lánsfjárhæðar ræðst af veðhæfni eignar. Ef lánsupphæð er umfram 4 millj. kr. þurfa umsækjendur að gangast undir sérstakt greiðslumat auk þess sem ríkari kröfur eru gerðar hvað varðar mat á veðhæfi eignar.

Lánskjör

Vextir í maí 2003 voru 5,58% en 5,91% í upphafi árs. Vextir eru breytilegir samkvæmt ákvörðun stjórnna sjóðanna og eru þeir endurskoðaðir miðað við ávöxtunarkröfu húsbrefta á 3ja mánaða fresti. Lánstími er 5 til 30 ár að vali lántakanda.

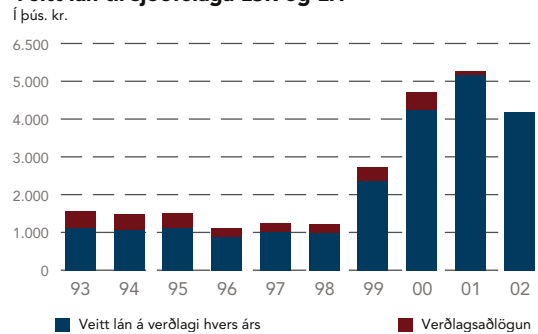
Veðtrygging

Lán er veitt gegn veði í íbúðarhúsnæði og er miðað við 65% af fasteignamati eignarinnar eða 55% af verðmati löggilts fasteignasala, hvort sem hærra reynist.

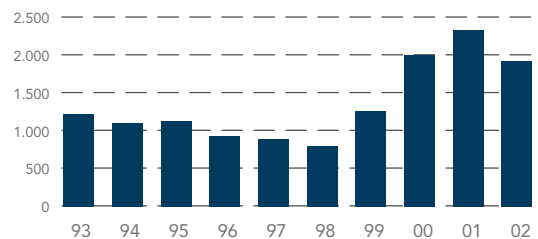
Lántökukostnaður

Lántökugjald er 1% fyrir þá sem greitt hafa til sjóðsins í einn eða fleiri mánuði af síðustu 6 og fyrir þá sem fá greiddan lífeyri hjá sjóðnum, en 1,5% fyrir þá sem ekki hafa greitt iðgjald til sjóðsins á síðustu 6 mánuðum.

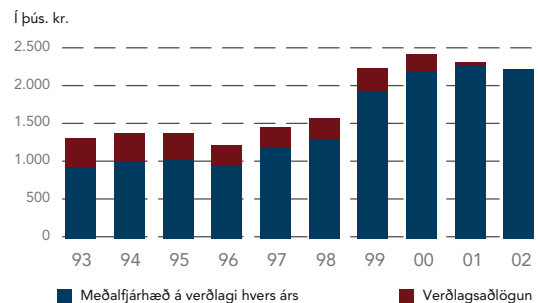
Veitt lán til sjóðfélaga LSR og LH

Fjöldi veittra sjóðfélagalána LSR og LH

Meðalfjárhæð veittra sjóðfélagalána LSR og LH

Séreign LSR

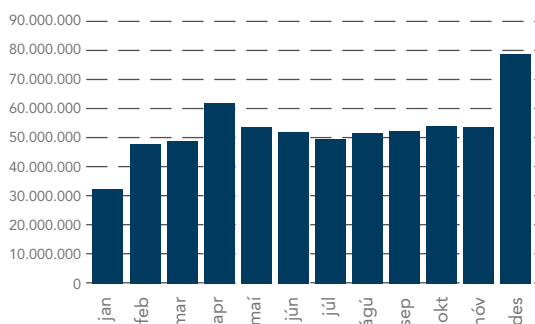
Séreign LSR á nú fjögur starfsár að baki. Iðgjöld á árinu 2002 námu 614,7 milljónum króna og hækkuðu um 27% milli ára. Hækkun iðgjalda milli ára má m.a. rekja til hærri mótframlags frá launagreiðanda, en frá 1. janúar 2002 tók gildi hækkun á mótframlagi launagreiðenda úr 1% í 2% skv. ákvæðum kjarasamninga. Heildareignir sjóðfélaga námu 1.463 millj. kr. í árslok 2002 og jókst hrein eign sjóðsins um 508 millj. kr. eða 53%.

Á árinu 2002 greiddu 4.062 sjóðfélagar iðgjald til Séreignar LSR. Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga var 3.500 árið 2002 en 3.558 árið áður, sem er 1,6% fækkun milli ára.

Heildarfjöldi þeirra sem áttu eign í sjóðnum í árslok 2002 var 4.547 og jókst um 6,1% frá árslokum 2001.

Mikil meirihluti sjóðfélaga Séreignar LSR eru konur, eða 64%, og er það hlutfall í samræmi við kynjahlutföll annarra deilda LSR. Meðalaldur þeirra sem greiddu í sjóðinn á árinu 2002 var 51 ár og hefur farið stighækkandi frá upphafi. Þetta sýnir að enn skortir mikið á þátttöku hinna yngri sem þó er sá hópur sem hvað mestan hag getur haft af þessu sparnaðarformi.

Innborguð iðgjöld í Séreign LSR - Árið 2002

Nýjar fjárfestingarleiðir á miðju síðastliðnu ári

Frá og með 1. júlí á síðastliðnu ári hafa sjóðfélagar í Séreign LSR geta valið milli þriggja ólíkra fjárfestingarleiða auk svokallaðrar Sér-leiðar þar sem fjárfestingarstefna breytist sjálfkrafa eftir aldri sjóðfélaga. Þessi fjölbreytni þýðir að hver og einn sjóðfélagi verður að velja ákjósanlegustu leiðina

að eigin mati. Leið I er upphafleg fjárfestingarleið Séreignar LSR og verða þeir sjóðfélagar áfram í þeirri leið sem aldrei hafa tekið afstöðu um val á fjárfestingarleið.

Ávöxtun og áhætta

Við val á fjárfestingarleið er skynsamlegt að taka mið af aldri einstaklingsins og viðhorfi hans til áhættu. Almenna reglan er sú að eftir því sem sjóðfélagi er yngri, því meira er áhættuþol hans, hann hefur lengri tíma til að ávaxta sparnað sinn og þolir því frekar sveiflur á gengi hlutabréfa. Jafnan er það svo að fjárfestingar í skuldabréfum eru áhættuminni en fjárfestingar í hlutabréfum. Sögulega séð hafa hlutabréf gefið af sér hærri ávöxtun en skuldabréf, en áhætta og sveiflur eru jafnframt meiri.

Nánar um hverja fjárfestingarleið:

Leið I

Í leið I er vægi hlutabréfa 30-45% sem þýðir að sveiflur í ávöxtun geta orðið nokkrar. Leið I hentar þeim sem eiga mörg ár til starfsloka og hafa því tímann fyrir sig til að jafna út sveiflurnar og eiga von á að uppskera háa ávöxtun.

Leið II

Í leið II er vægi hlutabréfa að hámarki 15% sem þýðir að sveiflur í ávöxtun verða minni en í leið I og áhættan er þ.a.l. minni. Leið II hentar þeim sem eiga fá ár til starfsloka eða þeim sem vilja taka miðlungsáhættu og vilja litlar sveiflur í ávöxtun.

Leið III

Í leið III er séreignarsparnaðurinn ávaxtaður að öllu leyti á verðtryggðum innlánsreikningi. Þessi leið hentar einkum þeim sem eiga skammt í lífeyristöku eða þeim sem vilja lágmarka áhættu og sveiflur í ávöxtun.

Sér-leið

Sér-leið hefur það markmið að fjárfestingarstefna fylgi aldri sjóðfélaga, þar sem eðlilegt er að draga úr vægi áhættumeiri fjárfestinga eftir því sem fólk eldist og nær dregur lífeyrisgreiðslum. Þegar aldri í Sér-leið er náð færast iðgjald og inneign milli fjárfestingarleiðanna þriggja.

	Hlutabréf	Skuldabréf	Verðtr. innlán	Sveiflur í ávöxtun	Aldur í Sér-leið
Leið I	30-45%	55-70%	0%	Meiri sveiflur	54 ára og yngri
Leið II	15%	85%	0%	Litlar sveiflur	55 ára og eldri
Leið III	0%	0%	100%	Lágmarksveiflur	Lífeyrisþegar

Á árinu 2002 var sjóðfélögum sent kynningarefni með ársyfirlitum um fjölgun fjárfestingarleiða ásamt eyðublaði um val á fjárfestingarleið. Viðbrögð sjóðfélaga Séreignar LSR við fjölgun fjárfestingarleiða voru þau að 16% virkra sjóðfélaga sendu sjóðnum beiðni um breytingu á sinni fjárfestingarleið. Í lok árs 2002 höfðu 646 sjóðfélagar valið Sér-leið.

Mikill meirihluti sjóðfélaga er skráður í Leið I, eða 85%. Hlutfallsskipting nýskráðra samninga milli fjárfestingarleiða sýnir að helmingur nýrra sjóðfélaga er að velja Leið I sem gefur til kynna að sjóðfélagar eru að taka afstöðu um fjárfestingarstefnu strax í upphafi.

Ávöxtun ársins 2002

Ávöxtun Séreignar LSR á árinu 2002 var mjög breytileg milli fjárfestingarleiða. Fjárfestingarstefna leiðanna þriggja gerir ráð fyrir mismunandi vægi hlutabréfa og sveiflast ávöxtun þeirra þar af leiðandi mismikið. Nafnávöxtun leiðar I var neikvæð um 8,5% og hrein raunávöxtun leiðar I á árinu 2002 var neikvæð um 10,3%. Nafnávöxtun leiðar II var

9,3% sem svarar til 8,2% hreinnar raunávöxtunar. Leið III sem er bundinn innlánsreikningur var með 7,7% nafnávöxtun og 6,7% hreina raunávöxtun. Meðaltal nafnávöxtunar í leið I frá stofnun er 2,4%. Ef ávöxtun Séreignar LSR á árinu 2002 er borin saman við ávöxtun annarra séreignarsjóða verður hún að teljast viðunandi að teknu tilliti til eignasamsetningar. Ávöxtun innlendra skuldabréfa og hlutabréfa var góð á árinu, en neikvæð ávöxtun erlendra hlutabréfa dregur heildarávöxtun niður.

Nafnávöxtun

	2002	2001	2000	1999
Leið I	-8,5%	6,0%	-8,8%	24,2%
Leið II	9,3%			
Leið III	7,7%			

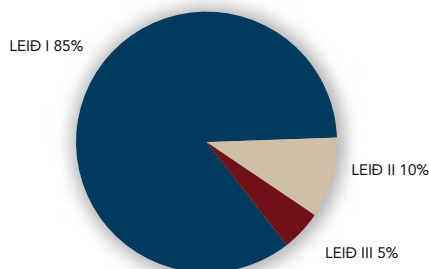
Raunávöxtun

Leið I	-10,3%	-2,3%	-12,3%	17,4%
Leið II	8,2%			
Leið III	6,7%			

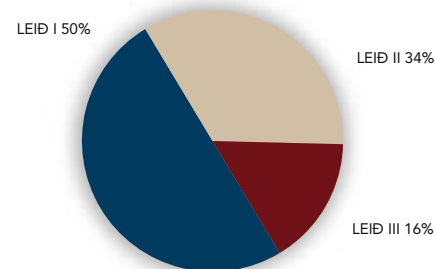
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar frá stofnun

Leið I	-2,6%	0,2%	1,5%
--------	-------	------	------

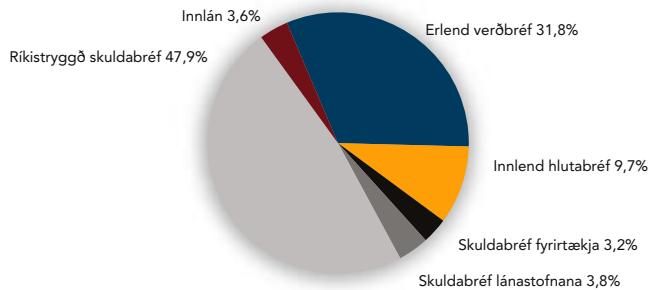
Heildarfjöldi virkra sjóðfélaga eftir fjárfestingarleiðum

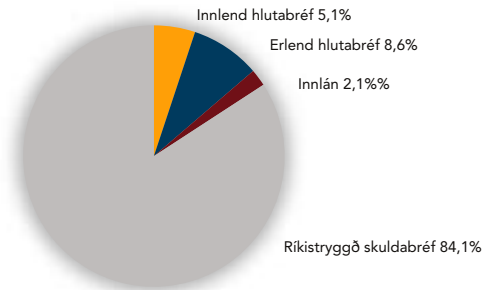
Skipting nýskráðra samninga eftir leið

Eignasamsetning Leiðar I

Eignasamsetning Leiðar II

Skipting verðbréfaeigna milli fjárfestingaleiða I og II í árslok 2002

Í lok árs skiptist verðbréfaeign leiðar I í skuldabréf 54,9%, innlán 3,6% og hlutabréf 41,5%. Leið II skiptist í 84,1% skuldabréf, innlán 2,1% og 13,7% hlutabréf.

Rekstur séreignardeildar flyst til LSR

Kaupþing banki hf. hefur haft umsjón með rekstri séreignardeildar LSR frá árinu 1999, en frá 1. janúar 2003 fluttist eignastýring yfir til LSR og 1. maí 2003 fluttist rekstur deildarinnar alfarið til LSR. Við flutning reksturs deildarinnar yfir til LSR var ráðgjafasvið deildarinnar eflt, nýr starfsmaður ráðinn sem deildarstjóri til að stýra allri ráðgjöf og þjónustu við sjóðfélaga og nafni deildarinnar breytt í Séreign LSR.

Iðgjald til séreignarsparnaðar

Launþegar geta fengið skattfrestun á allt að 4% iðgjald af heildarlaunum sem greitt er í séreignarsparnað. Mörg stéttarfélög opinberra starfsmanna hafa gert samkomulag við launagreiðendur um sérstakt mótframlag vegna viðbótarsparnaðar í séreignarsjóð. Sjóðfélagar B-deildar LSR og LH sem fá greidda yfirvinnu hafa

meira skattalegt svigrúm til greiðslu í séreignarsjóð en aðrir, því þeir greiða einungis 4% iðgjald af dagvinnulaunum til samtryggingar hjá B-deild LSR og LH. Þeir geta því greitt 8% af yfirvinnu sinni í séreignarsjóð og 4% af dagvinnunni. Mótframlag atvinnurekanda verður þó aldrei hærra en 2,4% af heildarlaunum viðkomandi.

Útborgun lífeyris og aðild að Séreign LSR

Unnt er að hefja úttekt úr Séreign LSR við 60 ára aldur og taka greiðslur á minnst sjö árum eða á þeim tíma sem á vantar að viðkomandi sjóðfélagi verði 67 ára. Þetta þýðir að þegar sjóðfélagi hefur náð 67 ára aldri getur hann tekið inneign sína út í einu lagi. Inneign í Séreign LSR er séreign sjóðfélagans og erfist með svipuðum hætti og aðrar persónulegar eignir. Séreignarsparnaður er ekki framtalsskyldur, ekki þarf að greiða af honum fjármagnstekjuskatt og hann skerðir hvorki vaxtane barnabætur. Sjóðfélagar í öllum deildum LSR og í LH eiga rétt til aðildar að Séreign LSR. Sama gildir um þá sem einhvern tíma hafa greitt í þessa sjóði og alla þá, sem átt gætu rétt til aðildar skv. 3. gr. laga um LSR, svo sem félagsmenn aðildarfélaga BSRB, BHM og KÍ.

Tryggingafræðileg úttekt á LSR & LH

Stjórnir LSR og LH fólu Talnakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu sjóðanna miðað við árslok 2002. Útreikningurinn er í samræmi við reglugerð um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Hjá A-deild LSR er miðað við 3,5% ávöxtun eigna umfram vísitölu neysluverðs. Hjá B-deild LSR, alþingismannadeild, ráðherra-deild og LH er gert ráð fyrir að launahækkningar séu 1,5% umfram vísitölu neysluverðs og ávöxtun 2% umfram launahækkningar. Tekið hefur verið tillit til nýrra talna um lífslíkur en þær eru byggðar á reynslu árána 1996-2000.

Tryggingafræðileg úttekt á skuldbindingum B-deildar LSR

Samkvæmt útreikningi Talnakönnunar hf. voru skuldbindingar B-deildar LSR 286,4 milljarðar kr. í árslok 2002 en voru 260,5 milljarðar árið áður, sem er 10% hækkun milli ára.

Efri taflan hér til hliðar sýnir hvernig áfallin skuldbinding í árslok 2002 skiptist eftir tegundum launagreiðenda og neðri taflan sýnir breytingar á áföllnum skuldbindingum á árinu 2002.

Nýjar töflur yfir lífslíkur hækka skuldbindingu sjóðsins um 4,3 milljarða kr. Ef ekki hefði verið tekið tillit til þeirra hefðu skuldbindingar sjóðsins hækkað um 8,3% á árinu 2002 í stað 10%. Vísitala dagvinnulauna opinberra starfsmanna hækkaði um 7,6% á árinu 2002. Réttindi hjá B-deild eru reiknuð sem hlutfall af dagvinnulaunum og hafa allar launabreytingar því áhrif á réttindi sjóðfélaga, hvort sem þeir eru í starfi, með geymd réttindi eða á lífeyri.

Skuldbindingar B-deildar LSR voru 135,4 milljarðar kr. í árslok 1996 og hafa þær rúmlega tvöfaldast á undanförunum 6 árum. Hækkun á skuldbindingum sjóðsins má aðallega rekja til kerfisbreytingar á launum opinberra starfsmanna og þá aðallega á árinu 1998. Vísitala dagvinnulauna opinberra starfsmanna hefur hækkað um rúmlega 91% frá

Áfallin skuldbinding í árslok 2002, B-deild LSR	Fjárhæð m.kr.
A-hluta ríkisstofnanir	106.651
B-hluta ríkisstofnanir	1.921
C-hluta ríkisstofnanir	857
Einkavæddar ríkisstofnanir	1.978
Einstaklingar (staða lögð niður)	176
Framhaldsskólar	19.059
Fræðslu- og skólaskrifstofur	270
Grunnskólar fyrir 01.08.1996	52.255
Grunnskólar eftir 01.08.1996	8.485
Heilsugæslu- og heilsuverndarstöðvar	3.808
Sjúkrahús og heilbrigðisstofnanir	22.187
Sparisjóðir	1.396
Stéttarfélag	672
Stjórnmalaflokkar	307
Stofnanir í samrekstri ríkis og sveitarfélaga	394
Sveitarfélag, sveitarsjóðir	12.056
Uppgreiddar skuldbindingar	36.280
Ýmsir með bakabyrgð sveitarfélaga	5.864
Ýmsir séraðilar	11.819
Samtals	286.435

Breyting áfallinnar skuldbindingar, B-deild LSR	Fjárhæð m.kr.
Skuldbinding í árslok 2001	260.493
Vextir 2%	5.210
Nýjar skuldbindingar	2.711
Launahækkningar	22.514
Lífeyrisgreiðslur á árinu	(8.821)
Skuldbinding í árslok 2002, gamlar lífslíkur	282.108
Aukning vegna nýrra lífslíka	4.327
Skuldbinding í árslok 2002	286.435

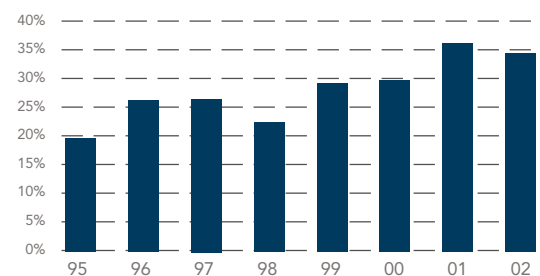
ársbyrjun 1997 til ársloka 2002. Eignir sjóðsins hafa hins vegar hækkað um 186% á sama tímabili og stafar það m.a. af uppgjörum og innborgunum vegna skuldbindinga. Á meðfylgjandi súluriti má sjá hvernig eignir B-deildar LSR hafa þróast sem

hlutfall af áföllnum skuldbindingum frá árinu 1995. Hlutfallið var 34,7% í árslok 2002 sem er örlítil lækkun frá árinu áður. Lækkunin skýrist af því að eignir sjóðsins ávöxtuðust um 1,3% á árinu 2002 á meðan skuldbindingarnar hækkuðu um 10%. Lækkunin hefði verið mun meiri ef ekki hefði komið til innborgana ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar.

Skuldbindingar launagreiðenda við B-deild LSR vegna lífeyrishækkana fyrrverandi starfsmanna

Samkvæmt lögum um B-deild LSR endurgreiða launagreiðendur sjóðunum þann hluta lífeyris sem er hækkun á áður úrskurðuðum lífeyri. Hafi lífeyrisþegi unnið hjá fleiri en einum launagreiðanda skiptist greiðslan hlutfallslega miðað við áunnin réttindi hjá hverjum launagreiðanda fyrir sig. Launagreiðendur eru krafðir mánaðarlega um þessar greiðslur. Sá hluti skuldbindinga B-deildar LSR sem launagreiðendur eiga að standa undir samkvæmt þessu ákvæði var metinn 133,8 milljarðar kr. í árslok 2002 eða um 46,7% af skuldbindingum sjóðsins. Skuldbindingar launagreiðenda voru metnar 122,8 milljarðar kr. í árslok 2001 og hækkuðu því um 9% milli ára. Flestir launagreiðendur hafa fært framangreinda kröfu sjóðsins til skuldar í ársreikningum sínum, þar á meðal ríkissjóður og ríkisstofnanir. Í ársreikningi B-deildar LSR eru kröfur sjóðsins á launagreiðendur vegna væntanlegra lífeyrishækkana ekki færðar sem hluti af efnahagsreikningi. Þess í stað er getið um þessar kröfur sem eignir utan efnahagsreiknings.

Eignir B-deildar LSR sem hlutfall af áföllnum skuldbindingum

Eign til greiðslu á lífeyri í B-deild LSR

Samkvæmt efnahagsreikningi var hrein eign B-deildar LSR 90,1 milljarður kr. í árslok 2002 samanborið við 81,3 milljarða árið á undan. Hækkunin nemur 10,9% milli ára. Til viðbótar á sjóðurinn áðurnefnda kröfu á launagreiðendur vegna lífeyrishækkana sem metin er 133,8 milljarðar kr. Samtals eru þessar eignir 223,9 milljarðar kr. Við mat á eign til greiðslu lífeyris þarf að taka tillit til þeirra verðbréfa í eigu sjóðsins sem bera vexti umfram þau 3,5% sem notuð eru í tryggingafræðilegri úttekt. Þetta fer þannig fram að tekna eru afborganir og vextir af verðbréfasafni sjóðsins þar til það er honum að fullu greitt og þær greiðslur núvirtar miðað við 3,5% ávöxtun. Með þessu endurmati verður eign B-deildar LSR í verðbréfum 9,3 milljörðum kr. hærrí en bókfært verð þeirra, að frádregnu núvirði fjárfestingarkostnaðar. Endurmetnar eignir sjóðsins teljast því vera 233,2 milljarðar kr.

Hlutdeild ábyrgðaraðila í áfallinni skuldbindingu B-deildar LSR í árslok 2002	Fjárhæð m.kr.	Hlutdeild	Uppsöfnuð hlutdeild
Hrein eign skv. efnahagsreikningi til greiðslu lífeyris	90.074	31,4%	31,4%
Endurmat á verðbréfaeign	9.339	3,3%	34,7%
Krafa á launagreiðendur skv. 33. gr.	133.833	46,7%	81,4%
Krafa á ríkissjóð skv. 32. gr.	53.189	18,6%	100,0%
Áfallin skuldbinding skv. mati tryggingafræðinga	286.435	100,0%	

að teknu tilliti til krafna á launagreiðendur eða um 81,4% af áfallinni skuldbindingu hans. Samkvæmt 32. gr. laga um sjóðinn ber ríkissjóður ábyrgð á greiðslu lífeyris úr sjóðnum. Hins vegar reynir ekki á þá ábyrgð nema til þess komi að sjóðurinn geti ekki innt af hendi lífeyrisgreiðslur með tekjum sínum og eignum. Bakábyrgð ríkissjóðs var samkvæmt úttekt á sjóðnum í árslok 2002 metin á 53,2 milljarða kr. eða 18,6% af áfallinni skuldbindingu sjóðsins. Undanfarin 4 ár hefur ríkissjóður greitt inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn umfram lagaskyldu. Í árslok 2002 námu uppgerðar innborganir ríkissjóðs inn á bakábyrgð hans við sjóðinn 40,8 milljörðum. Tafla á bls. 31 sýnir sundurliðun á hlutdeild ábyrgðaraðila í áföllnum skuldbindingum sjóðsins í árslok 2002

Eignir B-deildar LSR upp í óuppgerðar skuldbindingar

Hluti launagreiðenda hefur gert upp áfallnar skuldbindingar sínar við B-deild LSR. Sjóðurinn

verður að standa að fullu undir þessum hluta skuldbindinganna með eignum sínum án krafna á launagreiðendur. Innborgunum ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn er haldið til hliðar við útreikning á eignum sjóðsins upp í óuppgerðar skuldbindingar. Viðbótariðgjald þeirra launagreiðenda sem ekki hafa gert upp skuldbindingar sínar er á sama hátt dregið frá eignum. Fjallað er sérstaklega um uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum sínum við sjóðinn aftur í skýrslunni. Af áfallinni skuldbindingu að fjárhæð 286,4 milljarðar kr. hafa 36,3 milljarðar verið endanlega gerðir upp við sjóðinn. Óuppgerð áfallin skuldbinding var í árslok 250,2 milljarðar kr. og eignir sjóðsins vegna óuppgerðra skuldbindinga 17,6 milljarðar eða um 7,0% sem er lækkun um 3,5 prósentustig frá fyrra ári. Lækkun á hlutfalli eigna sjóðsins upp í óuppgerðar skuldbindingar á árinu má rekja til þess að skuldbindingar hækkðu meira en eignir sjóðsins ávöxtuðust. Eignir sjóðsins upp í uppgerðar skuldbindingar má sjá nánar í töflu hér að neðan.

32

Eignir B-deildar LSR upp í óuppgerðar skuldbindingar (í m.kr.)	Fjárhæð 2002		Fjárhæð 2001	
Áfallin skuldbinding samtals	286.435		260.493	
Uppgerð áfallin skuldbinding	36.280		32.674	
Óuppgerð áfallin skuldbinding	250.156	100,0%	227.819	100,0%
Bókfærð eign skv. efnahagsreikningi	90.074		81.253	
Endurmat verðbréfa	9.339		10.126	
Samtals endurmetin eign	99.413		91.379	
Aukagreiðslur ríkissjóðs	40.808		30.557	
Aukagreiðslur annarra launagreiðenda	424		295	
Hld. aukagreiðslna í endurmati verðbréfa	4.275		3.845	
Samtals vegna aukagreiðslna	45.507		34.697	
Bókfærð eign ásamt endurmati	99.413		91.379	
Eign vegna uppgerðra skuldbindinga	(36.280)		(32.674)	
Eign vegna aukagreiðslna	(45.507)		(34.697)	
Eign vegna óuppgerðra skuldbindinga	17.627	7,0%	24.008	10,5%

Tryggingafræðileg úttekt á skuldbindingum A-deildar LSR

Áfallin skuldbinding A-deildar LSR í árslok 2002 var 21,6 milljarðar kr. og hækkaði um 43,5% milli ára. Hrein eign sjóðsins skv. efnahagsreikningi í árslok 2002 nam 24,4 milljörðum kr. og hækkaði hún um 32,3% milli ára. Endurmat þeirra verðbréfa sem bera vexti umfram 3,5% nam 2,0 milljörðum að teknu tilliti til núvirtis fjárfestingarkostnaðar í framtíðinni. Endurmetnar eignir sjóðsins í árslok 2002 eru því 26,4 milljarðar kr. Eignir sjóðsins í árslok 2002 námu samkvæmt þessu 4,8 milljörðum umfram skuldbindingu hans, eða 22,2% sem er talsverð lækkun frá árinu áður þar sem hlutfallið var 37,3%. Lækkunina má rekja til neikvæðrar ávöxtunar sjóðsins á síðasta ári. Heildarstaða A-deildar LSR, þ.e. þegar reiknað er með að núverandi sjóðfélagar greiði áfram iðgjöld til ellilífeyrisaldurs og vinni sér inn réttindi í samræmi við það, er neikvæð um 6,2 milljarða kr. eða 4,9% lægri en heildarskuldbinding hans. Þetta þýðir að skuldbinding vegna viðbótarréttinda eykst meira en sem nemur iðgjöldunum. Þetta er eðlilegt þar sem ekki er reiknað með neinni nýliðun í sjóðnum eða brottfalli virkra sjóðfélaga. Áfallin staða er jákvæð sem sýnir að fram til þessa á sjóðurinn vel fyrir skuldbindingum sínum enda flestir sjóðfélagar enn ungir að árum. Meðalaldur virkra sjóðfélaga er einungis 38 ár. Framlag launagreiðenda er nú 11,5%, en það er breytilegt samkvæmt lögum sjóðsins og er miðað við að

sjóðurinn eigi að jafnaði nægar eignir til að standa undir lífeyrisskuldbindingum sínum. Iðgjaldaprósentu launagreiðenda á að endurskoða árlega. Þar sem heildarstaða A-deildar er innan skilgreindra marka þykir ekki rétt að leggja til breytingu á framlagi launagreiðenda að svo stöddu, en samkvæmt lögum um lífeyrissjóði má heildarstaða þeirra aldrei vera verri eða betri en 10% af heildarskuldbindingu og jafnframt má staðan ekki vera utan 5% vikmarka samfellt í fimm ár.

Tryggingafræðileg úttekt á skuldbindingum lífeyrissjóða alþingismanna og ráðherra

Lífeyrissjóðir alþingismanna og ráðherra höfðu fram til ársins 1999 verið reknir sem gegnumstreymissjóðir og greiddi ríkissjóður jafnan það sem á vantaði ár hvert. Undanfarin 4 ár hefur rekstrarafgangi sjóðanna verið haldið eftir hjá þeim og þeir þannig byrjað að safna eignum upp í skuldbindingar sínar, þó í litlum mæli sé. Áfallin skuldbinding Lífeyrissjóðs alþingismanna var 4,2 milljarðar kr. í árslok 2002 og hækkaði hún um 11,2% frá fyrra ári. Eignir sjóðsins upp í skuldbindingar eru óverulegar eða um 4,3% af áfallinni skuldbindingu. Áfallin skuldbinding Lífeyrissjóðs ráðherra var 0,9 milljarðar kr. í árslok 2002 og hækkaði hún um 12,3% frá fyrra ári. Eignir sjóðsins upp í skuldbindingar eru einnig óverulegar eða um 3,5% af áfallinni skuldbindingu.

Tryggingafræðileg staða A-deildar LSR (í m.kr.)	Fjárhæð 2002	Fjárhæð 2001		
Hrein eign til greiðslu lífeyris	24.389	18.430		
Viðbót vegna endurmats	1.995	2.228		
Samtals eign	26.384	20.658		
Áfallin lífeyrisskuldbinding	21.586	15.044		
Áfallin staða	4.797	5.614	22,2%	37,3%
Hrein eign ásamt endurmati	26.384	20.658		
Framtíðariðgjöld	93.592	81.127		
Samtals framtíðareign	119.976	101.785		
Heildarskuldbinding	126.219	102.663		
Heildarstaða	(6.244)	(879)	-4,9%	-0,9%

Tryggingafræðileg úttekt á skuldbindingum LH

Samkvæmt útreikningi Talnakönnunar hf. voru skuldbindingar LH 29,7 milljarðar kr. í árslok 2002, en voru 28,1 milljarður árið áður, sem er 6% hækkun milli ára. Efri taflan hér til hliðar sýnir hvernig áfallin skuldbinding í árslok 2002 skiptist eftir tegundum launagreiðenda og neðri taflan sýnir breytingar á áföllnum skuldbindingum á árinu 2002.

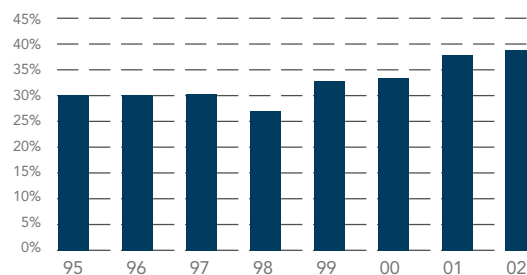
Nýjar töflur yfir lífslíkur hækka skuldbindingu sjóðsins um 463 millj. kr. Ef ekki hefði verið tekið tillit til þeirra hefðu skuldbindingar sjóðsins hækkað um 4,3% á árinu 2002 í stað 6%.

Skuldbindingar LH voru 14,8 milljarðar kr. í árslok 1996 og hafa þær tvöfaldast á undanförunum 6 árum. Hækkun á skuldbindingum sjóðsins má aðallega rekja til kerfisbreytinga á launum hjúkrunarfræðinga og þá aðallega á árinu 1998 og svo aftur vegna áhrifa kjarasamninga við kennara á árinu 2001, en þeir höfðu áhrif á réttindi hjúkrunarfræðinga sem miðast við meðaltalsreglu. Þegar dagvinnulaun hjúkrunarfræðinga breytast hefur það bein áhrif á skuldbindingar vegna virkra sjóðfélaga og lífeyrisþega á eftirmannsreglu. Skuldbindingar vegna lífeyrisþega á meðaltalsreglu og sjóðfélaga með geymd réttindi, þ.m.t. þeirra sem fluttu sig yfir í A-deild LSR, miðast hins vegar við meðaltalshækkunar dagvinnulauna allra opinberra starfsmanna.

Vísitala dagvinnulauna opinberra starfsmanna hækkaði um 7,6% á árinu 2002 og hefur hún hækkað um rúm 91% frá ársbyrjun 1997 til ársloka 2002. Eignir sjóðsins hafa hins vegar hækkað um 171% á sama tímabili og stafar það m.a. af innborgunum vegna skuldbindinga. Hér til hliðar má sjá hvernig eignir LH hafa þróast sem hlutfall af áföllnum skuldbindingum frá árinu 1995. Hlutfallið var 38,5% í árslok 2002 og hækkar um 1,1 prósentustig milli ára. Hlutfallið hefði lækkað ef ekki hefði komið til innborgana ríkissjóðs inn

Áfallin skuldbinding í árslok 2002, LH	Fjárhæð m.kr.
A-hluta ríkisstofnanir	1.828
Heilsugæslu- og heilsuverndarstöðvar	2.403
Sjúkrahús og heilbrigðisstofnanir	21.077
Stéttarfélög	64
Sveitarfélög, sveitarsjóðir	1.092
Ýmsir með bakábyrgð sveitarfélaga	291
Ýmsir séraðilar	2.774
Annað	206
Samtals	29.735

Breyting áfallinnar skuldbindingar, LH	Fjárhæð m.kr.
Skuldbinding í árslok 2001	28.065
Vextir 2%	561
Nýjar skuldbindingar	425
Launahækkunar	795
Lífeyrisgreiðslur á árinu	(574)
Skuldbinding í árslok 2002, gamlar lífslíkur	29.272
Aukning vegna nýrra lífslíka	463
Skuldbinding í árslok 2002	29.735

Eignir LH sem hlutfall af áföllnum skuldbindingum

á skuldbindingar sínar því eignir sjóðsins voru með neikvæða ávöxtun upp á 0,4% á árinu 2002 á meðan skuldbindingarnar hækkuðu um 6%.

Skuldbindingar launagreiðenda við LH vegna lífeyrishækkana fyrrverandi starfsmanna

Samkvæmt lögum um Lífeyrissjóð hjúkrunarfræðinga endurgreiða launagreiðendur sjóðunum þann hluta lífeyris sem er hækkun á áður úrskurðuðum lífeyri. Hafi lífeyrisþegi unnið hjá fleiri en einum launagreiðanda skiptist greiðslan hlutfallslega miðað við áunnin réttindi hjá hverjum launagreiðanda fyrir sig. Launagreiðendur eru krafðir mánaðarlega um þessar greiðslur. Sá hluti skuldbindinga LH sem launagreiðendur eiga að standa undir samkvæmt þessu ákvæði var metinn 15,0 milljarðar kr. í árslok 2002 eða um 50,4% af skuldbindingum sjóðsins. Flestir launagreiðendur hafa fært framangreinda kröfu sjóðsins til skuldar í ársreikningum sínum, þar á meðal ríkissjóður og ríkisstofnanir. Í ársreikningi LH eru kröfur sjóðsins á launagreiðendur vegna væntanlegra lífeyrishækkana ekki færðar sem hluti af efnahagsreikningi. Þess í stað er getið um þessar kröfur sem eignir utan efnahagsreiknings.

Eign til greiðslu á lífeyri í LH

Samkvæmt efnahagsreikningi var hrein eign LH 10,5 milljarðar kr. í árslok 2002 samanborið við 9,5 milljarða árið á undan. Hækkunin nemur 10,1% milli ára. Til viðbótar á sjóðurinn áðurnefnda kröfu á launagreiðendur vegna lífeyrishækkana sem metin er 15,0 milljarðar. Samtals eru þessar eignir 25,5 milljarðar kr. Við mat á eign til greiðslu lífeyris þarf að taka tillit til þeirra verðbréfa í eigu

sjóðsins sem bera vexti umfram þau 3,5% sem notuð eru í tryggingafræðilegri úttekt. Þetta fer þannig fram að tekna eru afborganir og vextir af verðbréfasafni sjóðsins þar til það er honum að fullu greitt og þær greiðslur núvirtar miðað við 3,5% ávöxtun. Með þessu endurmati verður eign LH í verðbréfum 1,0 milljarði kr. hærri en bókfært verð þeirra, að frádregnu núvirði fjárfestingarkostnaðar. Endurmetnar eignir sjóðsins teljast því vera 26,4 milljarðar að teknu tilliti til krafna á launagreiðendur eða um 88,9% af áfallinni skuldbindingu hans. Samkvæmt 18. gr. laga um sjóðinn bera ríkissjóður og aðrir launagreiðendur ábyrgð á greiðslu lífeyris úr sjóðnum. Hins vegar reynir ekki á þá ábyrgð nema til þess komi að sjóðurinn geti ekki innt af hendi lífeyrisgreiðslur með tekjum sínum og eignum. Bakábyrgð ríkissjóðs og annarra launagreiðenda var skv. úttekt á sjóðnum í árslok 2002 metin 3,3 milljarðar kr. eða 11,1% af áfallinni skuldbindingu sjóðsins, að teknu tilliti til endurmats verðbréfa og krafna á launagreiðendur. Undanfarin 4 ár hefur ríkissjóður greitt inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn umfram lagaskyldu. Í árslok 2002 námu uppfærðar innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar hans við sjóðinn 4,5 milljörðum kr. en innborganir annarra launagreiðenda námu 0,2 milljörðum. Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun á hlutdeild ábyrgðaraðila í áföllnum skuldbindingum sjóðsins í árslok 2002.

Hlutdeild ábyrgðaraðila í áfallinni skuldbindingu LH í árslok 2002	Fjárhæð m.kr.	Hlutdeild	Uppsöfnuð Hlutdeild
Hrein eign skv. efnahagsreikningi til greiðslu lífeyris	10.496	35,3%	35,3%
Endurmat á verðbréfaeign	957	3,2%	38,5%
Krafa á launagreiðendur skv. 20. gr.	14.986	50,4%	88,9%
Krafa á launagreiðendur og ríkissjóð skv. 18. gr.	3.296	11,1%	100,0%
Áfallin skuldbinding skv. mati tryggingafræðinga	29.735	100,0%	

Eignir LH upp í óuppgerðar skuldbindingar

Hrein eign sjóðsins skv. efnahagsreikningi í árslok 2001 var 10,5 milljarðar kr. og endurmat verðbréfa eins og áður sagði 1,0 milljarður. Við útreikning á eignum sjóðsins upp í óuppgerðar skuldbindingar er innborgunum ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn haldið til hliðar. Viðbótariðgjald annarra launagreiðenda er á sama hátt dregið frá eignum. Frádráttur vegna aukainnborgana launagreiðenda inn á skuldbindingar nam samtals 5,1 milljarði kr. í árslok 2002, en nánar er fjallað

um þær aftar í skýrslunni. Enginn launagreiðandi hefur enn sem komið er gert formlega upp skuldbindingar sínar við sjóðinn, en þær voru eins og áður hefur verið greint frá 29,7 milljarðar í árslok 2002. Eignir sjóðsins upp í áfallnar skuldbindingar voru 6,4 milljarðar kr. í árslok 2002 eða um 21,4% af skuldbindingunni sem er lækkun um tvö prósentustig frá fyrra ári. Lækkun á hlutfalli eigna sjóðsins upp í óuppgerðar skuldbindingar á árinu má rekja til þess að skuldbindingar hækkðu meira en eignir sjóðsins ávöxtuðust. Þetta má sjá nánar í töflunni hér að neðan.

Eignir LH upp í óuppgerðar skuldbindingar (í m.kr.)	Fjárhæð 2002		Fjárhæð 2001	
Áfallin skuldbinding samtals	29.735		28.065	
Óuppgerð áfallin skuldbinding	29.735	100,0%	28.065	100,0%
Bókfærð eign skv. efnahagsreikningi	10.496		9.530	
Endurmat verðbréfa	957		958	
Samtals endurmetin eign	11.453		10.488	
Aukagreiðslur ríkissjóðs	4.473		3.440	
Aukagreiðslur annarra launagreiðenda	186		128	
Hld. aukagreiðslna í endurmati verðbréfa	425		359	
Samtals vegna aukagreiðslna	5.084		3.926	
Bókfærð eign ásamt endurmati	11.453		10.488	
Eign vegna aukagreiðslna	(5.084)		(3.926)	
Eign vegna óuppgerðra skuldbindinga	6.369	21,4%	6.562	23,4%

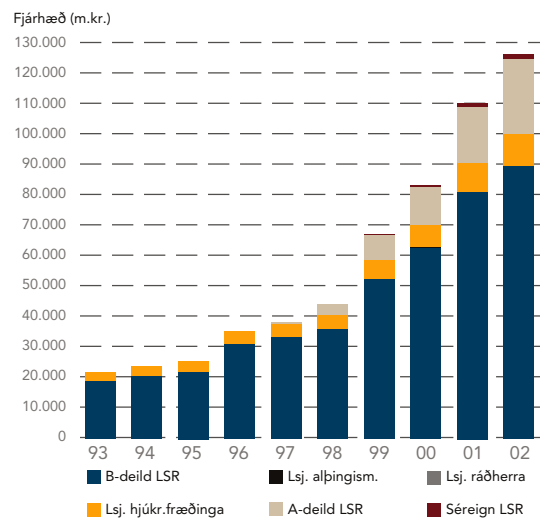
Hrein eign LSR og LH samtals til greiðslu lífeyris

Frá árslokum 1993 til loka árs 2002 hafa samanlagðar eignir LSR og LH samkvæmt ársreikningum sjóðanna aukist úr 22,2 milljörðum kr. í 126,6 milljarða á verðlagi hvers árs fyrir sig. Eignir sjóðanna voru 110,3 milljarðar kr. í árslok 2001 og hækkuðu um 14,8% á árinu 2002. Aukning eigna hefur verið sérstaklega mikil undanfarin fjögur ár, en á því tímabili hafa eignirnar tæplega þrefaldast. Stafar það m.a. af innborgunum ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar við B-deild LSR og LH, tilkomu A-deildar LSR þar sem iðgjaldaprósantan er hærri og iðgjald greitt af öllum launum og uppgjörum launagreiðenda á skuldbindingum sínum við B-deild LSR.

Af samanlögðum eignum LSR og LH í árslok 2002 námu eignir B-deildar 90,1 milljarði kr. eða rúmlega 71% af eignum sjóðanna, eignir A-deildar LSR námu 24,4 milljörðum í árslok og eignir LH 10,5 milljörðum. Eignir sjóðanna jukust um 16,3 milljarða á árinu 2002, þar af jukust eignir B-deildar LSR um tæpa 9 milljarða og eignir A-deildar um 6 milljarða. Eignir séreignardeildar LSR voru 1.463 millj. kr. í árslok 2002 og jukust þær hlutfallslega mest milli ára eða um 53%.

Hrein eign til greiðslu lífeyris - LSR & LH

(á verðlagi hvers árs fyrir sig)

Hrein eign til greiðslu lífeyris

í m.kr.	2002	2001	Breyting milli ára
A-deild LSR	24.389	18.430	32,3%
B-deild LSR	90.074	81.253	10,9%
Lífsgj. alþingismanna	170	122	39,8%
Lífsgj. ráðherra	31	21	44,8%
Séreign LSR	1.463	955	53,2%
Lífsgj. hjúkr.fræðinga	10.496	9.530	10,1%
Samtals	126.622	110.311	14,8%

Uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum

Nokkrir launagreiðendur hafa gert upp áfallnar lífeyrisskuldbindingar sínar gagnvart B-deild LSR og bera þeir þá ekki frekari skuldbindingu gagnvart sjóðnum vegna þess tímabils og þeirra starfsmanna sem uppgjórið tekur til. Skuldbinding sem gerð er upp með þessum hætti er byggð á tryggingafræðilegu mati miðað við uppgjörsdag. Innheimta lífeyrishækkana gagnvart viðkomandi launagreiðanda fellur niður frá og með uppgjörssdegi. Skuldbinding sjóðsins vegna uppgerðra réttinda í árslok 2002 og 2001 má sjá í töflu hér að neðan.

Forsendur við uppgjör lífeyrisskuldbindinga eru þær sömu og við tryggingafræðilega úttekt á sjóðnum, þ.e. að launahækkningar séu 1,5% umfram vísitölu neysluverðs og að ávöxtun eigna verði 2,0%

umfram launahækkningar. Um langtímaforsendur er að ræða þannig að ef litið er til skamms tíma getur þróunin verið önnur. Sé skuldbindingin gerð upp með útgáfu skuldabréfs getur fjárhæð bréfsins verið önnur en skuldbindingin sem gera á upp, allt eftir því hvaða vextir eru á bréfinu. Núvirt greiðslustreymi bréfsins miðað við 3,5% vexti er þó alltaf sama fjárhæð og skuldbindingin sem gera á upp. Ef vextir skuldabréfsins eru hærri en 3,5% er höfuðstóll bréfsins lægri en skuldbindingin. Fyrirkomulag við árlegt uppgjör á skuldbindingum er öðruvísi að því leyti að eignir sjóðsins hafa ekki áhrif heldur koma öll greidd iðgjöld viðkomandi launagreiðanda, vegna þeirra réttinda sem er verið að gera upp, til frádráttar á skuldbindingunni.

Skuldbinding vegna uppgerðra réttinda

í árslok við B-deild LSR (í millj. kr.)	2002	2001
Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins	1.826	1.716
Flugstöð Leifs Eiríkssonar hf.	893	802
Hitaveita Suðurnesja hf. (skuldbindingar eftir 31. 03. 2001)	44	16
Íbúðalánasjóður (ásamt Byggingasjóði - og Húsnæðisstofnun ríkisins)	764	698
Íslandspóstur hf.	1.192	871
Íslandssild hf. (Síldarútvegsnefnd)	310	284
Landssíminn hf. (ásamt Pósti og síma hf.)	22.732	20.709
Lánasjóður íslenskra námsmanna	152	140
Orkubú Vestfjarða hf. (skuldbindingar eftir 30. 06. 2001)	28	8
Rafmagnsveitur ríkisins	2.331	2.101
Ríkisútvarpið	4.309	3.866
Samábyrgðin hf.	355	299
Sementsverksmiðjan hf.	766	707
Skýrr hf.	518	452
Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins bs. (skuldbindingar eftir 31.05. 2001)	11	5
Samtals uppgerð skuldbinding	36.230	32.674

Árlegt uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum

Stofnanir og fyrirtæki sem áður hafa gert upp skuldbindingar sínar gagnvart B-deild LSR hafa flestar haldið áfram að greiða iðgjöld til sjóðsins vegna þeirra starfsmanna sem voru í starfi þegar upphaflegt uppgjör á skuldbindingum fór fram. Í þeim tilfellum heldur áfram að myndast

skuldbinding og er hún gerð upp árlega samkvæmt samkomulagi við þá launagreiðendur. Frá uppgjöri á skuldbindingu undangengins árs eru dregin iðgjöld sem greidd voru vegna ársins auk viðbótariðgjalda. Uppgjör á skuldbindingum vegna réttinda sem mynduðust á árinu 2002 hefur farið fram við neðangreindar stofnanir.

Uppgjör árlegrar skuldbindingar

við B-deild LSR vegna réttinda á árinu 2002 (í millj. kr.)	Skuldbinding ársins 2002	10% iðgjöld (lögbundin)	Viðbótar-iðgjöld	Uppgert á árinu 2003
Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins	32,8	11,8	12,7	8,3
Flugstöð Leifs Eiríkssonar hf.	24,7	9,3	0,0	15,4
Hitaveita Suðurnesja hf.	23,7	7,8	0,0	15,9
Íbúðalánasjóður	11,0	4,0	3,1	4,0
Íslandspóstur hf.	192,4	72,4	5,9	114,1
Landssíminn hf.	146,6	59,7	19,3	67,7
Lánasjóður íslenskra námsmanna	1,7	0,6	0,6	0,5
Orkubú Vestfjarða hf.	18,2	6,1	0,0	12,1
Rafmagnsveitur ríkisins	33,3	12,9	15,9	4,4
Ríkisútvarpið	72,4	21,9	19,9	30,5
Samábyrgðin hf.	1,8	1,2	0,0	0,6
Sementsverksmiðjan hf.	5,1	2,1	0,0	3,0
Skýrr hf.	0,7	0,1	0,0	0,6
Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins bs.	5,1	1,7	1,5	2,0
Samtals	569,5	211,6	78,9	279,0

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar

Á árinu 1999 ákvað fjármálaráðherra að ríkissjóður skyldi hefja greiðslur til sjóðanna umfram lagaskyldu og hefur verið framhald á þeim greiðslum til dagsins í dag. Áframhaldandi greiðslur eru háðar stöðu ríkissjóðs og ákvörðun fjármálaráðherra hverju sinni.

Innborganir ríkissjóðs styrkja fjárhagsstöðu sjóðanna og gera þeim kleift að mæta skuldbindingum vegna sjóðfélaga sinna með eignum sínum til lengri tíma en annars hefði orðið. Markmið ríkissjóðs með þessu er að dreifa greiðslum á skuldbindingum sínum við sjóðina til lengri tíma.

Á árinu 1999 og 2001 létu stjórnir LSR og LH tryggingafræðing sjóðanna gera úttekt á fjárhagsstöðu og framtíðarsjóðsstreymi þeirra. Við ákvörðun um aukagreiðslur ríkissjóðs til sjóðanna hefur verið höfð hliðsjón af niðurstöðum þessara athugana og hefur framtíðarsjóðsstreymið verið endurmetið í kjölfar aukinna greiðslna frá ríkissjóði.

Þær fjárhæðir sem ríkissjóður hefur greitt samkvæmt samkomulaginu eru uppfærðar árlega í samræmi við vísitölu neysluverðs og hreina raunávöxtun sjóðanna. Innborganir ríkissjóðs mynda inneign hjá sjóðunum og kemur hún til frádráttar á skuldbindingum ríkissjóðs. Inneignin hefur hins vegar engin áhrif á mat á skuldbindingum annarra launagreiðenda komi til uppgjörs á þeim. Innborganir ríkissjóðs geta verið ýmist í formi beinna aukagreiðslna, viðbótariðgjalds frá stofnunum í A-hluta ríkissjóðs eða iðgjaldaviðbótar frá sveitarfélögum vegna grunnskólakennara sem sjóðurinn hefði annars skilað til ríkissjóðs.

Í töflu hér að neðan má sjá innborganir ríkissjóðs á árunum 2002 og 2001 inn á skuldbindingar sínar við sjóðina ásamt uppfærslu fjárhæðarinnar í árslok.

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar (í millj. kr.)

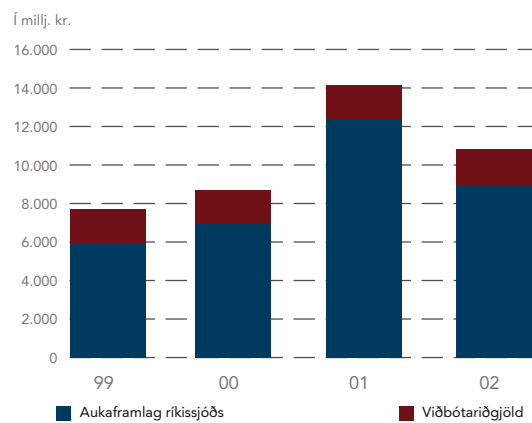
	B-deild LSR		Lsj. hjúkrunarfr.	
	2002	2001	2002	2001
Inneign í ársbyrjun	30.557,4	15.522,6	3.439,7	1.834,4
Aukaframlög ríkissjóðs	8.100,0	11.250,0	900,0	1.250,0
Viðbótariðgjöld (A-hluti ríkissjóðs)	1.255,6	1.226,6	157,9	146,6
Viðbót v/grunnskólakennara	478,5	402,6	0,0	0,0
Uppfærsla v/vaxta og verðbóta	416,2	2.155,6	-24,5	208,7
Samtals inneign í árslok	40.807,6	30.557,4	4.473,2	3.439,7

Árinu 2002 námu aukagreiðslur ríkissjóðs samtals 10,9 milljörðum kr. en þær voru 14,3 milljarðar á árið áður. Á árunum 2002 og 2001 fóru 90%, af aukagreiðslunum til B-deildar LSR og 10% til LH. Frá árinu 1999 hefur ríkissjóður samtals greitt 41,7 milljarða kr. inn á skuldbindingar sínar við sjóðina. Í árslok 2002 nam þessi fjárhæð uppfærð með verðbótum og hreinni raunávöxtun sjóðanna samtals 45,3 milljörðum kr.

Viðbótariðgjöld annarra launagreiðenda

Fjármálaráðuneytið hefur ákveðið að ríkisstofnunum í B- og C-hluta ríkissjóðs og sjálfseignarstofnunum, sem njóta fjáframlaga frá ríkissjóði, sé skylt að greiða viðbótariðgjald umfram 10% lögbundið iðgjald af dagvinnulaunum til B-deildar LSR og LH. Markmiðið með greiðslu viðbótariðgjalds er að greiðslurnar gangi upp í samtímaskuldbindingu einstakra stofnana gagnvart sjóðunum. Til skoðunar er jafnframt að þessar stofnanir geri upp eldri skuldbindingar sínar. Flestar þær stofnanir sem gert hafa upp skuldbindingar sínar gagnvart B-deild LSR greiða viðbótariðgjald sem kemur þá til frádráttar við uppgjör á árlegri skuldbindingu. Viðbótariðgjöld launagreiðenda utan A-hluta ríkissjóðs voru sem segir í töflunni hér að neðan.

Innorganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar hjá LSR og LH

Viðbótariðgjöld annarra launagreiðenda (í millj. kr.)

	B-deild LSR		Lsj. hjúkrunarfr.	
	2002	2001	2002	2001
Óráðstafað viðbótariðgjald frá fyrra ári	329,5	259,5	141,0	94,5
Viðbótariðgjöld ársins	169,3	204,9	46,1	39,1
Ráðstafað v/uppgjörs skuldbindinga	(78,9)	(153,7)	0,0	0,0
Uppfærsla v/vaxta og verðbóta	4,1	18,9	(0,8)	7,4
Inneign launagreiðenda í árslok	424,0	329,5	186,3	141,0

Lífeyrissjóðir Bankastræti 7 er sameiginlegt rekstrarfélag LSR og LH og voru stöðugildi 30,2 hjá sjóðunum á árinu 2002. Starfsemi Lífeyrissjóða Bankastræti 7 má skipta í sex meginþætti; iðgjaldadeild, lífeyrisdeild ásamt framkvæmd eftirmannsreglu, lánadeild, fjárreiðudeild, eignastýringu og yfirstjórn.

LSR starfar í fimm fjárhagslega sjálfstæðum deildum, A-deild, B-deild, alþingismannadeild, ráðherradeild og séreignardeild. B-deild LSR og LH byggja að hluta til á sjóðssöfnun en ríkissjóður er bakábyrgur fyrir skuldbindingum sjóðanna. Í þessum tveimur sjóðum miðast réttindi sjóðfélaga við þann tíma sem viðkomandi hefur greitt í sjóðina, ásamt starfshlutfalli. A-deild LSR er hins vegar stigassjóður sem byggir á fullri sjóðssöfnun en þar fá sjóðfélagar réttindi í hlutfalli við þau iðgjöld sem greidd eru til sjóðsins.

LSR starfrækir einnig séreignardeild en þar geta sjóðfélagar valið um þrjár ólíkar fjárfestingarleiðir. Í leið I er vægi hlutabréfa á bilinu 30% til 45% á móti 55% til 70% vægi skuldabréfa. Í leið II er vægi hlutabréfa 15% á móti 85% vægi skuldabréfa. Leið III er verðtryggður innlánsreikningur og hentar vel þeim sem eiga skammt í lífeyristöku eða þeim sem vilja lágmarksáhættu og lágmarka sveiflur í ávöxtun. Iðgjald til séreignardeildar LSR er háð ákvörðun sjóðfélagans en mótframlag launagreiðanda getur numið allt að 2,4% af heildarlaunum.

Samstæðuyfirlit LSR og LH

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2002

	A-deild LSR	B-deild LSR	Alþingism.- deild LSR
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga	1.643.716	870.005	10.775
Iðgjöld launagreiðenda	4.725.682	1.467.197	16.162
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	1.234	7.921	0
Lífeyrishækkunar	0	3.913.773	188.874
Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar	0	407.432	0
Innb. launagreiðenda inn á skuldbindingar	0	9.924.479	16.454
Iðgjöld alls	6.370.632	16.590.808	232.264
Lífeyrir			
Lífeyrir	77.003	8.820.811	195.540
Kostnaður vegna örorkumats	67	1.258	0
Lífeyrir alls	77.070	8.822.069	195.540
Fjárfestingartekjur			
Fjárfestingartekjur af hlutabréfum	(1.427.785)	(3.963.415)	0
Vaxtatekjur og verðbætur	1.207.560	5.339.144	14.315
Breytingar á niðurfærslu	(8.000)	(5.918)	0
Fjárfestingartekjur alls	(228.225)	1.369.811	14.315
Fjárfestingargjöld			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	28.318	84.067	208
Önnur fjárfestingargjöld	51.499	125.004	25
Fjárfestingargjöld alls	79.817	209.071	233
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	22.748	104.662	2.419
Annar rekstrarkostnaður	4.035	4.035	0
Rekstrarkostnaður alls	26.783	108.697	2.419
Hækkun á hreinni eign á árinu			
Hrein eign frá fyrra ári	18.429.979	81.252.926	121.720
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris	24.388.716	90.073.707	170.108

Ráðherra- deild LSR	Séreignar- deild LSR	LSR samtals	Lsj. hjúkr.- fræðinga	LSR og LH samtals
1.673	399.366	2.925.534	82.717	3.008.251
2.510	238.312	6.449.863	138.057	6.587.920
0	(22.972)	(13.816)	1.674	(12.142)
30.460	0	4.133.107	269.668	4.402.775
0	0	407.432	1.104.045	1.511.477
3.071	0	9.944.005	1.596.161	11.540.166
37.714	614.706	23.846.124	1.596.161	25.442.285
30.386	17.264	9.141.003	574.405	9.715.408
0	0	1.326	57	1.383
30.386	17.264	9.142.329	574.462	9.716.791
0	(156.034)	(5.547.235)	(566.950)	(6.114.185)
2.667	67.020	6.630.706	555.152	7.185.858
0	0	(13.918)	(2.000)	(15.918)
2.667	(89.014)	1.069.554	(13.798)	1.055.756
0	0	112.593	11.288	123.881
0	34	176.563	17.343	193.906
0	34	289.155	28.631	317.786
495	388	130.712	12.515	143.227
0	0	8.070	897	8.967
495	388	138.782	13.411	152.193
9.499	508.006	15.345.411	965.858	16.311.269
21.190	954.727	100.780.542	9.530.090	110.310.632
30.689	1.462.733	116.125.953	10.495.948	126.621.901

Efnahagsreikningur 31. 12. 2002

Eignir	A-deild LSR	B-deild LSR	Alþingism.- deild LSR
Fjárfestingar			
Húseign og lóð	69.808	69.808	0
Verðbréf með breytilegum tekjum	7.088.366	21.236.659	0
Verðbréf með föstum tekjum	9.749.992	50.500.384	0
Veðlán	6.766.651	17.417.439	56.599
Aðrar fjárfestingar	0	10.821	0
Fjárfestingar alls	23.674.816	89.235.110	56.599
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	157.012	333.548	0
Ýmsar kröfur	215.592	586.759	0
Kröfur alls	372.604	920.308	0
Aðrar eignir			
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	9.832	9.832	0
Sjóður og bankainnistæður	365.615	236.863	114.575
Aðrar eignir alls	375.447	246.695	114.575
Eignir samtals	24.422.868	90.402.112	171.174
Skuldir			
Skuldbindingar			
Áfallin lífeyrisskuldbinding	4.494	18.672	247
Skuldbindingar alls	4.494	18.672	247
Viðskiptaskuldir			
Skuldabréfalán	28.084	28.084	0
Aðrar skuldir	1.574	281.649	820
Viðskiptaskuldir alls	29.658	309.733	820
Skuldir samtals	34.152	328.405	1.066
Hrein eign til greiðslu lífeyris	24.388.716	90.073.707	170.108
Eignir utan efnahagsreiknings			
Krafa á launagreiðendur skv. 33/20. gr.		133.833.268	

Ráðherra- deild LSR	Séreignar- deild LSR	LSR samtals	Lsj. hjúkr.- fræðinga	LSR & LH samtals
0	0	139.615	15.513	155.128
0	1.023.024	29.348.048	3.109.079	32.457.127
0	313.882	60.564.258	5.681.089	66.245.347
0	0	24.240.689	1.535.174	25.775.863
0	79.354	90.175	0	90.175
0	1.416.260	114.382.786	10.340.856	124.723.642
0	0	490.560	77.618	568.178
0	67	802.419	85.473	887.892
0	67	1.292.979	163.091	1.456.070
0	0	19.664	2.185	21.849
30.730	46.559	794.342	0	794.342
30.730	46.559	814.006	2.185	816.191
30.730	1.462.886	116.489.770	10.506.132	126.995.902
41	0	23.454	2.138	25.592
41	0	23.454	2.138	25.592
0	0	56.168	6.241	62.409
0	153	284.196	1.805	286.001
0	153	340.363	8.046	348.409
41	153	363.818	10.184	374.002
30.689	1.462.733	116.125.953	10.495.948	126.621.901
		133.833.268	14.986.286	148.819.555

Sjóðstreymi fyrir árið 2002

	A-deild LSR	B-deild LSR	Alþingism.- deild LSR
Inngreiðslur			
lðgjöld	6.334.243	16.558.593	233.017
Fjárfestingartekjur	820.295	4.563.674	12.976
Afborganir verðbréfa	912.494	2.871.198	3.120
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	2.477.822	7.724.386	0
Seld verðbréf með föstum tekjum	370.072	3.888.760	0
Inngreiðslur	10.914.926	35.606.610	249.113
Útgreiðslur			
Lífeyrir	77.035	8.812.145	195.540
Fjárfestingargjöld	33.250	87.455	233
Rekstrarkostnaður án afskrifta	23.021	72.867	2.362
Aðrar útgreiðslur	0	0	0
Útgreiðslur	133.306	8.972.467	198.135
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	10.781.621	26.634.143	50.979
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting			
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum	5.014.944	14.533.122	0
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	4.483.700	8.815.103	0
Ný veðlán og útlán	1.186.828	3.246.642	16.533
Varanlegir rekstrarfjármunir	4.369	9.788	0
Ráðstöfun alls	10.689.842	26.604.655	16.533
Breyting á handbæru fé	91.779	29.488	34.446
Handbært fé í ársbyrjun	273.837	207.375	80.129
Handbært fé í árslok	365.615	236.863	114.575

Ráðherra- deild LSR	Séreignar- deild LSR	LSR samtals	Lsj. hjúkr.- fræðinga	LSR & LH samtals
37.673	614.706	23.778.232	1.579.555	25.357.787
2.667	16.185	5.415.796	470.326	5.886.187
0	20.983	3.807.795	559.688	4.367.483
0	1.749.902	11.952.110	1.091.765	13.043.875
0	0	4.258.832	213.629	4.472.461
40.340	2.401.775	49.212.765	3.914.964	53.127.729
30.386	17.264	9.132.368	574.462	9.706.830
0	1.419	122.358	12.962	135.320
486	75	98.811	11.933	110.744
0	1.904	1.904	55.069	56.973
30.871	20.662	9.355.441	654.426	10.009.867
9.468	2.381.113	39.857.324	3.260.537	43.117.861
0	2.176.204	21.724.270	2.123.281	23.847.551
0	102.135	13.400.938	844.822	14.245.760
0	79.354	4.529.357	291.463	4.820.820
0	0	14.157	971	15.128
0	2.357.693	39.668.723	3.260.537	42.929.260
9.468	23.420	188.601	0	188.601
21.262	23.138	605.741	0	605.741
30.730	46.559	794.342	0	794.342

Samanlögð fjárhæð lífeyrisgreiðslna úr öllum deildum LSR og LH nam 9,7 milljörðum króna á árinu 2002 og jukust þær um 19,9% milli ára. Meðalfjöldi lífeyrisþega á árinu 2002 var 8.826 og fjölgaði þeim um 5,6% milli ára.

Samkvæmt samantekt Fjármálaeftirlitsins fyrir árið 2001 námu lífeyrisgreiðslur allra lífeyrissjóðanna á Íslandi 22,2 milljörðum króna en meðalfjöldi lífeyrisþega var 52.523. Lífeyrisgreiðslur LSR og LH á árinu 2001 námu 8,1 milljarði króna og var meðalfjöldi lífeyrisþega 8.357. Hlutdeild LSR og LH á árinu 2001 var samkvæmt þessu 36,5% af fjárhæð lífeyrisgreiðslna og 15,9% af meðalfjölda lífeyrisþega.

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins
Ársreikningur 2002

Skýrsla stjórnar

Iðgjöld

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins (LSR) er starfræktur í 5 fjárhagslega sjálfstæðum deildum: A-deild, B-deild, alþingismannadeild (Lsj. alþingismanna), ráðherra-deild (Lsj. ráðherra) og S-deild (séreignardeild). Alls greiddu 33.828 sjóðfélagar iðgjald til LSR á árinu 2002 og fjölgaði þeim um 1,7% milli ára. Þar af greiða sumir sjóðfélagar til fleiri en einnar deildar, t.d. vegna séreignarsparnaðar. Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga var 29.000 og fjölgaði þeim um 3,3% milli ára. Virkum sjóðfélögum hjá B-deild fækkaði um 6%, en nýráðnir ríkisstarfsmenn greiða nú til A-deildar. Hjá A-deild fjölgaði virkum sjóðfélögum um 10,7%, en ef A- og B-deildir eru lagðar saman fjölgaði virkum sjóðfélögum um 4% í heildina milli ára. Virkir sjóðfélagar S-deildar voru 3.500 á árinu 2002 sem er svipaður fjöldi og árið áður.

Lögbundin iðgjöld ársins, ásamt réttindaflutningum og endurgreiðslum, námu 9.362 millj. kr. og hækkuðu um 19,8% milli ára. Rúmlega 66% af iðgjaldagreiðslum ársins 2002 fóru til A-deildar sjóðsins, en iðgjöld A-deildar jukust um rúm 23% milli ára. Iðgjaldagreiðslur til B-deildar námu 2.345 millj. kr. á síðasta ári og hækkuðu um rúmlega 9% milli ára þrátt fyrir fækkun greiðandi sjóðfélaga. Iðgjaldagreiðslur til S-deildar sjóðsins námu tæpum 615 millj. kr. á síðasta ári og hækkuðu um 27% milli ára. Aukninguna má m.a. rekja til hækkunar á mótframlagi launagreiðenda, en greiðslur vegna mótframlags tæplega tvöfölduðust milli ára.

Í árslok 2002 áttu 28.729 sjóðfélagar skráð réttindi hjá A-deild sjóðsins og 40.574 hjá B-deild. Réttihafar hjá S-deild voru 4.547 í árslok.

Innborganir ríkissjóðs og uppgjör skuldbindinga

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar við B-deild námu 9.834 millj. kr. á árinu 2002, en voru 12.879 millj. kr. árið áður. Innborganir annarra launagreiðenda í formi viðbótariðgjalda námu 90 millj. kr. á árinu 2002, en voru 86 millj. kr. árið áður.

Innborganir ríkissjóðs eru uppfærðar árlega og mynda inneign hjá sjóðnum sem kemur til frádráttar á skuldbindingum. Innborganir hans hafa engin áhrif á mat á skuldbindingum annarra launagreiðenda komi til uppgjors á þeim. Með aukagreiðslum til sjóðsins er ríkissjóður að dreifa greiðslum á skuldbindingum sínum til lengri tíma, en ríkissjóður er bakábyrggur fyrir skuldbindingum sjóðsins.

Uppgjör annarra launagreiðenda á lífeyrisskuldbindingum sínum gagnvart B-deild námu 407 millj. kr. á árinu 2002. Eingöngu var um að ræða uppgjör launagreiðenda sem höfðu áður gert upp skuldbindingar sínar við sjóðinn og voru því eingöngu að greiða vegna þeirra réttinda sem bættust við á árinu 2002.

52

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur LSR voru 9.141 millj. kr. á árinu 2002 og hækkuðu um 20% milli ára. Þar af var 8.821 millj. kr. greidd úr B-deild eða tæplega 96%. Lífeyrisgreiðslur A-deildar námu 77 millj. kr. í stað 39 millj. kr. árið 2001. Úr alþingismannadeild voru greiddar 196 millj. kr., ráðherra-deild 30 millj. kr. og séreignardeild 17 millj. kr. Alls fengu 9.500 einstaklingar greiddan lífeyri hjá deildum LSR á árinu, en lífeyrisþegum fjölgaði um 6,5% milli ára. Endurgreiðslur launagreiðenda vegna lífeyrishækkana námu 4.133 millj. kr. á árinu og hækkuðu um 21,6% milli ára. Þar af voru 3.914 millj. kr. greiddar til B-deildar.

Hækkun á lífeyrisgreiðslum má rekja til hækkunar á dagvinnulaunum og fjölgunar lífeyrisþega. Vísitala sem mælir breytingu á dagvinnulaunum opinberra starfsmanna og reiknuð er út af Hagstofu Íslands hækkaði um 7,6% á árinu 2002.

Fjárfestingar

Fjárfestingar LSR að teknu tilliti til seldra verðbréfa námu 23,2 milljörðum kr. á árinu 2002, þar af voru 64% fjárfestinga úr B-deild sjóðsins. Fjárfestingar LSR á árinu skiptust þannig að 58% fóru til fjárfestingar í skuldabréfum og 42% í hlutabréf og hlutdeildarskírteini. Fjárfestingar í hlutabréfum skiptust jafnt á milli erlendra og innlendra hlutabréfa. Af fjárfestingum ársins námu sjóðfélagalán 4,0 milljörðum kr., þar af voru 3,0 milljarðar úr B-deild og 1,0 milljarður úr A-deild. Sjóðfélagalán námu 20% af fjárfestingum B-deildar en 13% hjá A-deild.

Ávöxtun

Hrein raunávöxtun sjóðsins, þ.e. raunávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjárfestingartekjum, var neikvæð um 1,4% á árinu 2002 samanborið við 0,01% ávöxtun árið áður. Lága ávöxtun sjóðsins má rekja til neikvæðrar ávöxtunar erlendra hlutabréfa og styrkingar íslensku krónunnar. Lífeyrissjóðir eru hins vegar langtímafjárfestar og því eðlilegt að mæla árangur yfir lengra tímabil, enda geta sveiflur í ávöxtun verið mjög miklar. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sjóðsins síðustu 5 ár er 2,8%, en sé horft til síðustu 10 ára er hún 4,1%.

Hrein raunávöxtun A-deildar var -3,5% á árinu 2002, en var -2,9% árið á undan. Hrein raunávöxtun B-deildar var -0,7% á árinu 2002 og var 0,7% árið á undan. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar B-deildar síðustu 10 ár er 4,3%. Eignasamsetning einstakra deilda LSR er ólík þar sem A-deild sjóðsins á hlutfallslega meira af hlutabréfum en B-deild og skýrir það mismunandi ávöxtun deildanna.

Ávöxtun S-deildar var mjög breytileg milli fjárfestingarleiða. Fjárfestingarstefna leiðanna þriggja gerir ráð fyrir mismunandi vægi hlutabréfa og sveiflast ávöxtun þeirra þar af leiðandi mismikið. Hrein raunávöxtun leiðar I á árinu 2002 var -10,3%, en ávöxtun leiðar II var 8,2%. Leið III, sem er bundinn innlánsreikningur, var með 6,7% hreina raunávöxtun. Boðið var upp á leiðir II og III frá miðju ári 2002.

Á árinu 2002 var raunávöxtun innlendra skuldabréfa LSR 6,4%, innlendra hlutabréfa 15,5% og erlendra hlutabréfa -36,2% reiknað í íslenskum krónum og að teknu tilliti til gjaldmiðlaskiptasamninga. Síðustu 5 árin, eða frá því að LSR fékk heimild til fjárfestingar í hlutabréfum, hefur meðaltal raunávöxtunar innlendra skuldabréfa verið 5,9%, innlendra hlutabréfa 4,3% og erlendra hlutabréfa -5,5%.

Í árslok 2002 voru hlutabréf 25% af verðbréfaeign LSR, en hlutfallið var 26% árið áður. Vægið milli innlendra og erlendra hlutabréfa breyttist talsvert á árinu. Í hlutabréfasafni LSR hækkaði hlutfall innlendra bréfa úr 29% í 47% og er vægið milli innlendra og erlendra hlutabréfa því orðið nokkuð jafnt. Ástæða þessarar tímabundnu áherslubreytingar endurspeglast í ástandi á hlutabréfamörkuðum á síðasta ári. Hlutabréf námu 30% af verðbréfaeign A-deildar í árslok, en samsvarandi hlutfall hjá B-deild nam 24%. Verðbréfaeign LSR skiptist þannig að 86% er í íslenskum krónum og 14% eru í erlendum gjaldmiðlum. Stefnt er að samskonar eignasamsetningu A- og B-deildar í árslok 2012.

Rekstrarkostnaður og fjárfestingargjöld

Á árinu 2002 nam rekstrarkostnaður LSR 138,8 millj. kr. en var 118,9 millj. kr. árið áður. Hækkunin milli ára er 16,6%. Að stærstum hluta skýrist hún af vinnu sem hófst á árinu við innleiðingu á nýjum tölvukerfum fyrir sjóðinn. Sú vinna mun standa yfir næstu 2 árin. Rekstrarkostnaður nam 0,13% af eignum sjóðsins árið 2002 en var 0,14% af eignum árið á undan.

Á meðal annarra fjárfestingargjalda er nú bókfærður umsýslu- og viðskiptakostnaður vegna erlendra sérgreindra hlutabréfasafna og viðskiptakostnaður vegna innlendra hlutabréfakaupa á árinu 2002. Umsýslu- og viðskiptakostnaður á árinu 2002 nam 160,4 millj. kr., en um er að ræða kostnað sem hefur verið innifalinn í gengi hlutabréfanna og þar með ávöxtun þeirra. Í ársreikningnum er kostnaðurinn dreginn út úr liðnum fjárfestingartekjur og hækka þær um framangreinda fjárhæð. Tilfærslan hefur engin áhrif á ávöxtun sjóðsins eða hreina eign til greiðslu lífeyris. Ekki reyndist unnt að nálgast sambærilegar tölur vegna ársins 2001. Hækkun fjárfestingargjalda á árinu 2002 má jafnframt rekja til aukins umfangs við eignamsýslu og fjölgun starfsmanna á því sviði.

Samanlögð rekstrar- og fjárfestingargjöld voru 427,9 millj. kr., en sé horft framhjá umsýslu- og viðskiptakostnaði vegna hlutabréfa á árinu 2002 voru þau 267,5 millj. kr. og hækkuðu um 27,3% milli ára.

Tryggingafræðileg úttekt og hrein eign til greiðslu lífeyris

A-deild LSR

Áfallin skuldbinding A-deildar í árslok 2002 var 21,6 milljarðar kr. miðað við 3,5% ávöxtun á eignir sjóðsins umfram hækkun vísitölu neysluverðs. Hrein eign A-deildar til greiðslu lífeyris í árslok 2002 nam 24,4 milljörðum kr. en var 18,4 milljarðar í árslok 2001. Endurmetnar eignir A-deildar í árslok 2002 voru 26,4 milljarðar eða 22,2% umfram skuldbindingar. Heildarstaða A-deildar, þ.e. þegar reiknað er með að núverandi sjóðfélagar greiði áfram iðgjöld til ellilífeyrisaldurs og vinni sér inn réttindi í samræmi við það, er neikvæð um 6,2 milljarða eða 4,9% lægri en heildarskuldbindingar hans. Framlag launagreiðenda til A-deildar er nú 11,5% af heildarlaunum og er það breytilegt samkvæmt lögum sjóðsins, en miðað er við að sjóðurinn eigi að jafnaði nægar eignir til að standa undir lífeyrisskuldbindingum sínum. Iðgjaldahlutfall launagreiðenda skal endurskoða árlega. Þar sem heildarstaða A-deildar er enn innan skilgreindra marka verður framlag launagreiðenda óbreytt að sinni.

B-deild LSR

Áfallin skuldbinding B-deildar í árslok 2002 var 286,4 milljarðar kr. miðað við 2% ávöxtun umfram launahækkunar, sem jafngildir 3,5% ávöxtun umfram vísitölu neysluverðs, og hækkaði hún um 10% á árinu. Samkvæmt útreikningi tryggingafræðinga eiga launagreiðendur að standa undir 133,8 milljörðum af skuldbindingum B-deildar með greiðslu lífeyrishækkana og hækkar sú fjárhæð um 9,0% milli ára. Skuldbindingar sem sjóðurinn á sjálfur að standa undir eru því 152,6 milljarðar Samkvæmt efnahagsreikningi var hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris í árslok 90,1 milljarðar en var 81,3 milljarðar í árslok 2001, sem er 10,9% hækkun milli ára.

Eins og fram kom í umfjöllun um iðgjöldin hér að framan hefur ríkissjóður undanfarin 4 ár greitt aukaiðgjöld inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn. Í árslok 2002 námu uppfærðar greiðslur ríkissjóðs 40,8 milljörðum kr. og innborganir annarra launagreiðenda 424 millj. kr.

Alþingismanna- og ráðherradeild

Áfallin skuldbinding Lífeyrissjóðs alþingismanna var 4.185 millj. kr. í árslok 2002 og hækkaði um 11,2% á árinu m.v. 2% ávöxtun umfram launahækkunar. Áfallin skuldbinding Lífeyrissjóðs ráðherra var 883 millj. kr. í árslok 2002 og hækkaði um 12,3% á árinu m.v. 2% ávöxtun umfram launahækkunar. Skuldbinding þessara deilda LSR fellur að mestu leyti á ríkissjóð þar sem eignir þeirra til greiðslu lífeyris eru ekki miklar. Samkvæmt lögum um eftirlaun alþingismanna og ráðherra greiðir ríkissjóður hallann sem verður á deildunum þegar iðgjöld nægja ekki til greiðslu lífeyris.

Stjórn Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins og framkvæmdastjóri staðfesta hér með ársreikning sjóðsins og eftirfarandi deilda hans fyrir árið 2002 með undirskrift sinni: A-deild, B-deild, alþingismannadeild, ráðherradeild og S-deild.

Reykjavík, 30. apríl 2003

Eiríkur Jónsson
stjórnarformaður

Birna Lárusdóttir

Gunnar Björnsson

Marianna Jónasdóttir

Páll Halldórsson

Sigrún V. Ásgeirsdóttir

Trausti Hermannsson

Ögmundur Jónasson

Framkvæmdastjóri:
Haukur Hafsteinsson

Áritun endurskoðenda

Til stjórnar

Við höfum endurskoðað ársreikning Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins, A-deild, B-deild, alþingismannadeild, ráðherradeild og S-deild fyrir árið 2002. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, efnahagsreikning, yfirlit um breytingar á hreinni eign, sjóðstreymi og skýringar nr. 1–20. Ársreikningurinn er lagður fram af stjórnendum Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins og á ábyrgð þeirra í samræmi við lög og reglur. Ábyrgð okkar felst í því álitum sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við góða endurskoðunarvenju. Samkvæmt henni ber okkur að skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægileg víska fái um að ársreikningurinn sé í öllum meginatriðum án annmarka. Endurskoðunin felur m.a. í sér úrtakskannanir og athuganir á gögnum til að sannreyna fjárhæðir og aðrar upplýsingar sem koma fram í ársreikningnum. Endurskoðunin felur einnig í sér athugun á þeim reikningsskilaaðferðum og matsreglum sem notaðar eru við gerð ársreikningsins og mat á framsetningu hans í heild. Við teljum að endurskoðunin sé nægjanlega traustur grunnur til að byggja álit okkar á. Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af rekstri Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins á árinu 2002, efnahag 31. desember 2002 og breytingu á handbæru fé á árinu 2002 í samræmi við lög, reglur og góða reikningsskilavenju.

Ríkisendurskoðun, 30. apríl 2003

Sigurður Þórðarson
ríkisendurskoðandi

Grétar B. Guðjónsson

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2002

	Skýr.	Samtals LSR		A-deild	
		2002	2001	2002	2001
Iðgjöld					
Iðgjöld sjóðfélaga		2.925.534	2.520.281	1.643.716	1.341.093
Iðgjöld launagreiðenda		6.449.863	5.336.715	4.725.682	3.855.641
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(13.816)	(40.714)	1.234	(33.885)
Lífeyrishækkunar		4.133.107	3.399.907	0	0
Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar	7	407.432	793.657	0	0
Innb. launagreiðenda inn á skuldbindingar	8	9.944.005	12.984.049	0	0
Iðgjöld alls		23.846.124	24.993.894	6.370.632	5.162.849
Lífeyrir					
Lífeyrir	9	9.141.003	7.617.453	77.003	38.836
Kostnaður vegna örorkumats		1.326	1.542	67	86
Lífeyrir alls		9.142.329	7.618.995	77.070	38.922
Fjárfestingartekjur					
Fjárfestingartekjur af hlutabréfum	10	(5.547.235)	(1.881.331)	(1.427.785)	(490.514)
Vaxtatekjur og verðbætur	11	6.630.706	9.400.190	1.207.560	1.356.880
Breytingar á niðurfærslu	5	(13.918)	(3.729)	(8.000)	0
Reiknuð gjöld vegna verðlagsbreytinga	2	0	(6.837.143)	0	(1.149.737)
Fjárfestingartekjur alls		1.069.554	677.988	(228.225)	(283.372)
Fjárfestingargjöld					
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		112.593	72.213	28.318	21.306
Önnur fjárfestingargjöld	6	176.563	18.908	51.499	5.416
Fjárfestingargjöld alls		289.155	91.121	79.817	26.722
Rekstrarkostnaður					
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		130.712	111.537	22.748	13.603
Annar rekstrarkostnaður		8.070	7.438	4.035	3.719
Rekstrarkostnaður alls		138.782	118.976	26.783	17.323
Hækkun á hreinni eign fyrir matsbreytingar		15.345.411	17.842.791	5.958.736	4.796.512
Matsbreytingar		0	6.849.857	0	1.156.094
Hækkun á hreinni eign á árinu		15.345.411	24.692.648	5.958.736	5.952.606
Hrein eign frá fyrra ári		100.780.542	76.087.894	18.429.979	12.477.373
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		116.125.953	100.780.542	24.388.716	18.429.979

Sundurliðun niður á deildir sjóðsins

B-deild		Alþingismannadeild		Ráðherradeild		Séreignardeild	
2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001
870.005	795.187	10.775	10.359	1.673	1.539	399.366	372.103
1.467.197	1.340.840	16.162	15.539	2.510	2.309	238.312	122.386
7.921	4.945	0	0	0	0	(22.972)	(11.775)
3.913.773	3.191.117	188.874	179.976	30.460	28.813	0	0
407.432	793.657	0	0	0	0	0	0
9.924.479	12.965.280	16.454	16.167	3.071	2.601	0	0
16.590.808	19.091.026	232.264	222.042	37.714	35.263	614.706	482.714
8.820.811	7.357.629	195.540	186.592	30.386	28.813	17.264	5.583
1.258	1.456	0	0	0	0	0	0
8.822.069	7.359.085	195.540	186.592	30.386	28.813	17.264	5.583
(3.963.415)	(1.373.618)	0	0	0	0	(156.034)	(17.199)
5.339.144	7.973.497	14.315	12.849	2.667	1.997	67.020	54.967
(5.918)	(3.729)	0	0	0	0	0	0
0	(5.620.318)	0	(8.077)	0	(1.406)	0	(57.604)
1.369.811	975.833	14.315	4.772	2.667	591	(89.014)	(19.836)
84.067	50.740	208	167	0	0	0	0
125.004	11.858	25	20	0	0	34	1.614
209.071	62.598	233	187	0	0	34	1.614
104.662	94.460	2.419	2.132	495	423	388	919
4.035	3.719	0	0	0	0	0	0
108.697	98.179	2.419	2.132	495	423	388	919
8.820.781	12.546.997	48.388	37.903	9.499	6.617	508.006	454.762
0	5.626.675	0	8.077	0	1.406	0	57.604
8.820.781	18.173.673	48.388	45.981	9.499	8.024	508.006	512.366
81.252.926	63.079.254	121.720	75.739	21.190	13.166	954.727	442.362
90.073.707	81.252.926	170.108	121.720	30.689	21.190	1.462.733	954.727

Efnahagsreikningur 31. 12. 2002

Eignir	Skýr.	Samtals LSR		A-deild	
		2002	2001	2002	2001
Fjárfestingar					
Húseign og lóð	4,12	139.615	141.877	69.808	70.939
Verðbréf með breytilegum tekjum	13	29.348.048	26.433.269	7.088.366	6.263.092
Verðbréf með föstum tekjum	14	60.564.258	52.639.356	9.749.992	5.975.623
Veðlán	14	24.240.689	20.904.844	6.766.651	5.766.807
Aðrar fjárfestingar		90.175	5.402	0	0
Fjárfestingar alls		114.382.786	100.124.749	23.674.816	18.076.461
Kröfur					
Kröfur á launagreiðendur	15	490.560	422.000	157.012	121.070
Ýmsar kröfur		802.419	21.641	215.592	823
Kröfur alls		1.292.979	443.641	372.604	121.893
Aðrar eignir					
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	4,12	19.664	19.010	9.832	9.505
Sjóður og bankainnstæður		794.342	605.741	365.615	273.837
Aðrar eignir alls		814.006	624.751	375.447	283.342
Eignir samtals		116.489.770	101.193.142	24.422.868	18.481.696
Skuldir					
Skuldbindingar					
Áfallin lífeyrisskuldbinding		23.454	17.641	4.494	3.227
Bankar og fjármálastofnanir		0	86.715	0	17.197
Skuldbindingar alls		23.454	104.357	4.494	20.423
Viðskiptaskuldir					
Skuldabréfalán	16	56.168	57.460	28.084	28.730
Aðrar skuldir	17	284.196	250.783	1.574	2.563
Viðskiptaskuldir alls		340.363	308.243	29.658	31.293
Skuldir samtals		363.818	412.600	34.152	51.716
Hrein eign til greiðslu lífeyris		116.125.953	100.780.542	24.388.716	18.429.979
Eignir utan efnahagsreiknings					
Krafa á launagreiðendur skv. 33. gr.	19,20	133.833.268	122.794.622		

Sundurliðun niður á deildir sjóðsins

B-deild		Alþingismannadeild		Ráðherradeild		Séreignardeild	
2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001
69.808	70.939	0	0	0	0	0	0
21.236.659	19.456.003	0	0	0	0	1.023.024	714.174
50.500.384	46.444.488	0	0	0	0	313.882	219.245
17.417.439	15.096.190	56.599	41.847	0	0	0	0
10.821	5.402	0	0	0	0	79.354	0
89.235.110	81.073.021	56.599	41.847	0	0	1.416.260	933.419
333.548	300.930	0	0	0	0	0	0
586.759	20.469	0	0	0	0	67	349
920.308	321.399	0	0	0	0	67	349
9.832	9.505	0	0	0	0	0	0
236.863	207.375	114.575	80.129	30.730	21.262	46.559	23.138
246.695	216.880	114.575	80.129	30.730	21.262	46.559	23.138
90.402.112	81.611.300	171.174	121.977	30.730	21.262	1.462.886	956.907
18.672	14.193	247	190	41	32	0	0
0	69.519	0	0	0	0	0	0
18.672	83.712	247	190	41	32	0	0
28.084	28.730	0	0	0	0	0	0
281.649	245.933	820	67	0	40	153	2.180
309.733	274.663	820	67	0	40	153	2.180
328.405	358.374	1.066	257	41	72	153	2.180
90.073.707	81.252.926	170.108	121.720	30.689	21.190	1.462.733	954.727
133.833.268	122.794.622						

Sjóðstreymi fyrir árið 2002

	Samtals LSR		A-deild	
	2002	2001	2002	2001
Inngreiðslur				
Iðgjöld	23.778.232	24.538.775	6.334.243	5.160.650
Fjárfestingartekjur	5.415.861	3.277.180	820.295	423.878
Afborganir verðbréfa	3.807.795	4.631.366	912.494	568.575
Seld verðbréf m/breytilegum tekjum	11.952.110	1.337.052	2.477.822	156.680
Seld verðbréf með föstum tekjum	4.258.832	1.190.798	370.072	0
Inngreiðslur	49.212.765	34.975.170	10.914.926	6.309.782
Útgreiðslur				
Lífeyrir	9.132.368	7.537.089	77.035	38.898
Fjárfestingargjöld	122.358	92.451	33.250	23.768
Rekstrarkostnaður án afskrifta	98.811	118.633	23.021	8.538
Aðrar útgreiðslur	1.904	4.771	0	0
Útgreiðslur	9.355.441	7.752.945	133.306	71.204
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	39.857.324	27.222.226	10.781.621	6.238.578
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting				
Kaup á verðbréfum m/breytilegum tekjum	21.724.270	12.967.206	5.014.944	2.470.506
Kaup á verðbréfum m/föstum tekjum	13.400.938	8.643.804	4.483.700	1.130.307
Ný veðlán og útlán	4.529.357	5.312.312	1.186.828	2.386.072
Varanlegir rekstrarfjármunir	14.157	10.230	4.369	4.985
Ráðstöfun alls	39.668.723	26.933.552	10.689.842	5.991.870
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	188.601	288.674	91.779	246.707
Handbært fé í ársbyrjun	605.741	317.067	273.837	27.130
Handbært fé í árslok	794.342	605.741	365.615	273.837

Sundurliðun niður á deildir sjóðsins

B-deild		Alþingismannadeild		Ráðherradeild		Séreignardeild	
2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001
16.558.593	18.638.050	233.017	222.098	37.673	35.263	614.706	482.714
4.563.674	2.803.585	12.976	9.509	2.667	1.997	16.185	38.211
2.871.198	4.053.525	3.120	4.094	0	0	20.983	5.172
7.724.386	540.819	0	0	0	0	1.749.902	796.233
3.888.760	1.023.004	0	0	0	0	0	11.115
35.606.610	27.058.983	249.113	235.701	40.340	37.260	2.401.775	1.333.445
8.812.145	7.277.244	195.540	186.592	30.386	28.773	17.264	5.583
87.455	67.070	233	187	0	0	1.419	1.426
72.867	106.964	2.362	2.066	486	412	75	653
0	0	0	0	0	0	1.904	4.771
8.972.467	7.451.278	198.135	188.844	30.871	29.185	20.662	12.433
26.634.143	19.607.705	50.979	46.857	9.468	8.074	2.381.113	1.321.012
14.533.122	9.399.411	0	0	0	0	2.176.204	1.097.289
8.815.103	7.311.760	0	0	0	0	102.135	201.738
3.246.642	2.914.453	16.533	11.787	0	0	79.354	0
9.788	5.244	0	0	0	0	0	0
26.604.655	19.630.868	16.533	11.787	0	0	2.357.693	1.299.026
29.488	(23.164)	34.446	35.070	9.468	8.074	23.420	21.986
207.375	230.538	80.129	45.059	21.262	13.187	23.138	1.152
236.863	207.375	114.575	80.129	30.730	21.262	46.559	23.138

Sérgreint yfirlit um rekstur og fjárhag fjárfestingarleiða S-deildar LSR árið 2002

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2002	LEIÐ I	LEIÐ II	LEIÐ III	SAMTALS
Iðgjöld	348.947	188.265	77.494	614.706
Lífeyrir	(16.574)	(193)	(497)	(17.264)
Fjárfestingartekjur	(97.932)	6.640	2.278	(89.014)
Fjárfestingargjöld	(34)	0	0	(34)
Rekstrarkostnaður	(388)	0	0	(388)
Hækkun á hreinni eign á árinu	234.019	194.711	79.276	543.379
Hrein eign frá fyrra ári	954.727	0	0	954.727
Hrein eign til greiðslu lífeyris	1.188.746	194.711	79.276	1.462.733
Efnahagsreikningur 31. 12. 2002				
Verðbréf með breytilegum tekjum	841.322	181.701	0	1.023.024
Verðbréf með föstum tekjum	305.055	8.827	0	313.882
Bundinn innlánsreikningur	0	0	79.354	79.354
Ýmsar kröfur	67	0	0	67
Sjóður og bankainnistæður	42.302	4.257	0	46.559
Skuldir	0	(74)	(79)	(153)
Hrein eign til greiðslu lífeyris	1.188.746	194.711	79.276	1.462.733
Stjóðstreymi fyrir árið 2002				
Inngreiðslur	1.984.354	337.649	79.772	2.401.775
Útgreiðslur	(20.078)	(166)	(418)	(20.662)
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum	1.964.276	337.483	79.354	2.381.113
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting	(1.945.113)	(333.225)	(79.354)	(2.357.693)
Hækkun á handbæru fé	19.163	4.257	0	23.420
Handbært fé í ársbyrjun	23.138	0	0	23.138
Handbært fé í árslok	42.302	4.257	0	46.559

Skýringar með ársreikningi 2002

Reikningsskilaaðferðir

1. Framsetning og samræmi

Ársreikningur Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins (LSR) er saminn í samræmi við reglur nr. 55/2000 um ársreikninga lífeyrissjóða sem settar eru af Fjármálaeftirlitinu á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

LSR er starfræktur í 5 deildum og er hver deild með aðskilinn fjárhag. Deildir sjóðsins eru: A-deild, B-deild, alþingismannadeild (Lsj. alþingismanna), ráðherradeild (Lsj. ráðherra) og S-deild (séreignardeild).

2. Breytingar á reikningsskilaaðferðum

Í samræmi við breytingar á reglum um ársreikninga lífeyrissjóða eru ekki lengur færð í reikningsskilin reiknuð áhrif verðlagsbreytinga á efnahagsreikning og yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris. Í breytingunni felst að reiknuð áhrif verðlagsbreytinga á peningalegar eignir og skuldir eru ekki lengur færð í yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris. Einnig er endurmat rekstrarfjármuna ekki lengur fært og afskriftir þeirra því reiknaðar af framreiknuðu stofnverði eins og það stóð í lok árs 2001.

Samanburðarfjárhæðum í yfirliti um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris hefur ekki verið breytt, en ofangreind breyting hefur engin áhrif á hreina eign í árslok til greiðslu lífeyris.

3. Fjárfestingar

Verðbréfum í eigu sjóðsins er skipt í verðbréf með breytilegum tekjum og verðbréf með föstum tekjum. Til verðbréfa með breytilegum tekjum teljast hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Til verðbréfa með föstum tekjum teljast skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða með tiltekna vaxtaviðmiðun.

Verðtryggð verðbréf eru færð til eignar með áföllnum verðbótum miðað við vísitölu sem tók gildi 1. 1. 2003. Verðbréf í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í íslenskar krónur á kaupgengi í árslok 2002.

Reiknað verðmæti skuldabréfa sem keypt hafa verið með afföllum hefur verið lækkað sem nemur ótekjufærðum afföllum, en þau eru færð til tekna á afborgunartíma bréfanna.

4. Varanlegir rekstrarfjármunir

Fasteign og aðrir varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á framreiknuðu stofnverði eins og það stóð í lok árs 2001. Kaup ársins 2002 eru færð á kostnaðarverði.

Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af stofnverði að teknu tilliti til breytingar á reikningsskilaaðferðum eins og skýrt er hér að ofan. Afskriftir vegna kaupa ársins 2002 reiknast hlutfallslega eftir eignarhaldstíma innan ársins. Afskriftarhlutföll eru eftirfarandi: fasteign 1,5%, tölvubúnaður 30%, aðrir rekstrarfjármunir 10–15%.

5. Niðurfærslusjóður vegna skuldabréfa

Niðurfærslusjóður skuldabréfa nam 39 millj. kr. í árslok 2002, þar af var 31 millj. kr. vegna B-deildar og 8 millj. kr. vegna A-deildar. Niðurfærslusjóðurinn í árslok 2001 nam 26 millj. kr. og var eingöngu vegna B-deildar. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður mótveikningur vegna þeirra útlána sem kunna að tapast. Framlag í sjóðinn á árinu nam 13 millj. kr., þar af voru 8 millj. kr. vegna A-deildar og 5 millj. kr. hjá B-deild. Fyrir utan framlag í niðurfærslusjóð á árinu 2002 nam bein afskrift hjá B-deild 0,9 millj. kr. nettó.

6. Fjárfestingargjöld og rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaði sjóðsins er skipt í fjárfestingargjöld og rekstrarkostnað eftir því hvort um er að ræða kostnað við eignaumsýslu eða annan rekstur sjóðsins.

Á meðal annarra fjárfestingargjalda er nú bókfærður umsýslu- og viðskiptakostnaður vegna erlendra sérgreindra hlutabréfasafna og viðskiptakostnaður vegna innlendra hlutabréfakaupa á árinu 2002. Umsýslu- og viðskiptakostnaður á árinu 2002 nam 160,4 millj. kr., en um er að ræða kostnað sem hefur verið innifalinn í gengi hlutabréfanna og þar með ávöxtun þeirra. Í ársreikningnum er kostnaðurinn dreginn út úr liðnum fjárfestingartekjur og hækka þær um framangreinda fjárhæð. Tilfærslan hefur engin áhrif á ávöxtun sjóðsins eða hreina eign til greiðslu lífeyris. Ekki reyndist unnt að nálgast sambærilegar tölur vegna ársins 2001.

Umsýslu- og viðskiptakostnaður vegna hlutdeildarskírteina í verðbréfasjóðum er áfram innifalinn í vaxtatekjum viðkomandi sjóða þar sem kostnaðarupplýsingar liggja ekki fyrir hjá viðkomandi vörsluaðilum.

Meðal annarra fjárfestingargjalda eru 12,0 millj. kr. útlagður kostnaður vegna umsýslu lána. Þessi kostnaður er endanlega greiddur af lántakendum (sjá aðrar tekjur af lánastarfsemi í skýringarlið 11). Hagnaður af sölu eigna nam 504 þús. kr. á árinu 2002.

Iðgjöld**7. Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar við B-deild LSR**

Samkvæmt 33. gr. laga um B-deild LSR er stjórn sjóðsins heimilt að fengnu samþykki fjármálaráðuneytisins að taka við greiðslu á áföllnum skuldbindingum launagreiðenda. Á árinu 2002 var eingöngu um að ræða uppgjör launagreiðenda sem höfðu áður gert upp skuldbindingar sínar við sjóðinn og voru því eingöngu að greiða vegna þeirra réttinda sem bættust við á árinu 2002.

Uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum sínum við sjóðinn námu 407 millj. kr. á árinu 2002. Þar af voru 279 millj. kr. færðar meðal krafna á launagreiðendur í árslok 2002.

	2002	2001
Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins	20.935	20.401
Flugstöð Leifs Eiríkssonar hf.	15.439	478.022
Hitaveita Suðurnesja hf.	15.861	10.015
Íbúðalánasjóður	7.061	6.796
Íslandspóstur hf.	120.017	114.687
Lands síminn hf.	86.943	94.319
Lánasjóður íslenskra námsmanna	1.100	1.065
Orkubú Vestfjarða hf.	12.083	6.059
Rafmagnsveitur ríkisins	20.349	18.468
Ríkissjóður, vegna lögreglumanna	49.527	0
Ríkisútvarpið	50.465	35.188
Samábyrgðin hf.	569	2.186
Sementsverksmiðjan hf.	3.024	3.509
Skýrr hf.	587	381
Slökkvilið höfuðborgarsvæðis bs	3.470	2.560
	407.432	793.657

8. Innborganir launagreiðenda inn á skuldbindingar við B-deild LSR

	2002	2001
Innborganir ríkissjóðs inn á bakábyrgð vegna skuldbindinga	9.834.037	12.879.196
Viðbótarframlög launagreiðenda, innborganir inn á skuldbindingar	90.443	86.085
	9.924.479	12.965.280

Hjá alþingismanna- og ráðherra-deild sjóðsins eru innborganir inn á skuldbindingar viðbótariðgjöld frá ríkissjóði.

Lífeyrir

9. Lífeyrisgreiðslur

Sundurliðun lífeyrisgreiðslna eftir tegundum lífeyris árið 2002:

	A-deild	B-deild	Alþ.m.- deild	Ráðherra- deild	S-deild	2002 samts
Ellilífeyrir	7.419	6.421.902	108.325	19.555	17.098	6.574.299
Örorkulífeyrir	60.282	365.222	4.996	0	104	430.604
Makalífeyrir	5.449	2.023.938	81.919	10.831	62	2.122.200
Barnalífeyrir	3.854	9.748	299	0	0	13.901
	77.003	8.820.811	195.540	30.386	17.264	9.141.003

Sundurliðun lífeyrisgreiðslna eftir tegundum lífeyris árið 2001:

	A-deild	B-deild	Alþ.m.- deild	Ráðherra- deild	S-deild	2001 samts
Ellilífeyrir	3.125	5.329.598	96.710	18.224	4.626	5.452.282
Örorkulífeyrir	32.236	296.685	4.693	0	64	333.678
Makalífeyrir	2.019	1.721.453	85.096	10.589	715	1.819.870
Barnalífeyrir	1.457	9.893	93	0	179	11.622
	38.836	7.357.629	186.592	28.813	5.583	7.617.453

Fjárfestingartekjur

10. Fjárfestingartekjur af hlutabréfum sundurliðast þannig:

				2002
Fjárfestingartekjur af hlutabréfum árið 2002:	A-deild	B-deild	S-deild	Samtals
Af innlendum hlutabréfum	442.563	1.269.899	12.766	1.725.228
Af erlendum hlutabréfum	(2.081.110)	(6.088.865)	(168.735)	(8.338.710)
Af framvirkum gjaldmiðlasamningum	210.763	855.551	(65)	1.066.248
	(1.427.785)	(3.963.415)	(156.034)	(5.547.235)

				2001
Fjárfestingartekjur af hlutabréfum árið 2001:	A-deild	B-deild	S-deild	Samtals
Af innlendum hlutabréfum	(66.667)	(158.854)	(9.125)	(234.646)
Af erlendum hlutabréfum	(406.650)	(1.145.245)	(8.074)	(1.559.970)
Af framvirkum gjaldmiðlasamningum	(17.197)	(69.519)	0	(86.715)
	(490.514)	(1.373.618)	(17.199)	(1.881.331)

Gerðir hafa verið framvirkir gjaldmiðlaskiptasamningar til að draga úr gjaldeyrisáhættu sjóðsins og til að draga úr misvægi á gjaldmiðlasamsetningu erlendra verðbréfaeignar sjóðanna gagnvart gengisvog íslensku krónunnar. Heildarfjárhæð samninganna í árslok 2002 nam 5.869 millj. kr. Markaðsvirði samninganna í árslok var 789 millj. kr. og er það fært í ársreikninginn á meðal ýmissa krafna.

11. Vaxtatekjur og verðbætur sundurliðast þannig:

	A-deild	B-deild	Alþ.m.- deild	Ráðh.- deild	S-deild	2002 Samtals
Vaxtatekjur og verðbætur árið 2002:						
Af veðlánnum og innlendum skuldabréfum	1.140.858	5.257.605	3.744	0	62.945	6.465.152
Af bankainnistæðum o.fl.	31.866	(7.660)	10.279	2.667	4.075	41.227
Lántökugjöld	10.514	32.492	167	0	0	43.173
Aðrar tekjur af lánastarfsemi	7.338	23.573	58	0	0	30.969
Dráttarvextir	16.984	32.570	67	0	0	49.620
Tekjur af húseignum og lóðum	0	565	0	0	0	565
	1.207.560	5.339.144	14.315	2.667	67.020	6.630.706

	A-deild	B-deild	Alþ.m.- deild	Ráðh.- deild	S-deild	2001 Samtals
Vaxtatekjur og verðbætur árið 2001:						
Af veðlánnum og innlendum skuldabréfum	1.320.660	7.765.449	5.636	0	54.560	9.146.305
Af bankainnistæðum o.fl.	2.015	110.748	6.960	1.997	405	122.125
Lántökugjöld	22.719	29.091	132	0	0	51.941
Aðrar tekjur af lánastarfsemi	5.099	18.724	67	0	0	23.890
Dráttarvextir	6.387	49.044	55	0	2	55.488
Tekjur af húseignum og lóðum	0	441	0	0	0	441
	1.356.880	7.973.497	12.849	1.997	54.967	9.400.190

Fjárfestingar

12. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir þeirra sem reiknaðar eru sem fastur árlegur hundraðshluti greinast þannig:

	Fasteign	Aðrir rekstrarfjármunir	Samtals
Heildarverð 1. 1. 2002	150.782	28.527	179.309
Viðbætur á árinu	0	6.462	6.462
Heildarverð 31. 12. 2002	150.782	34.989	185.771
Afskrifað áður	8.904	9.518	18.421
Afskrifað á árinu	2.262	5.808	8.069
Afskrifað samtals	11.165	15.325	26.491
Bókfært verð 31. 12. 2002	139.615	19.664	159.279
Afskriftarhlutföll	1,5%	10-30%	

Bókfærð fasteign er hlutdeild A- og B-deildar í skrifstofuhúsnæði Lífeyrissjóða Bankastræti 7 á 2.-4. hæð. Eignarhlutdeild Lífeyrissjóða Bankastræti 7 skv. eignaskiptasamningi um húseignina er 53,98% og er fasteignamat þess eignarhluta 69,1 millj. kr., lóðarmat 12,3 millj. kr. og brunabótamat 151 millj. kr. skv. opinberum skráum í árslok 2002. Hlutdeild A- og B-deildar í fasteigninni er 90% og er samsvarandi fasteignamat 62,2 millj. kr., lóðarmat 11,1 millj. kr. og brunabótamat 136 millj. kr.

Eign Lífeyrissjóða Bankastræti 7 í fasteigninni skiptist þannig:

A-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins	45%
B-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins	45%
Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga	10%

Fjárfestingar

13. Verðbréf með breytilegum tekjum

Erlend verðbréf eftir fjárvörsluaðilum:	2002				2001
	A-deild	B-deild	S-deild	Samtals	Samtals
Sérgreind hlutabréfasöfn:					
Morgan Stanley	785.500	2.265.447	0	3.050.947	6.924.766
Dresdner RCM Global Investors	1.296.881	1.440.978	0	2.737.859	3.825.329
ACM Segregated Fund	128.827	1.030.619	0	1.159.446	0
MFS - Institutional Advisors, Inc.	192.925	556.412	0	749.337	0
Kaupþing - sérgreint safn	0	0	56.617	56.617	98.567
	2.404.133	5.293.456	56.617	7.754.206	10.848.663
Hlutdeildarskírteini í hlutabréfasjóðum:					
Vanguard - Global Stock Index Inst.	741.673	1.920.902	0	2.662.575	2.219.483
Schroder - Global Equity Class C	256.732	1.399.223	0	1.655.955	1.646.309
Alliance - Global Growth Trends Port. Class A	85.898	899.147	60.963	1.046.008	0
Alliance - Global Growth Trends Port. Class S	62.496	499.966	0	562.462	3.335.419
Alliance - Global Value Portfolio	141.956	157.729	0	299.685	0
Templeton - Growth Fund, Inc.	172.409	220.056	0	392.465	0
Fidelity - Euro Blue Chip Fund	0	115.360	0	115.360	177.265
Fidelity - European Growth Fund	54.098	48.113	11.261	113.472	138.858
Fidelity - International Fund	0	0	39.423	39.423	53.942
Fidelity, ýmsir aðrir sjóðir	0	0	13.459	13.459	22.812
Kaupthing Fund - Global Value Class	0	0	38.939	38.939	0
Kaupthing Fund - Global Growth Class	0	0	38.745	38.745	0
CIF - Global Equity Fund - USD	0	0	26.824	26.824	0
Lifis - International Equity	0	0	25.790	25.790	53.767
Lifis, ýmsir aðrir sjóðir	0	0	11.522	11.522	7579
Artemis Holding ISK Class	0	0	10.372	10.372	0
Ishares, ýmsir sjóðir	0	0	10.142	10.142	0
Alpha I - Venture Capital	0	0	9.680	9.680	16.147
Uppspretta Icelandic Cap. Ventures	0	0	7.701	7.701	0
SPDR Trust Series 1	0	0	7.003	7.003	0
Einingabréf, Kaupþing	0	0	0	0	34.259
Kaupthing Fund - Nordic Growth Class	0	0	0	0	4.113
	1.515.262	5.260.496	311.824	7.087.582	7.709.953
Óskráð erlend hlutabréf og fjárfestingarfélag:					
Alþjóða framtakssjóðurinn	29.565	103.476	0	133.041	40.986
GIR - Capital Investments	18.283	22.854	12.548	53.685	30.496
Private Opportunity Ventures	4.980	9.960	0	14.940	15.612
	52.828	136.290	12.548	201.666	87.094
Erlend verðbréf með breytilegum tekjum alls	3.972.223	10.690.242	380.989	15.043.454	18.645.710

Í sérgreindu hlutabréfasöfnunum eru eingöngu hlutabréf í markaðsskráðum erlendum hlutafélögum og er eignarhluti sjóðsins í hverju félagi fyrir sig óverulegur.

Lífeyrissjóðurinn hefur skuldbundið sig til þess að leggja í Alþjóða framtakssjóðinn 4,5 milljónir evra og hafa 25% þegar verið greidd og í Private Opportunity Ventures sjóðinn 450 þúsund Bandaríkjadollara og hafa 41,2% þegar verið greidd. Ógreidd fjárhæð í Alþjóða framtakssjóðinn nam 285,1 millj. kr. og 21,3 millj. kr. í Private Opportunity Ventures miðað við gengi í árslok 2002. Þessar fjárhæðir geta komið til greiðslu á næstu árum.

Innlend verðbréf:	2002			Samtals Eignarhl.	2001 samtals
	A-deild	B-deild	S-deild		
Hlutdeildarskírteini í hlutabréfasjóðum:					
Fjárfestingarsjóðurinn ÍS-15	35.714	72.098	0	107.812	89.596
VÍB, sjóður 6	87.895	0	0	87.895	71.066
Einingabréf 9, Kaupþing	0	0	62.763	62.763	37.676
Íslensk hlutabréf, Kaupþing	0	0	62.801	62.801	19.763
	123.609	72.098	125.564	321.271	218.100
Skráð innlend hlutabréf:					
Bakkavör hf.	122.695	429.433	0	552.128	3,10% 498.392
Baugur hf.	126.202	441.708	0	567.910	2,17% 464.406
Búnaðarbanki Íslands hf.	74.282	259.989	0	334.271	1,34% 37.350
Delta hf.	0	0	0	0	- 185.096
Eimskipafélag Íslands hf.	215.117	752.908	0	968.025	2,98% 443.311
Grandi hf.	23.213	81.244	0	104.457	1,20% 176.128
Hampiðjan hf.	15.216	53.257	0	68.473	2,82% 0
Húsasmiðjan hf.	0	0	0	0	- 111.227
Íslandsbanki hf.	487.943	1.707.799	0	2.195.742	4,63% 1.057.083
Íslenskir aðalverktakar hf.	775	2.713	0	3.488	0,07% 2.149
Íslenski hugbúnaðarsjóðurinn hf.	41.891	146.619	0	188.510	9,52% 54.383
Íslandssími hf.	3.578	12.524	0	16.102	0,25% 12.096
Íslenska járnblendifélagið hf.	1.309	4.582	0	5.891	0,72% 5.892
Jarðboranir hf.	24.541	85.893	0	110.434	5,95% 88.745
Kaupþing banki hf.	255.737	895.078	0	1.150.815	4,12% 284.241
Kögun hf.	31.985	111.947	0	143.932	5,69% 60.244
Landsbanki Íslands hf.	277.931	972.757	0	1.250.688	5,01% 631.930
Landssíminn hf.	6.900	24.150	0	31.050	0,08% 34.020
Marel hf.	90.042	315.148	0	405.190	9,70% 209.435
Nýherji hf.	0	0	0	0	- 67.363
Opin kerfi hf.	66.713	233.495	0	300.208	6,32% 126.384
Samherji hf.	202.044	707.155	0	909.199	5,48% 340.773
Sölumiðstöð hraðfrystihúsanna hf.	74.771	261.699	0	336.470	4,59% 159.857
SÍF hf.	0	0	0	0	- 60.800
Skýrr hf.	17.420	60.970	0	78.390	5,36% 60.074
SR-Mjöl hf.	6.526	22.841	0	29.367	0,70% 59.247
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	171.662	600.816	0	772.478	4,98% 174.397
Þormóður-Rammi Sæberg hf.	0	0	0	0	- 131.613
Tryggingamiðstöðin hf.	57.969	202.891	0	260.859	2,64% 0
Þróunarfélag Íslands hf.	41.211	144.239	0	185.450	4,72% 245.267
Pharmaco hf.	283.538	992.382	0	1.275.920	2,89% 514.803
VÍS hf.	13.920	48.720	0	62.640	0,50% 0
Össur hf.	196.498	687.744	0	884.242	4,99% 575.169
	2.931.629	10.260.704	0	13.192.329	6.871.876
Óskráð innlend hlutabréf:					
Eignarh.fél. lífeyr.sj. um verðbr.þing ehf.	9	477	0	486	9,70% 486
EJS hf.	1.905	6.667	0	8.572	0,98% 76.659
Kaupás hf.	37.011	129.539	0	166.550	4,92% 166.550
Strengur hf.	21.980	76.931	0	98.911	14,76% 98.911
	60.905	213.614	0	274.519	342.607

Sundurliðun verðbréfa með föstum tekjum og veðlána eftir formi verðtryggingar:

	A-deild	B-deild	Alþ.m.- deild	S-deild	2002 samtals
Verðtryggð lánskj.vísit./neysluv.vísit.	16.482.346	67.545.734	56.599	299.804	84.384.483
Gengistryggt	34.297	372.089	0	14.078	420.464
	16.516.643	67.917.823	56.599	313.882	84.804.947

	A-deild	B-deild	Alþ.m.- deild	S-deild	2002 samtals
Verðtryggð lánskj.vísit./neysluv.vísit.	11.703.054	61.076.732	41.847	219.245	73.080.255
Gengistryggt	39.376	463.946	0	0	463.9
	11.742.430	61.540.678	41.847	219.245	73.544.201

Kröfur

15. Kröfur á launagreiðendur

Kröfur á launagreiðendur skiptast þannig:	2002 LSR samtals	2001 LSR samtals
Ógr. skuldb. v/uppgjörs fyrirtækja (sbr. skýringarl. 7)	280.713	227.362
Áætluð óinnheimt iðgjöld í árslok	151.772	156.564
Vangreidd iðgjöld	32.489	14.435
Kröfur vegna lífeyrishækkana	27.284	23.639
	492.258	422.000

Viðskiptaskuldir

16. Skuldabréfalán

Skuldabréfalánið eru eftirstöðvar og áfallnir vextir af skuldabréfi frá árinu 1997 vegna kaupa á fasteigninni að Bankastræti 7. Það er jafngreiðslulán, upphaflega til 20 ára, verðtryggt með vísitölu neysluverðs til verðtryggingar, með 5,1% fasta vexti og tryggt með 1. veðrétti í fasteigninni.

Afborganir af langtímaskuldum sjóðsins í árslok 2002 greinast þannig á næstu ár:

Árið 2003	2.569
Árið 2004	2.702
Árið 2005	2.841
Árið 2006	2.988
Árið 2007	3.142
Síðar	41.925
	<hr/> 56.168

17. Aðrar skuldir

Aðrar skuldir skiptast þannig:	2002 LSR samtals	2001 LSR samtals
Staðgreiðsla skatta af lífeyrisgreiðslum í desember	259.823	239.401
Aðrar skuldir	24.373	11.382
	<hr/> 284.196	<hr/> 250.784

Starfsmannamál

18. Launakostnaður og fjöldi starfsmanna

Hlutdeild LSR í heildarlaunakostnaði Lífeyrissjóða Bankastræti 7 nam 125,1 millj. kr. árið 2002. Hann skiptist þannig að heildarlaun voru 106,1 millj. kr. og launatengd gjöld 19,0 millj. kr. Af þeirri fjárhæð voru heildarlaun stjórnar og framkvæmdastjóra 13,5 millj. kr., en stjórnarmenn eru 8 talsins. Stöðugildi hjá Lífeyrissjóðum Bankastræti 7 voru 30,2 á árinu 2002 og hlutdeild LSR metin 27,6 stöðugildi.

Tryggingafræðileg úttekt

19. Tryggingafræðileg úttekt

A-deild LSR

Stjórn LSR fól Talnakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu sjóðsins miðað við árslok 2002. Í úttektinni er miðað við að 3,5% ávöxtun náist á eignir sjóðsins umfram hækkun vísitölu neysluverðs. Áfallnar skuldbindingar sjóðsins voru metnar 21.586 millj. kr. í árslok 2002.

Hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris er 24.389 millj. kr., en með endurmati er hún 26.384 millj. kr. Endurmetin hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris er því 22,2% umfram áfallnar skuldbindingar. Eignir sjóðsins að teknu tilliti til framtíðariðgjalda eru 6.244 millj. kr. lægri en heildarskuldbindingar eða um -4,9% af heildarskuldbindingunni.

Framlag launagreiðanda er nú 11,5%, en það er breytilegt samkvæmt lögum sjóðsins og er miðað við að sjóðurinn eigi að jafnaði nægar eignir til að standa undir lífeyrisskuldbindingum sínum.

Helstu niðurstöður tryggingafræðilegrar úttektar eru að öðru leyti þessar:

	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Eignir:			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	24.388.716	0	24.388.716
Núvirði verðbréfa	2.786.325	0	2.786.325
Fjárfestingargjöld	(791.443)	0	(791.443)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	93.591.892	93.591.892
Eignir samtals	26.383.598	93.591.892	119.975.490
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	17.229.613	88.736.017	105.965.630
Örorkulífeyrir	2.214.535	10.447.649	12.662.184
Makalífeyrir	932.117	4.883.189	5.815.307
Barnalífeyrir	1.148.146	0	1.148.146
Rekstrarkostnaður	61.691	566.510	628.201
Skuldbindingar samtals	21.586.103	104.633.365	126.219.467
Eignir umfram skuldbindingar	4.797.495	(11.041.472)	(6.243.977)
Í hlutfalli af skuldbindingum	22,2%	-10,6%	-4,9%

B-deild LSR

Stjórn LSR fól Talnakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu sjóðsins miðað við árslok 2002. Samkvæmt útreikningi Talnakönnunar hf. eru skuldbindingar sjóðsins 286,4 milljarðar miðað við 2% ávöxtun umfram launahækkunir.

Samkvæmt útreikningi miðað við 2% ávöxtun umfram launahækkunir eiga launagreiðendur að standa undir 133,8 milljörðum kr. af skuldbindingum sjóðsins með greiðslu lífeyrishækkana, sbr. 1. mgr. 33. gr. laga um sjóðinn nr. 1/1997. Skuldbindingar sem sjóðurinn á sjálfur að standa undir eru því 152,6 ma.kr. Eignir sjóðsins skv. efnahagsreikningi eru 90,1 milljarður, en það sem á vantar, eða 62,5 milljarðar króna, er á ábyrgð ríkissjóðs skv. 32. gr. laganna.

Helstu niðurstöður tryggingafræðilegrar úttektar eru að öðru leyti þessar:

	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Eignir:			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	90.073.707	0	90.073.707
Núvirði verðbréfa	11.560.758	0	11.560.758
Fjárfestingargjöld	(2.221.532)	0	(2.221.532)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	25.157.849	25.157.849
Eignir samtals	99.412.934	25.157.849	124.570.783
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	205.001.667	45.392.740	250.394.407
Örorkulífeyrir	8.924.017	2.085.668	11.009.685
Makalífeyrir	70.130.266	11.439.691	81.569.957
Barnalífeyrir	246.996	0	246.996
Rekstrarkostnaður	2.132.272	417.284	2.549.556
Skuldbindingar samtals	286.435.218	59.335.383	345.770.601
Eignir umfram skuldbindingar	(187.022.283)	(34.177.534)	(221.199.817)
Í hlutfalli af skuldbindingum	-65,3%	-57,6%	-64,0%

74

Áfallin skuldbinding hækkar úr 260,5 milljörðum kr. í 286,4 milljarða kr. sem er 10,0% hækkun milli ára. Heildarskuldbinding sjóðsins hækkar milli ára úr 316,2 milljörðum kr. í 345,8 milljarða eða um 9,4%

Lífeyrisréttindi í sjóðnum eru reiknuð sem hlutfall af dagvinnulaunum sjóðfélaga og þegar launin hækka, þá hækkar skuldbinding sjóðsins í sama hlutfalli. Almenn er tekið tillit til þessa í tryggingafræðilegum forsendum og er því venjulega miðað við dagvinnulaun í lok hvers úttektarárs.

Lífeyrissjóður alþingismanna

Stjórn LSR fól Talmakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu sjóðsins, en miðað er við 2% ávöxtun umfram launahækkunir.

Áfallin skuldbinding var 4.185 millj. kr. í árslok 2002, en hún var 3.764 millj. kr. árið áður og er hækkunin því 11,2% milli ára.

Við útreikning á skuldbindingum sjóðsins fyrir árið 2002 er miðað við laun hvers sjóðfélaga eins og þau voru greidd í árslok 2002.

Helstu niðurstöður tryggingafræðilegrar úttektar eru að öðru leyti þessar:

	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Eignir:			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	170.108	0	170.108
Núvirði verðbréfa	15.452	0	15.452
Fjárfestingargjöld	(5.464)	0	(5.464)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	258.441	258.441
Eignir samtals	180.096	258.441	438.537
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	1.933.325	821.071	2.754.396
Örorkulífeyrir	22.448	31.464	53.913
Makalífeyrir	2.184.748	169.486	2.354.235
Barnalífeyrir	1.026	0	1.026
Rekstrarkostnaður	43.341	13.400	56.740
Skuldbindingar samtals	4.184.888	1.035.422	5.220.310
Eignir umfram skuldbindingar	(4.004.793)	(776.980)	(4.781.773)
Í hlutfalli af skuldbindingum	-95,7%	-75,0%	-91,6%

Lífeyrissjóður ráðherra

Stjórn LSR fól Talnakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu sjóðsins en miðað er við 2% ávöxtun umfram launahækkunir.

Áfallin skuldbinding var 883 millj. kr. í árslok 2002 en hún var 786 millj. kr. árið áður og er hækkunin því 12,3% milli ára.

Við útreikning á skuldbindingum sjóðsins fyrir árið 2002 er miðað við laun hvers sjóðfélaga eins og þau voru greidd í árslok 2002.

Helstu niðurstöður tryggingafræðilegrar úttektar eru að öðru leyti þessar:

	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Eignir:			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	30.689	0	30.689
Núvirði verðbréfa	0	0	0
Fjárfestingargjöld	0	0	0
Núvirði framtíðariðgjalda	0	36.709	36.709
Eignir samtals	30.689	36.709	67.397
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	527.362	87.602	614.964
Örorkulífeyrir	6.006	2.823	8.829
Makalífeyrir	339.265	17.416	356.681
Barnalífeyrir	0	0	0
Rekstrarkostnaður	9.966	1.651	11.617
Skuldbindingar samtals	882.600	109.492	992.092
Eignir umfram skuldbindingar	(851.911)	(72.783)	(924.695)
Í hlutfalli af skuldbindingum	-96,5%	-66,5%	-93,2%

20. Ábyrgð launagreiðenda og ríkissjóðs á lífeyrisskuldbindingum

Utan efnahagsreiknings B-deildar er getið um skuldbindingar launagreiðenda við sjóðinn vegna lífeyrishækkana samkvæmt 1. mgr. 33. gr. laga um lífeyrissjóðinn nr. 1/1997. Samkvæmt útreikningi Talnakönnunar hf. voru ógreidd framlög launagreiðenda vegna lífeyrishækkana metin 133,8 milljarðar í árslok 2002. Þessar skuldbindingar voru metnar 122,8 milljarðar í árslok 2001. Hækkunin milli ára 2001 og 2002 er því 11,0 milljarðar eða 9,0%.

Ríkissjóður ber ábyrgð á skuldbindingum Lífeyrissjóðs alþingismanna og ráðherra. Sjóðirnir höfðu fram til ársins 1999 verið reknir sem gegnumstreymissjóðir. Eignamyndunin undanfarin 4 ár, sem hlutfall af skuldbindingum, er óveruleg.

A-deild stendur sjálf undir skuldbindingum sínum. Mótframlag launagreiðenda er breytilegt skv. lögum um sjóðinn og er það endurskoðað árlega með tilliti til þess hvort sjóðurinn á fyrir skuldbindingum sínum hverju sinni (innan skilgreindra vikmarka). Frá stofnun sjóðsins hefur mótframlag launagreiðenda verið óbreytt, 11,5%.

Kennitölur LSR *

	2002	2001	2000	1999	1998
Ávöxtun					
Raunávöxtun	-1,26%	0,15%	1,60%	8,63%	6,10%
Hrein raunávöxtun	-1,38%	0,01%	1,46%	8,43%	5,88%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	2,81%	4,20%	5,10%	6,01%	5,55%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	4,12%	4,90%	5,56%	5,63%	4,67%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	25,3%	26,0%	21,8%	15,6%	6,0%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	49,2%	50,1%	54,4%	60,5%	63,0%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	0,4%	0,5%	0,3%	0,0%	0,0%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	3,8%	2,6%	3,3%	4,3%	4,7%
Veðlán	21,2%	20,9%	20,2%	19,7%	26,3%
Annað	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Samtals	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	86,5%	80,9%	81,8%	85,1%	92,7%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum samtals	13,5%	19,1%	18,2%	14,9%	7,3%
Rekstrarkostnaður					
Rekstrarkostnaður í % af eignum	0,13%	0,14%	0,13%	0,19%	0,21%
Fjöldatalningar **					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	26.357	24.523	24.000	23.404	22.520
Meðalfjöldi lífeyrisþega	8.375	7.929	7.651	6.999	6.520
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	71,9%	71,6%	72,5%	70,6%	70,4%
Örorkulífeyrir	4,7%	4,4%	4,3%	3,6%	3,6%
Makalífeyrir	23,2%	23,9%	23,0%	25,5%	25,7%
Barnalífeyrir	0,2%	0,2%	0,2%	0,4%	0,4%
Samtals	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

* Kennitölur þessar taka til allra deilda LSR, A-deildar, B-deildar, alþingismannadeildar, ráðherradeildar og séreignardeildar. Við talningu á sjóðfélögum er séreignadeildin undanskilin skv. sérstökum reglum.

** Hugsanlega eru einhverjir sjóðfélagar í B-deild LSR að greiða af aukastörfum í A-deild og eru þannig tvítaldir, en um óverulegan fjölda er að ræða.

Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt er ekki birt fyrir LSR í heild sinni þar sem hver deild er fjárhagslega sjálfstæð og ábyrgð á skuldbindingum sjóðanna er ólík milli deilda. Tryggingafræðilega stöðu má sjá í kennitölum hvers sjóðs fyrir sig.

Kennitölur A-deildar

	2002	2001	2000	1999	1998
Ávöxtun					
Raunávöxtun	-3,37%	-2,78%	-1,74%	15,38%	6,94%
Hrein raunávöxtun	-3,49%	-2,89%	-1,83%	15,18%	6,67%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar frá stofnun	2,48%	4,03%	6,45%	10,84%	6,67%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	29,5%	34,1%	35,2%	36,9%	21,3%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	35,1%	30,2%	34,2%	40,1%	55,6%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	0,5%	0,6%	0,6%	0,0%	0,0%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	6,2%	3,0%	4,3%	7,2%	10,4%
Veðlán	28,7%	32,0%	25,6%	15,9%	12,7%
Samtals	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	83,0%	76,5%	71,5%	66,5%	79,7%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum samtals	17,0%	23,5%	28,5%	33,5%	20,3%
Rekstrarkostnaður					
Rekstrarkostnaður í % af eignum	0,13%	0,11%	0,10%	0,17%	0,27%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	16.196	14.631	13.271	11.722	9.805
Meðalfjöldi lífeyrisþega	157	78	49	9	0
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	9,6%	8,0%	8,8%	21,7%	0,0%
Örorkulífeyrir	78,3%	83,0%	81,9%	64,1%	0,0%
Makalífeyrir	7,1%	5,2%	2,2%	14,2%	0,0%
Barnalífeyrir	5,0%	3,8%	7,1%	0,0%	0,0%
Samtals	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Eignir umfram heildarskuldbindingar í %	-4,9%	-0,9%	-0,1%	4,0%	-1,6%
Eignir umfram áfallnar skuldbindingar í %	22,2%	37,3%	41,1%	41,6%	20,1%

Kennitölur B-deildar

	2002	2001	2000	1999	1998
Ávöxtun					
Raunávöxtun	-0,63%	0,81%	2,31%	7,77%	6,00%
Hrein raunávöxtun	-0,75%	0,67%	2,17%	7,56%	5,83%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	3,05%	4,32%	5,08%	5,84%	5,55%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	4,25%	4,96%	5,55%	5,55%	4,67%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	23,4%	23,6%	18,6%	12,0%	4,7%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	53,5%	54,8%	58,7%	63,8%	63,7%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	0,4%	0,4%	0,3%	0,0%	0,0%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	3,2%	2,5%	3,1%	3,9%	4,1%
Veðlán	19,5%	18,6%	19,3%	20,3%	27,5%
Samtals	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	87,6%	82,0%	83,9%	87,9%	93,8%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum samtals	12,4%	18,0%	16,1%	12,1%	6,2%
Rekstrarkostnaður					
Rekstrarkostnaður í % af eignum	0,13%	0,14%	0,14%	0,19%	0,20%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	9.225	9.812	10.652	11.598	12.639
Meðalfjöldi lífeyrisþega	8.006	7.646	7.405	6.797	6.323
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	72,8%	72,4%	72,2%	71,3%	70,6%
Örorkulífeyrir	4,1%	4,0%	3,8%	3,6%	3,6%
Makalífeyrir	22,9%	23,4%	23,8%	24,7%	25,5%
Barnalífeyrir	0,1%	0,1%	0,2%	0,4%	0,3%
Samtals	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Eignir umfram heildarskuldbindingar í %	-64,0%	-63,3%	-66,6%	-66,7%	-71,5%
Eignir umfram áfallnar skuldbindingar í %	-65,3%	-64,9%	-70,0%	-70,5%	-77,2%

Kennitölur alþingismannadeildar *

	2002	2001	2000	1999	1998
Ávöxtun					
Raunávöxtun	7,98%	4,69%	5,80%	20,14%	-
Hrein raunávöxtun	6,20%	2,45%	2,87%	11,35%	-
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar frá 1999	5,66%	5,48%	7,03%	11,35%	-
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Veðlán	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	67	67	65	72	65
Meðalfjöldi lífeyrisþega	178	175	178	168	171
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	55,4%	51,8%	51,6%	47,3%	47,8%
Örorkulífeyrir	2,6%	2,5%	2,5%	3,4%	4,2%
Makalífeyrir	41,9%	45,6%	45,8%	49,2%	47,8%
Barnalífeyrir	0,2%	0,0%	0,1%	0,1%	0,2%
Samtals	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Eignir umfram heildarskuldbindingar í %	-91,6%	-92,0%	-92,0%	-93,9%	-
Eignir umfram áfallnar skuldbindingar í %	-95,7%	-96,8%	-97,8%	-98,8%	-

Kennitölur ráðherradeildar *

	2002	2001	2000	1999	1998
Ávöxtun					
Raunávöxtun	8,66%	3,44%	5,70%	17,53%	-
Hrein raunávöxtun	6,60%	0,91%	2,19%	6,58%	-
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar frá 1999	4,04%	3,20%	4,37%	6,58%	-
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	13	13	12	12	11
Meðalfjöldi lífeyrisþega	28	27	26	25	26
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	64,4%	63,2%	61,9%	60,9%	62,4%
Makalífeyrir	35,6%	36,8%	38,1%	39,1%	37,6%
Samtals	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Eignir umfram heildarskuldbindingar í %	-93,2%	-93,5%	-93,5%	-94,0%	-
Eignir umfram áfallnar skuldbindingar í %	-96,5%	-97,3%	-98,2%	-99,0%	-

* Fram til ársins 1999 höfðu sjóðirnir verið gerðir upp sem gegnumstreymissjóðir og eignir þeirra í árslok verið 0 kr. Ekki er því unnt að reikna út kennitölur fyrri ára þar sem eignir koma fyrir.

Kennitölur S-deildar

Leið I	2002	2001	2000	1999
Ávöxtun				
Nafnávöxtun	-8,50%	5,98%	-8,76%	24,17%
Raunávöxtun	-10,30%	-2,42%	-12,42%	17,58%
Hrein raunávöxtun	-10,34%	-2,30%	-12,30%	17,38%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar frá stofnun	-2,55%	-0,19%	-1,46%	17,38%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar				
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	72,3%	74,0%	92,5%	95,5%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	26,6%	23,5%	4,5%	4,5%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	1,1%	2,5%	3,0%	0,0%
Samtals	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum				
Eignir í íslenskum krónum	68,2%	67,7%	64,3%	79,3%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum samtals	31,8%	32,3%	35,7%	20,7%
Samtals	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fjöldatalningar				
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	3.195	3.558	3.250	2.240
Meðalfjöldi lífeyrisþega	5,4	3,0	0,5	0,2
Hlutfallsleg skipting lífeyris				
Ellilífeyrir	99,0%	82,9%	100,0%	100,0%
Örorkulífeyrir	0,6%	1,1%		
Makalífeyrir	0,4%	12,8%		
Barnalífeyrir	0,0%	3,2%		

Kennitölur S-deildar

Leið II *	2002
Ávöxtun	
Nafnávöxtun	9,31%
Raunávöxtun	8,22%
Hrein raunávöxtun	8,22%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar	
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	95,4%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	4,6%
Samtals	100,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum	
Eignir í íslenskum krónum	91,2%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum samtals	8,8%
Samtals	100,0%
Fjöldatalningar	
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	379
Meðalfjöldi lífeyrisþega	0,1
Hlutfallsleg skipting lífeyris	
Ellilífeyrir	100,0%
Leið III *	
Ávöxtun	
Nafnávöxtun	7,72%
Raunávöxtun	6,67%
Hrein raunávöxtun	6,67%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar	
Bundinn innlánsreikningur	100,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum	
Eignir í íslenskum krónum	100,0%
Fjöldatalningar	
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	138
Meðalfjöldi lífeyrisþega	0,2
Hlutfallsleg skipting lífeyris	
Ellilífeyrir	100,0%

* Leiðir II og III voru stofnaðar 1. júlí 2002. Útreikningur á ávöxtun í S-deild miðar við daglegt gengi á sjóðnum.

Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga hóf starfsemi á árinu 1944. Breytingar á lögum um LSR 1996, sem m.a. fólu í sér stofnun A-deildar LSR, vörðuðu einnig LH. Í A-deild LSR greiða allir hjúkrunarfræðingar sem kusu að flytja sig yfir við lagabreytinguna og þeir sem koma nýir til starfa. Út frá tölum yfir iðgjaldgreiðendur fyrir lagabreytingu má áætla að u.þ.b. 60% hjúkrunarfræðinga greiði nú til LSR og um 40% til LH.

Frá upphafi og þar til í ársbyrjun 1998 var LH í vörslu Tryggingastofnunar ríkisins ásamt LSR. Í febrúar 1998 fluttu sjóðirnir starfsemi sína í eigið húsnæði að Bankastræti 7. Mikið samstarf hefur alla tíð verið með þessum tveimur lífeyrissjóðum opinberra starfsmanna. Samstarf þetta hefur verið heppilegt fyrir hagsmunaaðila sjóðsins auk þess sem launagreiðendur eru í flestum tilfellum eru þeir sömu.

Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga
Ársreikningur 2002

Skýrsla stjórnar

Iðgjöld

Alls greiddu 904 sjóðfélagar iðgjald til Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga (LH) á árinu 2002 og fækkaði þeim um 5,7% milli ára. Í árslok áttu 3.108 sjóðfélagar skráð réttindi hjá sjóðnum. Lögbundin iðgjöld ársins ásamt réttindaflutningum og endurgreiðslum námu 222 millj. kr. og hækkuðu um 8,3% milli ára.

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn námu 1.058 millj. kr. á árinu 2002, en voru 1.397 millj. kr. árið áður. Innborganir annarra launagreiðenda í formi viðbótariðgjalda námu 46 millj. kr. á árinu 2002, en voru 39 millj. kr. árið áður.

Innborganir ríkissjóðs eru uppfærðar árlega og mynda inneign hjá sjóðnum sem kemur til frádráttar á skuldbindingum. Innborganir hans hafa engin áhrif á mat á skuldbindingum annarra launagreiðenda komi til uppgjörs á þeim. Með aukagreiðslum til sjóðsins er ríkissjóður að dreifa greiðslum á skuldbindingum sínum til lengri tíma, en ríkissjóður er bakábyrgur fyrir skuldbindingum sjóðsins ásamt öðrum launagreiðendum.

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur voru 574 millj. kr. á árinu 2002 og hækkuðu um 18,3% milli ára. Alls fengu 482 einstaklingar greiddan lífeyri hjá sjóðnum á árinu, en lífeyrisþegum fjölgaði um 4,3% milli ára. Endurgreiðslur launagreiðenda vegna lífeyrishækkana námu 270 millj. kr. á árinu og hækkuðu um 19,1% milli ára.

Fjárfestingar

Fjárfestingar sjóðsins að teknu tilliti til seldra verðbréfa námu 1,8 milljörðum kr. á árinu 2002 og skiptust þannig að 42% voru fjárfest í skuldabréfum og 58% í hlutabréfum og hlutdeildarskírteinum. Af fjárfestingum ársins fóru 30% til kaupa á innlendum hlutabréfum og 28% til kaupa á erlendum. Sjóðfélagalán námu 258 millj. kr. eða um 13% af nettó fjárfestingum ársins.

Ávöxtun

Hrein raunávöxtun sjóðsins, þ.e. raunávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjárfestingartekjum, var -2,5% á árinu 2002 samanborið við -0,7% árið áður. Lága ávöxtun sjóðsins má rekja til neikvæðrar ávöxtunar á erlendum hlutabréfum og styrkingar íslensku krónunnar. Lífeyrissjóðir eru hins vegar langtímafjárfestar og því eðlilegt að mæla árangur yfir lengra tímabil, enda geta sveiflur í ávöxtun verið mjög miklar. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sjóðsins síðustu 5 ár er einungis 2,5% en sé horft til síðustu 10 ára er hún 4,3%.

Á árinu 2002 var raunávöxtun innlendra skuldabréfa sjóðsins 6,2%, innlendra hlutabréfa 15,5% og erlendra hlutabréfa -36,0% reiknað í íslenskum krónum og að teknu tilliti til gjaldmiðlaskiptasamninga. Síðustu 5 árin, eða frá því að sjóðurinn fékk heimild til fjárfestingar í hlutabréfum, hefur meðaltal raunávöxtunar innlendra skuldabréfa verið 5,9%, innlendra hlutabréfa 4,3% og erlendra hlutabréfa -5,9%. Í árslok voru hlutabréf 30% af verðbréfaeign sjóðsins, en voru 29% árið áður. Verðbréfaeign sjóðsins skiptist þannig að 84% eru í íslenskum krónum og 16% eru í erlendum gjaldmiðlum.

Rekstrarkostnaður

Á árinu 2002 nam rekstrarkostnaður LH 13,4 millj. kr. en var 10,2 millj. kr. árið áður. Hækkunin milli ára er 16,6%. Að stærstum hluta skýrist hún af vinnu sem hófst á árinu við innleiðingu á nýjum tölvukerfum fyrir sjóðinn. Sú vinna mun standa yfir næstu 2 árin. Rekstrarkostnaður nam 0,13% af eignum sjóðsins árið 2002, en var 0,12% af eignum árið á undan.

Á meðal annarra fjárfestingargjalda er nú bókfærður umsýslu- og viðskiptakostnaður vegna erlendra sérgreindra hlutabréfasafna og viðskiptakostnaður vegna innlendra hlutabréfakaupa á árinu 2002. Umsýslu- og viðskiptakostnaður á árinu 2002 nam 16,2 millj. kr., en um er að ræða kostnað sem hefur

verið innifalinn í gengi hlutabréfanna og þar með ávöxtun þeirra. Í ársreikningnum er kostnaðurinn dreginn út úr liðnum fjárfestingartekjur og hækka þær um framangreinda fjárhæð. Tilfærslan hefur engin áhrif á ávöxtun sjóðsins eða hreina eign til greiðslu lífeyris. Ekki reyndist unnt að nálgast sambærilegar tölur vegna ársins 2001. Hækkun fjárfestingargjalda á árinu 2002 má jafnframt rekja til aukins umfangs við eignaumsýslu og fjölgun starfsmanna á því sviði.

Samanlögð rekstrar- og fjárfestingargjöld voru 42,0 millj. kr., en sé horft framhjá umsýslu- og viðskiptakostnaði vegna hlutabréfa á árinu 2002 voru þau 25,8 millj. kr. og hækkuðu um 40,1% milli ára.

Tryggingafræðileg úttekt og hrein eign til greiðslu lífeyris

Skuldbindingar sjóðsins í árslok 2002 voru 29.735 millj. kr. miðað við 2% ávöxtun umfram launahækkanir og hækkuðu um 6% á árinu. Samkvæmt útreikningi tryggingafræðinga eiga launagreiðendur að standa undir 14.986 millj. kr. af skuldbindingum sjóðsins með greiðslu lífeyrishækkana og hækkar sú fjárhæð um 7,7% milli ára. Skuldbindingar sem sjóðurinn á sjálfur að standa undir eru því 14.748 millj. kr. Samkvæmt efnahagsreikningi var hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris í árslok 10.496 millj. kr., en var 9.530 millj. kr. í árslok 2001, sem er 10% hækkun milli ára. Eins og fram kom í umfjöllun um iðgjöldin hér að framan hefur ríkissjóður undanfarin 4 ár greitt aukaiðgjöld inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn. Í árslok 2002 námu uppfærðar greiðslur ríkissjóðs 4.473 millj. kr. og inneign annarra launagreiðenda 186 millj. kr.

Stjórn Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga og framkvæmdastjóri staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2002 með undirskrift sinni.

Reykjavík, 30. apríl 2003

Marianna Jónasdóttir
stjórnarformaður

Ásta Möller

Jóhannes Pálmason

Herdís Sveinsdóttir

Framkvæmdastjóri:
Haukur Hafsteinsson

Áritun endurskoðenda

Til stjórnar

Við höfum endurskoðað ársreikning Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga, fyrir árið 2002. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, efnahagsreikning, yfirlit um breytingar á hreinni eign, sjóðstreymi og skýringar nr. 1.–18. Ársreikningurinn er lagður fram af stjórnendum Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga og á ábyrgð þeirra í samræmi við lög og reglur. Ábyrgð okkar felst í því álit sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við góða endurskoðunarvenju. Samkvæmt henni ber okkur að skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægileg víska fái um að ársreikningurinn sé í öllum meginatriðum án annmarka. Endurskoðunin felur m.a. í sér úrtakskannanir og athuganir á gögnum til að sannreyna fjárhæðir og aðrar upplýsingar sem koma fram í ársreikningnum. Endurskoðunin felur einnig í sér athugun á þeim reikningsskilaaðferðum og matsreglum sem notaðar eru við gerð ársreikningsins og mat á framsetningu hans í heild. Við teljum að endurskoðunin sé nægjanlega traustur grunnur til að byggja álit okkar á. Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af rekstri Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga á árinu 2002, efnahag 31. desember 2002 og breytingu á handbæru fé á árinu 2002 í samræmi við lög, reglur og góða reikningsskilavenju.

Ríkisendurskoðun, 30. apríl 2003

Sigurður Þórðarson
ríkisendurskoðandi

Grétar B. Guðjónsson

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2002

	Skýr.	2002	2001
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		82.717	77.055
Iðgjöld launagreiðenda		138.057	128.318
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		1.674	35
Lífeyrishækkunar		269.668	226.396
Innborganir launagreiðenda inn á skuldbindingar	7	1.104.045	1.435.692
Iðgjöld alls		1.596.161	1.867.497
Lífeyrir			
Lífeyrir	8	574.405	485.669
Kostnaður vegna örorkumats		57	41
Lífeyrir alls		574.462	485.710
Fjárfestingartekjur			
Fjárfestingartekjur af hlutabréfum	9	(566.950)	(201.048)
Vaxtatekjur og verðbætur	10	555.152	861.608
Breytingar á niðurfærslu	5	(2.000)	0
Reiknuð gjöld vegna verðlagsbreytinga	2	0	(653.070)
Fjárfestingartekjur alls		(13.798)	7.490
Fjárfestingargjöld			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		11.288	6.636
Önnur fjárfestingargjöld	6	17.343	1.603
Fjárfestingargjöld alls		28.631	8.238
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		12.515	9.378
Annar rekstrarkostnaður		897	826
Rekstrarkostnaður alls		13.411	10.204
Hækkun á hreinni eign fyrir matsbreytingar		965.858	1.370.833
Matsbreytingar		0	654.483
Hækkun á hreinni eign á árinu		965.858	2.025.316
Hrein eign frá fyrra ári		9.530.090	7.504.773
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		10.495.948	9.530.090

Efnahagsreikningur 31. 12. 2002

Eignir

	Skýr.	2002	2001
Fjárfestingar			
Húseign og lóð	4,11	15.513	15.764
Verðbréf með breytilegum tekjum	12	3.109.079	2.787.364
Verðbréf með föstum tekjum	13	5.681.089	5.400.773
Veðlán	13	1.535.174	1.336.580
Fjárfestingar alls		10.340.856	9.540.482
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	14	77.618	60.949
Ýmsar kröfur	9	85.473	468
Kröfur alls		163.091	61.417
Aðrar eignir			
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	4,11	2.185	2.112
Aðrar eignir alls		2.185	2.112
Eignir samtals		10.506.132	9.604.011
Skuldir			
Skuldbindingar			
Áfallin lífeyrisskuldbinding		2.138	1.602
Bankar og fjármálastofnanir		0	8.701
Skuldbindingar alls		2.138	10.303
Viðskiptaskuldir			
Skuldabréfalán	15	6.241	6.384
Aðrar skuldir		626	985
Hlaupareikningsskuld		1.179	56.248
Viðskiptaskuldir alls		8.046	63.618
Skuldir samtals		10.184	73.921
Hrein eign til greiðslu lífeyris		10.495.948	9.530.090
Eignir utan efnahagsreiknings			
Krafa á launagreiðendur skv. 20. gr.	17,18	14.986.286	13.920.018

Sjóðstreymi 2002

	2002	2001
Inngreiðslur		
Iðgjöld	1.579.555	1.856.040
Fjárfestingartekjur	470.326	246.539
Afborganir verðbréfa	559.688	566.604
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	1.091.765	109.864
Seld verðbréf með föstum tekjum	213.629	0
Inngreiðslur	3.914.964	2.835.295
Útgreiðslur		
Lífeyrir	574.462	486.364
Fjárfestingargjöld	12.962	6.773
Rekstrarkostnaður án afskrifta	11.933	8.947
Lækkun skammtímaskulda	55.069	0
Aðrar útgreiðslur	0	0
Útgreiðslur	654.426	502.084
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	3.260.537	2.333.211
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting		
Kauf á verðbréfum með breytilegum tekjum	2.123.281	1.197.091
Kauf á verðbréfum með föstum tekjum	844.822	850.368
Ný veðlán og útlán	291.463	279.183
Varanlegir rekstrarfjármunir	971	1.219
Ráðstöfun alls	3.260.537	2.327.862
Lækkun á handbæru fé	0	5.349
Handbært fé í ársbyrjun	0	(5.349)
Handbært fé í árslok	0	0

Skýringar með ársreikningi 2002

Reikningsskilaaðferðir

1. Framsetning og samræmi

Ársreikningur Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga er saminn í samræmi við reglur nr. 55/2000 um ársreikninga lífeyrissjóða sem settar eru af Fjármálaeftirlitinu á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

2. Breytingar á reikningsskilaaðferðum

Í samræmi við breytingar á reglum um ársreikninga lífeyrissjóða eru ekki lengur færð í reikningsskilin reiknuð áhrif verðlagsbreytinga á efnahagsreikning og yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris. Í breytingunni felst að reiknuð áhrif verðlagsbreytinga á peningalegar eignir og skuldir eru ekki lengur færð í yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris. Einnig er endurmat rekstrarfjármuna ekki lengur fært og afskriftir þeirra því reiknaðar af framreiknuðu stofnverði eins og það stóð í lok árs 2001.

Samanburðarfjárhæðum í yfirliti um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris hefur ekki verið breytt, en ofangreind breyting hefur engin áhrif á hreina eign í árslok til greiðslu lífeyris.

3. Fjárfestingar

Verðbréfum í eigu sjóðsins er skipt í verðbréf með breytilegum tekjum og verðbréf með föstum tekjum. Til verðbréfa með breytilegum tekjum teljast hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Til verðbréfa með föstum tekjum teljast skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða með tiltekna vaxtaviðmiðun.

Verðtryggð verðbréf eru færð til eignar með áföllnum verðbótum miðað við vísitölu sem tók gildi 1. 1. 2003. Verðbréf í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í íslenskar krónur á kaupgengi í árslok 2002.

Reiknað verðmæti skuldabréfa sem keypt hafa verið með afföllum hefur verið lækkað sem nemur ótekjufærðum afföllum, en þau eru færð til tekna á afborgunartíma bréfanna.

4. Varanlegir rekstrarfjármunir

Fasteign og aðrir varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á framreiknuðu stofnverði eins og það stóð í lok árs 2001. Kaup ársins 2002 eru færð á kostnaðarverði.

Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af stofnverði að teknu tilliti til breytingar á reikningsskilaaðferðum eins og skýrt er hér að ofan. Afskriftir vegna kaupa ársins 2002 reiknast hlutfallslega eftir eignarhaldstíma innan ársins. Afskriftarhlutföll eru eftirfarandi: fasteign 1,5%, tölvubúnaður 30%, aðrir rekstrarfjármunir 10–15%.

5. Niðurfærslusjóður vegna skuldabréfa

Á árinu 2002 var myndaður niðurfærslusjóður vegna skuldabréfa sem kunna að tapast, en ekki er um endanlega afskrift að ræða. Framlag í sjóðinn nam 2 millj. kr. á árinu 2002.

6. Fjárfestingargjöld og rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaði sjóðsins er skipt í fjárfestingargjöld og rekstrarkostnað eftir því hvort um er að ræða kostnað við eignumsýslu eða annan rekstur sjóðsins.

Á meðal annarra fjárfestingargjalda er nú bókfærður umsýslu- og viðskiptakostnaður vegna erlendra sérgreindra hlutabréfasafna og viðskiptakostnaður vegna innlendra hlutabréfakaupa á árinu 2002. Umsýslu- og viðskiptakostnaður á árinu 2002 nam 16,2 millj. kr., en um er að ræða kostnað sem hefur verið innifalinn í gengi hlutabréfanna og þar með ávöxtun þeirra. Í ársreikningnum er kostnaðurinn dreginn út úr liðnum fjárfestingartekjur og hækka þær um framangreinda fjárhæð. Tilfærslan hefur engin áhrif á hreina eign til greiðslu lífeyris. Ekki reyndist unnt að nálgast sambærilegar tölur vegna ársins 2001.

Umsýslu- og viðskiptakostnaður vegna hlutdeildarskírteina í verðbréfasjóðum er áfram innifalinn í vaxtatekjum viðkomandi sjóða þar sem kostnaðarupplýsingar liggja ekki fyrir hjá viðkomandi vörsluaðilum.

Meðal annarra fjárfestingargjalda eru 684 þús. kr. útlagður kostnaður vegna umsýslu lána. Þessi kostnaður er endanlega greiddur af lántakendum (sjá aðrar tekjur af lánastarfsemi í skýringarlið 10).

Iðgjöld

7. Innborganir launagreiðenda inn á skuldbindingar	2002	2001
Innborganir ríkissjóðs inn á bakábyrgð vegna skuldbindinga	1.057.949	1.396.554
Viðbótarframlög ýmissa launagreiðenda, innborgun inn á skuldbindingar	46.097	39.138
	1.104.045	1.435.692

Lífeyrir

8. Lífeyrisgreiðslur	2002	2001
Sundurliðun lífeyrisgreiðslna eftir tegundum lífeyris:		
Ellilífeyrir	506.645	425.675
Örorkulífeyrir	55.023	50.141
Makalífeyrir	11.660	8.730
Barnalífeyrir	1.076	1.123
	574.405	485.669

Fjárfestingartekjur

9. Fjárfestingartekjur af hlutabréfum sundurliðast þannig:	2002	2001
Af innlendum hlutabréfum	192.307	(25.345)
Af erlendum hlutabréfum	(872.334)	(167.002)
Af framvirkum gjaldmiðlasamningum	113.077	(8.701)
	(566.950)	(201.048)

Gerðir hafa verið framvirkir gjaldmiðlaskiptasamningar til að draga úr gjaldeyrisáhættu sjóðsins og til að draga úr misvægi á gjaldmiðlasamsetningu erlendra verðbréfaeignar sjóðanna gagnvart gengisvog íslensku krónunnar. Heildarfjárhæð samninganna í árslok 2002 nam tæpri 631 millj. kr. Markaðsvirði samninganna í árslok var 84,8 millj. kr. og er það fært í ársreikninginn á meðal ýmissa krafna.

10. Vaxtatekjur og verðbætur sundurliðast þannig:	2002	2001
Af veðlánnum og innlendum skuldabréfum	553.677	855.723
Lántökugjöld	2.700	2.918
Aðrar tekjur af lánastarfsemi	1.663	1.492
Dráttarvextir	2.868	1.838
Af bankainnistæðum o.fl.	(5.756)	(364)
	555.152	861.608

Fjárfestingar

11. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir þeirra sem reiknaðar eru sem fastur árlegur hundraðshluti greinast þannig:

	Fasteign	Aðrir rekstrarfjárm.	Samtals
Heildarverð 1. 1. 2002	16.754	3.170	19.923
Viðbætur á árinu	0	718	718
Heildarverð 31. 12. 2002	16.754	3.888	20.641
Afskrifað áður	989	1.058	2.047
Afskrifað á árinu	251	645	897
Afskrifað samtals	1.241	1.703	2.943
Bókfært verð 31. 12. 2002	15.513	2.185	17.698
Afskriftarhlutföll 2002 eru eftirfarandi:	1,5%	10-30%	

Bókfærð fasteign er hlutdeild Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga í skrifstofuhúsnæði Lífeyrissjóða Bankastræti 7 á 2.-4. hæð. Eignarhlutdeild Lífeyrissjóða Bankastræti 7 skv. eignaskiptasamningi um húseignina er 53,98% og er fasteignamat þess eignarhluta 69,1 millj. kr., lóðarmat 12,3 millj. kr. og brunabótamat 151 millj. kr. skv. opinberum skráum í árslok 2002. Hlutdeild Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga í fasteigninni er 10% og er samsvarandi fasteignamat 6,9 millj. kr., lóðarmat 1,2 millj. kr. og brunabótamat 15,1 millj. kr.

Eign Lífeyrissjóða Bankastræti 7 í fasteigninni skiptist þannig:

A-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins	45%
B-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins	45%
Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga	10%

12. Verðbréf með breytilegum tekjum

Erlend verðbréf eftir fjárvörsluaðilum:

Sérgreind hlutabréfasöfn:	2002	2001
Morgan Stanley Dean Witter	357.216	810.778
Dresdner RCM Global Investors	144.098	201.333
ACM Segregated	128.827	0
MFS - Institutional Advisors, Inc.	87.735	0
	717.876	1.012.111
Hlutdeildarskírteini í hlutabréfasjóðum:		
Schroder International Selection Fund	286.027	377.162
Vanguard - Global Stock Index Inst.	222.805	57.899
Alliance - Global Growth Trends Port. Class A	195.736	0
Alliance - Global Growth Trends Portfolio	62.496	499.755
Templeton - Growth Fund, Inc.	55.169	0
Alliance - Global Value Portfolio	15.771	0
	838.004	934.816
Óskráð erlend hlutabréf og fjárfestingarfélög:		
Alþjóða framtakssjóðurinn	14.782	4.554
GIR - Capital Investments	4.571	2.596
Private Opportunity Ventures	1.660	1.735
	21.013	8.885
Erlend verðbréf með breytilegum tekjum alls	1.576.893	1.955.812

Í sérgreindu hlutabréfasöfnunum eru eingöngu hlutabréf í markaðsskráðum erlendum hlutafélögum og er eignarhluti sjóðsins í hverju félagi fyrir sig óverulegur.

Lífeyrissjóðurinn hefur skuldbundið sig til þess að leggja í Alþjóða framtakssjóðinn 0,5 milljónir evra og hafa 25% þegar verið greidd og í Private Opportunity Ventures sjóðinn 50 þúsund dollara og hafa 41,2% þegar verið greidd. Ógreidd fjárhæð í Alþjóða framtakssjóðinn nam 31,7 millj. kr. og 2,4 millj. kr. í Private Opportunity Ventures miðað við gengi í árslok 2002. Þessar fjárhæðir geta komið til greiðslu á næstu árum.

Innlend verðbréf:

Hlutdeildarskírteini í hlutabréfasjóðum:	2002	2001
Fjárfestingarsjóðurinn ÍS-15	13.590	12.131
VÍB, sjóður 6	22.273	17.805
	35.863	29.936

Skráð innlend hlutabréf:	Nafnverð	Eignarhl.		
Bakkavör hf.	5.243	0,34%	61.348	55.377
Baugur hf.	5.789	0,24%	63.101	51.601
Búnaðarbanki Íslands hf.	8.074	0,15%	37.141	4.150
Delta hf.	0	-	0	20.566
Grandi hf.	1.967	0,13%	11.606	19.570
Eimskipafélag hf.	17.073	0,33%	107.558	49.257
Hampiðjan hf.	1.569	0,31%	7.608	0
Húsasmiðjan hf.	0	-	0	12.359
Íslandsbanki hf.	51.471	0,51%	243.971	117.454
Íslandssími hf.	840	0,03%	1.789	1.344
Íslenska járnblendifélagið hf.	873	0,08%	655	655
Íslenski hugbúnaðarsjóðurinn hf.	14.961	1,06%	20.946	6.043
Íslenskir aðalverktakar hf.	111	0,01%	388	239
Jarðboranir hf.	1.716	0,66%	12.270	9.861
Kaupþing banki hf.	984	0,46%	127.868	31.582
Kögun hf.	569	0,63%	15.992	6.694
Landsbanki Íslands hf.	38.073	0,56%	138.965	70.214
Landssíminn hf.	600	0,01%	3.450	3.780
Marel hf.	2.587	1,08%	45.021	23.271
Nýherji hf.	0	-	0	7.485
Opin kerfi hf.	1.668	0,70%	33.356	14.043
Pharmaco hf.	1.916	0,32%	141.769	57.200
Samherji hf.	10.102	0,61%	101.022	37.864
SÍF hf.	0	-	0	6.756
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	3.239	0,55%	85.831	19.377
Skýrr hf.	1.569	0,60%	8.710	6.675
SR-Mjöl hf.	963	0,08%	3.263	6.583
Sölumiðstöð hraðfrystihúsanna hf.	7.630	0,51%	37.386	17.762
Tryggingamiðstöðin hf.	2.734	0,29%	28.984	0
VÍS hf.	300	0,06%	6.960	0
Þormóður-Rammi Sæberg hf.	0	-	0	14.624
Þróunarfélag Íslands hf.	12.798	0,52%	20.606	27.252
Össur hf.	1.819	0,55%	98.249	63.908
			1.465.814	763.542

Innlend verðbréf, framhald:

Óskráð innlend hlutabréf	Nafnverð	Eignarhl.	2002	2001
Eign.h.fél. lífey.sj. verðbr.þing ehf.	61	1,21%	61	61
EJS hf.	381	0,10%	952	8.518
Kaupás hf.	3.715	0,49%	18.506	18.506
Strengur hf.	365	1,48%	10.990	10.990
			30.509	38.075
Innlend verðbréf með breytilegum tekjum alls			1.532.186	831.552
Verðbréf með breytilegum tekjum alls			3.109.079	2.787.364

Þau hlutabréf sem skráð eru á opinberum markaði eru metin á markaðsverði í árslok 2002.

13. Verðbréf með föstum tekjum og veðlán

Verðbréf með föstum tekjum og veðlán greinast þannig:

	2002	%	2001	%
Veðskuldabréf	1.535.174	21,27%	1.336.580	19,84%
Ríkistryggð bréf	3.791.140	52,54%	3.673.874	54,53%
Sveitarfélög	383.163	5,31%	365.367	5,42%
Lánastofnanir	1.137.107	15,76%	1.085.433	16,11%
Fyrirtæki	369.679	5,12%	276.099	4,10%
	7.216.263	100,00%	6.737.353	100,00%

Áætlað markaðsverð verðbréfa með föstum tekjum nam 7.222 millj. kr. í árslok 2002.

Veðskuldabréf í árslok 2002 alls að fjárhæð 1.535 millj. kr. eru annars vegar veðlán til sjóðfélaga 1.504 millj. kr. og hins vegar önnur veðskuldabréf 31 millj. kr.

Sundurliðun verðbréfa með föstum tekjum og veðlána eftir formi verðtryggingar:

	2002	2001
Verðtryggð lánskjaravísitala/neysliverðsvísitala	7.174.077	5.543.107
Gengistryggt	42.187	58.474
	7.216.263	5.604.136

Kröfur

14. Kröfur á launagreiðendur

Kröfur á launagreiðendur skiptast þannig:	2002	2001
Kröfur vegna lífeyrishækkana	70.600	54.213
Áætluð óinnheimt iðgjöld í árslok	5.317	6.634
Vangreidd iðgjöld	1.702	102
	<hr/>	<hr/>
	77.618	60.949

Viðskiptaskuldir

15. Skuldabréfalán

Skuldabréfalánið eru eftirstöðvar og áfallnir vextir af skuldabréfi frá árinu 1997 vegna kaupa á fasteigninni að Bankastræti 7. Það er jafngreiðslulán, upphaflega til 20 ára, verðtryggt með vísitölu neysluserðs til verðtryggingar, með 5,1% fasta vexti og tryggt með 1. veðrétti í fasteigninni.

Afborganir af langtímaskuldum sjóðsins í árslok 2002 greinast þannig á næstu ár:	
Árið 2003	285
Árið 2004	300
Árið 2005	316
Árið 2006	332
Árið 2007	349
Síðar	4.658
	<hr/>
	6.241

Starfsmannamál

16. Launakostnaður og fjöldi starfsmanna

Hlutdeild sjóðsins í heildarlaunakostnaði Lífeyrissjóða Bankastræti 7 nam 11,5 millj. kr. árið 2002. Hann skiptist þannig að heildarlaun voru 9,8 millj. kr. og launatengd gjöld 1,7 millj. kr. Af þeirri fjárhæð voru laun stjórnar og framkvæmdastjóra 1,9 millj. kr., en stjórnarmenn eru 4 talsins. Stöðugildi hjá Lífeyrissjóðum Bankastræti 7 voru 30,2 á árinu 2002 og hlutdeild sjóðsins metin 2,6 stöðugildi.

Tryggingafræðileg úttekt

17. Tryggingafræðileg úttekt

Stjórn Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga fól Talnakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu sjóðsins miðað við árslok 2002, miðað er við 2% ávöxtun umfram launahækkunarir.

Samkvæmt útreikningi Talnakönnunar hf. er áfallin skuldbinding sjóðsins 29.735 millj. kr. og eiga launagreiðendur að standa undir 14.986 millj. kr. af þeirri fjárhæð með greiðslu lífeyrishækkana, sbr. 1. mgr. 20. gr. laga um sjóðinn nr. 2/1997. Skuldbindingar sem sjóðurinn á sjálfur að standa undir eru því 14.748 millj. kr. Eignir sjóðsins skv. efnahagsreikningi eru 10.496 millj. kr., en það sem á vantar, eða 4.252 millj. kr., er á ábyrgð ríkissjóðs og annarra launagreiðenda sem greiða iðgjöld til sjóðsins skv. 18. gr. laga hans.

Helstu niðurstöður tryggingafræðilegrar úttektar eru að öðru leyti þessar:

	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Eignir:			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	10.495.948	0	10.495.948
Núvirði verðbréfa	1.248.806	0	1.248.806
Fjárfestingargjöld	(291.663)	0	(291.663)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	2.046.775	2.046.775
Eignir samtals	11.453.091	2.046.775	13.499.867
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	25.751.381	4.606.016	30.357.397
Örorkulífeyrir	1.200.114	123.377	1.323.491
Makalífeyrir	2.556.201	503.140	3.059.341
Barnalífeyrir	5.649	0	5.649
Rekstrarkostnaður	221.350	93.223	314.573
Skuldbindingar samtals	29.734.695	5.325.756	35.060.451
Eignir umfram skuldbindingar	(18.281.604)	(3.278.980)	(21.560.584)
Í hlutfalli af skuldbindingum	-61,5%	-61,6%	-61,5%

Áfallin skuldbinding hækkar úr 28.065 millj. kr. í 29.735 millj. kr. sem er 6% hækkun milli ára. Heildarskuldbinding sjóðsins hækkar milli ára úr 33.404 millj. kr. í 35.060 millj. kr. eða um 5%.

Lífeyrisréttindi í sjóðnum eru reiknuð sem hlutfall af dagvinnulaunum sjóðfélaga og þegar launin hækka, þá hækkar skuldbinding sjóðsins í sama hlutfalli. Almennt er tekið tillit til þessa í tryggingafræðilegum forsendum og er því venjulega miðað við dagvinnulaun í lok hvers úttektarárs.

18. Ábyrgð launagreiðenda og ríkissjóðs á lífeyrisskuldbindingum:

Utan efnahagsreiknings er getið um skuldbindingar launagreiðenda vegna lífeyrishækkana samkvæmt 1. mgr. 20. gr. laga um lífeyrissjóðinn nr. 2/1997. Samkvæmt útreikningi Talnakönnunar hf. voru ógreidd framlög launagreiðenda vegna lífeyrishækkana metin 14.986 millj. kr. í árslok 2002. Þessar skuldbindingar voru metnar 13.920 millj. kr. í árslok 2001. Hækkunin milli árána 2001 og 2002 er því 1.066 millj. kr. eða 7,7%.

Kennitölur

	2002	2001	2000	1999	1998
Ávöxtun					
Raunávöxtun	-2,38%	-0,59%	0,82%	9,26%	6,68%
Hrein raunávöxtun	-2,51%	-0,71%	0,71%	9,08%	6,52%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	2,52%	4,24%	5,53%	6,70%	6,18%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	4,31%	5,51%	6,12%	6,63%	5,32%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	29,6%	28,8%	24,9%	18,5%	8,0%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	49,0%	50,7%	52,6%	56,3%	62,5%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	0,5%	0,5%	0,4%	0,0%	0,0%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	6,0%	6,0%	8,0%	9,7%	10,3%
Veðlán	14,9%	14,0%	14,1%	15,5%	19,2%
Samtals	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	84,3%	78,9%	78,8%	82,0%	90,5%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum samtals	15,7%	21,1%	21,2%	18,0%	9,5%
Rekstrarkostnaður					
Rekstrarkostnaður í % af eignum	0,13%	0,12%	0,12%	0,16%	0,16%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	858	902	958	1.007	1.092
Meðalfjöldi lífeyrisþega	451	428	410	378	356
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	88,2%	87,6%	88,2%	86,3%	86,4%
Örorkulífeyrir	9,6%	10,3%	10,0%	11,6%	11,1%
Makalífeyrir	2,0%	1,8%	1,5%	1,6%	1,4%
Barnalífeyrir	0,2%	0,2%	0,3%	0,5%	1,1%
Samtals	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Eignir umfram heildarskuldbindingar %	-61,5%	-62,4%	-65,1%	-65,1%	-69,9%
Eignir umfram áfallnar skuldbindingar %	-61,5%	-62,6%	-67,0%	-67,5%	-73,3%

Total net assets of LSR available for benefits amounted to ISK 116.126 billion at the end of 2002 which makes LSR the biggest pension fund in Iceland. Total net assets of LSR & LH amounted to ISK 126.622 billion at the end of 2002, an increase of 15% from the previous year. Total net assets of LSR & LH at the end of 2002 amounted to USD 1.571 billion. Total net assets available for benefits of all 56 pension funds in Iceland are estimated ISK 678.777 billion at the end of 2002, making the share of LSR & LH 18,7%.

Consolidated statement 2002
The Pension Fund For State Employees (LSR)
The Pension Fund For Nurses (LH)

Statement of changes in net assets available for benefits 2002

	LSR	LH	Total LSR & LH
Contributions			
Participant contributions	2.925.534	82.717	3.008.251
Employer contributions	6.449.863	138.057	6.587.920
Transfer of rights and refunds	(13.816)	1.674	(12.142)
Increase in pension payments	4.133.107	269.668	4.402.775
Liquidated pension commitments	407.432	0	407.432
Employers commitments deposits	9.944.005	1.104.045	11.048.050
Contributions	23.846.124	1.596.161	25.442.285
Benefits			
Benefits	9.141.003	574.405	9.715.408
Cost of disability assessments	1.326	57	1.383
Benefits	9.142.329	574.462	9.716.791
Financial income			
Capital gains on equity shares	(5.547.235)	(566.950)	(6.114.185)
Interest and indexation	6.630.706	555.152	7.185.858
Provision for losses	(13.918)	(2.000)	(15.918)
Financial income	1.069.554	(13.798)	1.055.756
Financial expenses			
Financial administration expenses	112.593	11.288	123.881
Other financial expenses	176.563	17.343	193.906
Financial expenses	289.155	28.631	317.786
Operating expenses			
Office and administrative expenses	130.712	12.515	143.227
Other operating expense	8.070	897	8.967
Operating expenses	138.782	13.411	152.193
Increase in net assets over the year	15.345.411	965.858	16.311.269
Net assets from previous year	100.780.542	9.530.090	110.310.632
Net assets available for benefits	116.125.953	10.495.948	126.621.901

Balance sheet 31. 12. 2002

Assets	LSR	LH	Total LSR & LH
Investments			
Real estate	139.615	15.513	155.128
Variable-income securities	29.348.048	3.109.079	32.457.127
Fixed-income securities	60.564.258	5.681.089	66.245.347
Mortgage loans	24.240.689	1.535.174	25.775.863
Other investments	90.175	0	90.175
Investments	114.382.786	10.340.856	124.723.642
Claims			
Claims on employers	490.560	77.618	568.178
Other claims	802.419	85.473	887.892
Claims	1.292.979	163.091	1.456.070
Other assets			
Operating assets and other tangible assets	19.664	2.185	21.849
Cash on hand and deposits	794.342	0	794.342
Other assets	814.006	2.185	816.191
Assets	116.489.770	10.506.132	126.995.902
Liabilities			
Commitments			
Accrued pension commitments	23.454	2.138	25.592
Commitments	23.454	2.138	25.592
Liabilities			
Liabilities to credit institutions	56.168	6.241	62.409
Other liabilities	284.196	1.805	286.001
Liabilities	340.363	8.046	348.409
Liabilities	363.818	10.184	374.002
Net assets available for benefits	116.125.953	10.495.948	126.621.901
Assets excluded in the Balance sheet			
Claim on employers, art. 33/20	133.833.268	14.986.286	148.819.554

Statement of cash flows 2002

	LSR	LH	Total LSR & LH
Inflow			
Contributions	23.778.232	1.579.555	25.357.787
Financial income	5.415.796	470.326	5.886.122
Bond payments	3.807.795	559.688	4.367.483
Sale of variable-income bonds	11.952.110	1.091.765	13.043.875
Sale of fixed-income bonds	4.258.832	213.629	4.472.461
Inflow	49.212.765	3.914.964	53.127.729
Outflow			
Benefits	9.132.368	574.462	9.706.830
Financial expenses	122.358	12.962	135.320
Operating costs excluding depreciation	98.811	11.933	110.744
Other outflow	1.904	55.069	56.973
Outflow	9.355.441	654.426	10.009.867
Disposable resources for purchase of securities and other investments	39.857.324	3.260.537	43.117.861
Purchase of securities and other investments			
Purchase of variable-income bonds	21.724.270	2.123.281	23.847.551
Purchase of fixed-income bonds	13.400.938	844.822	14.245.760
New mortgage loans and other loans	4.529.357	291.463	4.820.820
Other investments	14.157	971	15.128
Total disposal	39.668.723	3.260.537	42.929.260
Increase (decrease) in cash and bank deposits	188.601	0	188.601
Cash and bank deposits at beginning of year	605.741	0	605.741
Cash and bank deposits at year-end	794.342	0	794.342

Financial indicators - LSR

	2002	2001	2000	1999	1998
Yield					
Nominal yield	0,72%	8,77%	5,85%	14,51%	7,22%
Real yield	-1,26%	0,15%	1,60%	8,63%	6,10%
Net real yield	-1,38%	0,01%	1,46%	8,43%	5,88%
Average net real yield over last 5 years	2,81%	4,20%	5,10%	6,01%	5,55%
Average net real yield over last 10 years	4,12%	4,90%	5,56%	5,63%	4,67%
Apportionment of other investments					
Listed variable-income securities	25,3%	26,0%	21,8%	15,6%	6,0%
Listed fixed-income securities	49,2%	50,1%	54,4%	60,5%	63,0%
Unlisted variable-income securities	0,4%	0,5%	0,3%	0,0%	0,0%
Unlisted fixed-income securities	3,8%	2,6%	3,3%	4,3%	4,7%
Mortgage loans	21,2%	20,9%	20,2%	19,7%	26,3%
Other investments	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Apportionment of other investments by currency					
Assets in Icelandic kronas	86,5%	80,9%	81,8%	85,1%	92,7%
Assets in foreign currencies	13,5%	19,1%	18,2%	14,9%	7,3%
Financial expenses					
Apportionment of financial expenses of assets	0,13%	0,14%	0,13%	0,19%	0,21%
Numbers					
Average number of active members	26.357	24.523	24.000	23.404	22.520
Average number of pensioners	8.375	7.929	7.651	6.999	6.520
Breakdown of pension payments by type					
Old-age pensions	71,9%	71,6%	72,5%	70,6%	70,4%
Disability allowance	4,7%	4,4%	4,3%	3,6%	3,6%
Spouse's pension	23,2%	23,9%	23,0%	25,5%	25,7%
Children's allowance	0,2%	0,2%	0,2%	0,4%	0,4%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Financial indicators - LH

	2002	2001	2000	1999	1998
Yield					
Nominal yield	-0,42%	7,96%	5,03%	15,38%	8,03%
Real yield	-2,38%	-0,59%	0,82%	9,26%	6,68%
Net real yield	-2,51%	-0,71%	0,71%	9,08%	6,52%
Average net real yield over last 5 years	2,52%	4,24%	5,53%	6,70%	6,18%
Average net real yield over last 10 years	4,31%	5,51%	6,12%	6,63%	5,32%
Apportionment of other investments					
Listed variable-income securities	29,6%	28,8%	24,9%	18,5%	8,0%
Listed fixed-income securities	49,0%	50,7%	52,6%	56,3%	62,5%
Unlisted variable-income securities	0,5%	0,5%	0,4%	0,0%	0,0%
Unlisted fixed-income securities	6,0%	6,0%	8,0%	9,7%	10,3%
Mortgage loans	14,9%	14,0%	14,1%	15,5%	19,2%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Apportionment of other investments by currency					
Assets in Icelandic kronas	84,3%	78,9%	78,8%	82,0%	90,5%
Assets in foreign currencies	15,7%	21,1%	21,2%	18,0%	9,5%
Financial expenses					
Apportionment of financial expenses of assets	0,13%	0,12%	0,12%	0,16%	0,16%
Numbers					
Average number of active members	858	902	958	1.007	1.092
Average number of pensioners	451	428	410	378	356
Breakdown of pension payments by type					
Old-age pensions	88,2%	87,6%	88,2%	86,3%	86,4%
Disability allowance	9,6%	10,3%	10,0%	11,6%	11,1%
Spouse's pension	2,0%	1,8%	1,5%	1,6%	1,4%
Children's allowance	0,2%	0,2%	0,3%	0,5%	1,1%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

**The Pension Fund for State Employees
and the Pension Fund for Nurses**

The principal role of the Pension Fund for State Employees (LSR) is to pay pensions to its members upon retirement and throughout their lives and ensure their families with a pension following a loss of income due to an impaired ability to work or due to death. The Fund receives contributions and invests them in a common fund in order to meet its liability regarding old-age pensions, disability benefits, spouses' and children's benefits. Furthermore, the Fund grants loans to Fund members and accepts and invests voluntary pension savings.

Based on assets, the Pension Fund for State Employees is the largest pension fund in the country. The Fund had a total of 34,732 active members in 2002 and 9,982 members received pensions and other benefits. The Fund pays one-third of all pensions and benefits paid by Icelandic pension funds.

The Fund operates in five divisions, divisions A and B, a division for members of Parliament (Althingi), a division for government ministers and a division for individual retirement accounts. All divisions operate under the same Board but are financially separate from each other. The Pension Fund for State Employees operates in close co-operation with the Pension Fund for Nurses. The two funds share facilities and staff members.

